

Man skriver ikke sugardating på sit cv vel?

- En kvalitativ undersøgelse af exit

sugardating

Gruppe nr. 11

Stephany Maric og Karin Andersson

4. semester i Kriminologi 2018

Aalborg Universitet

Vejleder: Annick Prieur

Antal ord: 33.655

Tro- og loveerklæring

Det erklæres herved på tro og love, at samtlige gruppens medlemmer egenhændigt og selvstændigt har udformet nærværende projekt. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og projektet eller væsentlige dele af det har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng.

Vi er bekendt med reglerne for eksamenssnyd, herunder også plagiering og har læst Aalborg Universitets regler på:

<http://www.studerende.aau.dk/Eksamenssnyd+-+hvordan+undg%C3%A5r+du+det%3F/>

Vi er bekendt med, at overtrædelse af reglerne vil blive indberettet for rektoratet og i sidste ende kan ende med bortvisning.

Endelig står vi inde for, at antal ord anført på forsiden stemmer overens med virkeligheden.

Summary

The purpose of this project is to investigate how experts evaluate a successful exit from sugardating. We have an interest in this area because sugardating is a growing phenomenon, which has relations to the area of prostitution. The ongoing debate amongst researchers and in the media is whether sugardating is prostitution or not. Several researchers regard sugardating as a grey area of prostitution because an exchange occurs between the parties. On the other hand, researchers also believe that an exclusive definition of sugardating is not appropriate, as the focus should be on the underlying reasons for sugardating with regards to the harm that can occur to the women. If the sugardating women experience the same degree of harm as women in prostitution do, these women could need support and help in order to exit. There is much knowledge about the reasons for exit from prostitution, as well as reasons for seeking towards prostitution. This is not the case for sugardating, which has gained much ground in Denmark.

This project is based on a qualitative method of research, including semi-structured interviews with six experts. Four of these interviews are with experts from the following institutions; “Reden Aalborg”, “RedenUng”, “Kompetencecenter Prostitution” and “LivaRehab”, one is with a civic worker and the last with a psychotherapist. By applying this method and interviewing the above-mentioned experts, we were able to draw conclusions on 1) what these experts believe contribute to exit from sugardating, 2) which supportive services currently are available for women wishing to stop sugardating and 3) recommendations for future supportive services.

Furthermore, theoretical perspectives were included from Hirschi (2014), Goffman (2009), Sampson and Laub and Giordano et al.(2014). These were included in order to describe stigma related to sugardating, theoretical thoughts on social ties that must be strengthened in order to exit and theoretical considerations regarding the turning point related to exit. All theoretical perspectives were used in an analysis of the empirical evidence.

Ours results indicate that present supportive services address both prostitutes and sugardaters. Although some of these services require these women to admit to being prostitutes in order to gain access them. Based on Goffman’s theory our research concludes that there is high amount of stigma associated with sugardating. The women keep their activities secret and one of the possible the consequences is psychological difficulties.

Furthermore, our research concludes that the harmful effects of sugardating are equal to that of prostitution, or greater. Due to the potential harmful effects the women need to have the opportunity to seek support and help. Based on the theory by Hirschi (2014), Sampson and Laub and Giordano et al.(2014), our research concludes that the turning points can have a significance in these women seeking help. It is of crucial importance that the services these women seek facilitate, help and support them in the exit process. This is correlated to the conscious, cognitive and active wish of the women for a change. Therefore, in combination with the offered help, the will to change is of crucial importance.

Finally, we have gained insight into the experts' recommendation for future services. To promote successful exit, we conclude that it is most appropriate to place the supportive services for sugardaters where young people seek help for difficulties related to juvenescence. This is because the women thus do not need to define themselves as prostitutes in order to get support. Our research has revealed that sugardaters do not wish to define themselves as prostitutes, and services that address sugardateres specifically could mitigate this issue. In addition, prevention is of crucial importance. Especially education on boundaries is found to be important, with material that can be adapted according to age.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	8
2. Problemfelt	9
2.1 Den aktuelle debat om sugardating	9
2.2 Kriminologisk relevans.....	14
2.3 Eksisterende forskning.....	16
2.3.1 “Det er enormt sjovt, at forkælelse opfattes som prostitution - en empirisk undersøgelse af sugardaddies i Danmark”	17
2.3.2 “Syv kvinders fortællinger og fortolkninger af sugardating - en socialkonstruktivistisk undersøgelse“.....	18
2.3.3 Exit prostitution.....	19
2.3.4 Nordisk forskning.....	22
2.3.5 Problematikker omkring sugardating	25
3. Problemformulering	29
3.1 Begrebsafklaring.....	29
3.1.1 Exit	29
3.1.2 Eksperter	29
4. Videnskabsteori.....	29
4.1 Projektets hermeneutiske udgangspunkt.....	30
4.2 Adaptiv teori.....	31
5. Teoretiske overvejelser.....	32
5.1 Erving Goffman - Stigma.....	32
5.2 Travis Hirschi - Social bonds	34
6. Metode.....	35
6.1 Præsentation af den kvalitative forskningsmetode	35
6.1.1 Forskningsdesign.....	36
6.1.2 Det semistrukturerede kvalitative interview	37
6.1.3 Analysestrategi.....	38
6.2 Iscenesættelse af interview	39
6.2.1 Sampling	39
6.2.3 Operationalisering af interviewene	42
6.3 Ethiske overvejelser	44
7. Nye teoretiske overvejelser	45

7.1 Developmental Theories: Desistance og livsforløbsteori	45
7.2 A Theory of Persistent Offending and Desistance from Crime	46
8. Empirifsnit	49
8.1 Beskrivelse af informanter og institutioner	49
8.1.1 Informant 1: Mia	49
8.1.2 Informant 2: Christina	49
8.1.3 Informant 3 og 4: Julie og Camilla	50
8.1.4 Informant 5: Charlotte	50
8.1.5 Informant 6: Gitte.....	51
8.1.6 Informant 7: Pernille	51
8.2 Udførelsen af interviewene	52
9. Analyse og diskussion.....	52
9.1 Analyse del 1: Hvem er sugardaterne?	53
9.1.1 Eksisterende tilbud	53
9.1.2 Erkendelsesproces	56
9.1.3 En stigmatiseret gruppe?	59
9.1.4 Stigma.....	61
9.1.5 Delkonklusion 1	64
9.2 Analyse del 2: Exit	65
9.2.1 Skadevirkninger	65
9.2.2 Vendepunkter og motivationsfaktorer.....	69
9.2.3 Krav til tilbuddene.....	72
9.2.4 Delkonklusion 2	73
9.3 Analysedel 3: Anbefalinger til fremtidige tilbud og forebyggelse	74
9.3.1 Fremtidige tilbud	74
9.3.2 Anbefalinger til forebyggelse	78
9.3.3 Delkonklusion 3	80
10. Kvalitetsniveau	81
10.1 Projektets interne validitet.....	81
10.2 Projektets eksterne validitet	82
10.3 Projektets reliabilitet	83
11. Konklusion.....	83

12. Perspektivering	88
13. Litteraturliste.....	90
13.1 Bøger:.....	90
13.2 Rapporter og opgaver:.....	91
13. 3 Websider:	92
13. 4 Artikler/tidsskrifter:	93
13.5 Radioudsendelser og klip:	93

1. Indledning

I 2013 vandt sugardating stort indpas i Danmark med sitet "SugarDaters.dk". Ifølge datingsitet relaterer sugardating sig til et forhold mellem en Sugardaddy og en Sugarbabe, eller en Sugarmama og en Boytoy hvor *"kønsrollerne ofte er mere karikerede og gammeldags"* (SugarDaters.dk). Hermed menes, at en Sugardaddy eller Sugarmama forkæler manden eller kvinden med materielle goder. Datingsitet understreger kraftigt, at der ikke foretages salg af seksuelle ydelser, men at *"sugardating handler om gensidig respekt, kærlighed og om tiltrækning"* (SugarDaters.dk). Ligeledes defineres en Sugardaddy som en moden mand, som har erfaring i sit liv og gerne vil forsøde, som oftest, en yngre kvinde og dele sin økonomi med hende. I bytte får en Sugardaddy en Sugarbabe, der ikke karakteriseres som en golddigger, men en kvinde, som deler sit samvær med manden for ikke at mangle noget på det materielle plan (SugarDaters.dk). Debatten om sugardating blusser med jævne mellemrum op i det offentlige rum og særligt har der været en heftig debat i forbindelse med Danmarks Radios dokumentar "Gina Jaqueline - en sugardaters fortælling". DR3 fulgte Gina Jaqueline i 9 måneder, hvilket resulterede i fire udsendelser i 2017, hvor Gina fortæller om sit liv som sugardater. Livet som sugarbabe eksponeres med fokus på forkælelse, gaver og dyre middage. Der er efter disse udsendelser sket i en stigning i profiler på "SugarDaters.dk", hvor der nu ifølge Jyllandsposten er mere end 85.000 profiler på sitet (Sørensen, C. og Zahle M. 2018). Den efterfølgende debat drejer sig hovedsageligt om, hvorvidt sugardating er skjult prostitution eller om det er harmløs dating. Sitet "SugarDaters.dk" er imidlertid specifikke omkring, at sugardating drejer sig om *"forkælelse, samvær m.m."* og ikke penge for seksuelle ydelser og tager således klar afstand fra prostitution. Debatten om sugardating har i medierne ofte netop relateret sig til dette definitionsspørgsmål, og særligt om, hvordan konceptet ikke stemmer overens med de handlinger, der foretages på sitet. I forbindelse med vores forskning oprettede vi en profil på sitet for at få et indblik i fænomenet og aktørernes handlinger. Dette resulterede i kontakt med to kvinder, som indvilligede i at svare på spørgsmål omkring deres oplevelser med sugardating (se bilag 1 og 2). På trods af, at vi kun kom i kontakt med to kvinder og deres udsagn således ikke vægter i vores opgave har vi valgt at fremhæve to citater fra Julie og Alberte, hvor de beskriver sugardating:

"Jeg synes man skal huske på at dét faktisk ikke er et glansbillede man ser ... men dét faktisk er skadeligt, ihvertfald på længere sigt. Man kommer til at føle sig ret klam og man kan ikke have tanken om at nogle skal røre ved en. Man får måske også en forkert opfattelse af mænd og tænker de alle er ens! Jeg vil ihvertfald fraråde ALLE piger at sugardate - altså sælge sex! Det giver store ar på krop og sjæl!" (Bilag 1, Alberte:2)

“Sugardating for mig, er når en smuk, ung pige, udnytter sit ydre til at få ældre, rige mænd, til at falde for en, på en eller anden måde” (Bilag 2, Julie:4).

Disse to citater er således i modsætning til konceptet på sitet “Sugardaters.dk”. Dette er også gældende i forhold til de 67 beskeder fra mænd, som var interesseret i sex for penge eller gaver i den måned, hvor vores profil var aktiv. Vi var i vores speciale interesserede i at få direkte kontakt til aktive sugarbabes, for at få et indblik i deres oplevelser med sugardating. Vi opnåede dog kun at få kontakt med disse to kvinder og deres citater er to subjektive bud på, hvordan kvinderne beskriver sugardating og hvordan de definerer deres handlinger på sitet. Vi er bevidste om, at citaterne ikke har forskningsmæssig vægt, men det faktum, at vi kun opnåede kontakt med to kvinder og hvad årsagerne til dette kunne være, synes vi derimod var interessant og det gav yderligere inspiration til vores efterfølgende undersøgelse.

Dette speciale er en kvalitativ undersøgelse, som beror på interviews med eksperter og deres vurderinger og erfaringer i forhold til, hvordan en succesfuld exit af sugardating opnås.

Undersøgelsen vil ligeledes afdække eksisterende tilbud til målgruppen og anbefalinger til fremtidige tilbud. Med et hermeneutisk perspektiv har vi undersøgt seks eksperters erfaringer.

Der foreligger forskning i exitprocesser relateret til prostitution, men der findes ikke meget forskning om sugardating og særligt mangler der forskning omkring exitprocesser, hvilket udover en interesse for området også har foranlediget denne undersøgelse.

2. Problemfelt

2.1 Den aktuelle debat om sugardating

For at belyse den aktuelle debat har vi i dette afsnit valgt at inddrage to radioprogrammer, som sætter fokus på sugardating fra henholdsvis Danmarks radios P1 og Radio 24-7, samt artikler fra Berlingske og Jyllandsposten.

Radioudsendelsen P1 Debat “Prostitution eller deleøkonomi “ blev sendt 13. oktober 2017 på Danmarks Radio. Her blev sugardating debatteret hovedsageligt med udgangspunkt i dokumentarudsendelserne “Gina Jaqueline - en sugardaters fortælling”, hvor Gina blev brugt som case i programmet. I udsendelsen debatteres om sugardating er resultatet af en udvikling, hvor det er acceptabelt at kapitalisere sin kærlighed eller om der skal sættes lighedstegn mellem prostitution og sugardating. Kira West, forstander for Reden International, København, fortæller i udsendelsen

om RedenUng, som er et forebyggelsesprojekt. Kira West oplyser, at personalet hos RedenUng har kontakt med unge, som sugardater, er i gråzoneprostitution eller generelt har problemer med seksuelle grænser. Hun oplyser, at når unge henvender sig, er det oftest fordi, at de i stigende grad har fået det dårligt med sig selv. De unge er i tvivl om deres egen rolle i forbindelse med sugardating. Følgevirksomheder, som de unge beskriver, kan være, at de ikke længere glæder sig til dates, de føler væmmelse ved aftalerne, men føler samtidig, at de skal overholde indgåede aftaler. Derudover er nogle af de unge blevet økonomisk afhængige af pengene, hvor sugardating i første omgang føltes som en "nem" løsning", men kan blive en glidebane, hvor den unges grænser gradvist overskrides. Kira West oplyser, at medarbejderne hos RedenUng har den erfaring, at de unge tager afstand fra ordet prostitution. Derfor bruger RedenUng i stigende grad ordet sugardating, da de ellers oplever en barriere i forhold til at etablere kontakt til de unge og således kan støde de unge fra sig - unge, som de gerne vil i kontakt med og forsøge at hjælpe. Hun er klar over, at man på den måde måske ikke kalder tingene ved deres rette navn, men afvejer det i forhold til at etablere kontakten. Hun gør i udsendelsen opmærksom på, at man hos RedenUng først og fremmest har kontakt med unge, hvor sugardating er blevet problematisk og at RedenUng i sagens natur ikke har kontakt med unge, som oplever sugardating uproblematisk. Kira West vil ikke afvise, at sugardating kan ende i lykkelige forhold, da der er et kontinuum med grænseflade til almindelig dating i den ene ende og prostitution i den anden. Christian Groes, antropolog og kønsforsker, lektor ved Roskilde Universitet, har en anderledes opfattelse af fænomenet sugardating, idet han argumenterer for, at sugardating udfordrer grænsen mellem prostitution og parforhold, og at befolkningen i Danmark skelner meget skarpt mellem disse. Ifølge ham er sugardating et særligt koncept, som kræver en vis indforståethed i forhold, hvad man giver og får fra hinanden. Han mener, at danskerne har svært ved at forstå noget, som ikke kan indpasses i de kategorier, de kender. Det kan ifølge Christian Groes henføres til en kulturel arv, som er præget af protestantisk etik, velfærdsstat og ligestillingsidealer. I forhold til eksemplet Gina Jaqueline mener han ikke, at hun er repræsentativ for den form for sugardating, han kender til, hverken i Danmark eller i resten af verden. Han mener dermed, at Gina Jaqueline ikke er et eksempel på, hvordan sugardating normalt foregår. Christian Groes anfægter, at det skulle være dokumenteret, at sugardating oftest handler om en aftalt handel eller kontrakt. Ifølge Christian Groes er sugardating en mere udefinerbar tredje kategori, hvor det, som manden og kvinden giver til hinanden *ikke* aftales på forhånd, men er "underforstået". Dette "noget" skal ifølge Christian Groes netop ikke aftales på forhånd. Han argumenterer yderligere for, at der i alle forhold er forskellige grader af udveksling og

spørger retorisk, om det så også er prostitution. I hans optik kan sugardating ligeledes indeholde intimitet og nærhed, og en sugardaddy kan f.eks. passe sin sugarbabe, hvis hun er syg eller har brug for hjælp og støtte i forhold til andre ting, præcis som et almindeligt kæresteforhold. Christian Groes mener, at det ikke skal underkendes, at sugardating kan føre til lykkelige relationer og kæresteforhold og han mener, at danskerne skal passe på med, at diskussionen “kommer helt ud af kontrol”, da han som beskrevet ikke mener, at det er bevist, at der er et problem. Ifølge ham er det ikke entydigt, hvad der foregår og han mener, at der mangler forskning på området og pointerer ligeledes, at diverse sugardating hjemmesider eksplicit skriver, at det netop ikke er prostitution. Christian Groes er spændt på, hvordan sugardating vil udvikle sig i Danmark, og om danskerne overvejende vil ende med den opfattelse, at sugardating er en form for prostitution. Hvis befolkningen ender med at opfatte sugardating som prostitution, vil det blive stigmatiseret. Hvis befolkningen derimod begynder at se det som en form for deleøkonomi, vil der være en grobund for, at det kan vokse. Dette kræver dog, at danskerne lærer at få en forståelse for den “indforståethed”, som sugardating ifølge ham indebærer, hvor der ikke på forhånd laves en form for kontrakt (Aagaard, 2017). I forlængelse af dette program, har vi valgt endnu en radioudsendelse, som ligeledes debatterer emnet, i forhold til om sugardating opfattes som ren prostitution.

Programmet “55 minutter - Er Sugardating prostitution” blev den 26. oktober 2017 sendt på Radio 24-7. Her viste journalistisk research, at sugardating i overvejende grad er ren prostitution, hvor der fra første kontakt indgås en aftale om sex for penge. Dette til trods for, at hjemmesiden “Sugardaters.dk” skriver på deres hjemmeside, at sugardating *ikke* handler om sex for penge. I programmet fortæller journalist Karoline Lærke om sit liv som “undercover-sugarbabe”. Hun oprettede en profil på “Sugardaters.dk” og fik i løbet af 10 dage kontakt med 200 mænd. Hun forsøgte at aftale et såkaldt “kemimøde” med mændene, hvor der ikke på forhånd var aftalt seksuelle ydelser for penge. Det viste sig at være endog særdeles vanskeligt og det lykkedes kun at møde to mænd. De resterende mænd ønskede ikke at afprøve, om der var kemi, men ville lave en aftale vedrørende sex med det samme og afstemme kemi efterfølgende. Konceptet var ifølge journalist Karoline Lærke klart - nemlig sex for penge. Alle henvendelser, med ganske få undtagelser, drejede sig således om bestilling af seksuelle ydelser for penge. Journalist Karoline Lærke oplyser ligeledes, at hun under sin research har haft kontakt til andre sugarbabes, som har haft lignende oplevelser, i forhold til en direkte efterspørgsel på seksuelle ydelser for penge. I udsendelsen medvirker en sugarbabe, Jasmin på 19 år, som direkte adspurgt oplyser, at hun får penge for sex fra sine, aktuelt syv faste sugardaddys. Hun præciserer, at selve ydelsen samt betaling

er aftalt på forhånd samt, at dette er vigtigt for hende. Jasmin fortæller som årsag til, at hun sugardater, at hun er afhængig af pengene. Hun sammenligner det med ludomani. Hun siger: *“du har råd til alt, når du sugardater - der er ikke nogen grænser”*. Jasmin oplyser, at hun ikke bryder sig om at have sex med sine sugardaddys, men at hun er god til at “lukke af”. Hun vil helst sugardate for oplevelser og har kun sex, når hun har akut brug for penge. Hvis hun mangler noget akut, her nævner hun eksempelvis den nyeste iphone eller hun blot er sulten, fortæller hun, at hun skriver til sine sugardaddys, som overfører penge til hendes konto eller kommer med mad til hende. I forhold til sex siger Jasmin: *“Det er selvfølgelig ikke rart, fordi, at det er faktisk noget, man tvinger sig selv til”* hvorefter hun uddybende til journalisten oplyser, at hun “kører en facade” og så tænker hun på gode ting, på den betaling hun får for det, når det er overstået. Jasmin vil gerne stoppe med sugardating, men oplyser, at det er problematisk, da hun ikke har råd til at stoppe, idet hun har mange udgifter og er på SU. Adspurgt fortæller Jasmin, at hendes fremtidsplan er at få en uddannelse som kosmetolog, få job, møde “den perfekte mand”, få børn og starte “det helt normale liv”, som alle andre. Afsluttende i interviewet spørger journalisten om Jasmins mening om programmet med Gina Jaqueline. Hertil svarer Jasmin, at det er hendes vurdering, at Gina fremstiller sugardating lidt for urealistisk, lidt for “lyserødt” samt, at beløbene som ifølge Gina kan tjenes på sugardating, ikke er i nærheden af, hvad der er hendes erfaring. I programmet interviewes yderligere en sugarbabe, Rikke på 22 år (Rikke er ikke hendes rigtige navn, idet hun ønsker at være anonym). Rikke mener, at sugardating er regulær prostitution. Det er efter hendes mening ligegyldigt om det er penge eller en dyr taske, man modtager for at sugardate. Så snart handlen italesættes, er det efter hendes mening prostitution. Rikkens vurdering er, at alle som sugardater, både mændene og kvinderne, på en eller anden måde er psykisk skadede. Hun kommer selv fra, det som hun kalder, en “udsat familie”, hvor hun har været udsat for mange overgreb (Knudsen, T.H. 2017).

Opfattelsen af, at sugardating er en form for prostitution nuanceres yderligere af sexolog Jakob Olrik. Han advarer i en artikel i Berlingske den 12. oktober 2017 mod sugardating med henvisning til risikoen for store følelsesmæssige konsekvenser. Når mange accepterer sugardating som en forlængelse af en gentleman-norm, i stedet for at se på den som et grænseland til prostitution, kan det ifølge Jakob Olrik på sigt få konsekvenser. Han peger på, at det for sugardatere kan være nødvendigt at “lukke følelsesregisteret ned”, herunder intuitioner og fornemmelser, som normalt er vigtige pejlemærker og nødvendige for at “navigere” følelsesmæssigt i livet. Han vurderer, at mennesket hermed øver sig i at ignorere følelser, hvilket han mener, er meget skadeligt. Jakob Olrik

pointerer afsluttende i artiklen: *“I værste konsekvens kan man opbygge en følelsesmæssig afstumpethed. Og følelsesmæssig afstumpethed læner sig jo faktisk op ad psykopati. Men det, der sker først, når man objektiviserer sig selv, er, at man omdanner kærlighedslivet til en form for materialisme. Og de to ting - kærlighed og materialisme - er jo ret modstridende.”* (Justice, 2017).

Aktuelt var emnet sugardating på forsiden af Jyllandsposten den 11. februar 2018 under overskriften: “Dating-bagmænd tjener millioner på unge kvinders seksuelle ydelser”. Her sættes der fokus på indtjening på hjemmesiderne vedr. sugardating, hvor landets største site “SugarDaters.dk” med aktuelt 85.000 brugere, giver ejerne en millionfortjeneste. I artiklen oplyser juraprofessorer Trine Baumbach, Københavns Universitet, at det er ulovligt at tjene penge på andres prostitution. Det er strafbart og kaldes rufferi. Det afgørende er, om ejerne ved, hvad der foregår på sitet. Både Trine Baumbach og juralektor Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen, Syddansk Universitet argumenterer for, at det burde afprøves ved landets domstole. De stiller spørgsmålstegn ved, om personerne bag hjemmesiden kan være helt uvidende om den store transaktion af penge, som foregår via sitet eller om der kan være tale om rufferi, som således kan forfølges strafferetligt. “SugarDaters.dk” afviser, at der foregår ulovligheder på sitet og de vurderer således, at sagen ikke skal afprøves ved retten (Sørensen og Zahle, 2018).

Opsummerende, kan det jf. ovenstående aktuelle debat, konkluderes, at det i overvejende grad vurderes, at sugardating de facto er sammenfaldende med, i hvert fald en form for prostitution, idet sugardating oftest indebærer en aftale, hvor der indgås en handel og hvor der oftest udveksles sex for penge eller gaver. Dette underbygges i det væsentlige af Kira West/RedenUng samt undercover journalist, Karina Lærke, som i løbet af bare 10 dage fik kontakt til 200 mænd, hvoraf det kun lykkedes at møde to mænd til et såkaldt “kemimøde”, på trods af bestræbelser herpå. Kønssforsker Christian Groes indtager i debatten et andet synspunkt, da han pointerer, at danskerne først og fremmest har svært ved at forholde sig til sugardating, da sugardating ikke umiddelbart kan kategoriseres som enten prostitution eller dating. Sugardating er ifølge Christian Groes noget helt tredje, som af parterne kræver en vis indforståethed i forhold til udveksling af intimitet, gaver m.m. Christian Groes argumenterer for, at sugardating *kan* være en form for deleøkonomi med fordele for både kvinden og manden og, at forholdet kan indeholde både intimitet og nærhed og også kan føre til kærlighed. Han vurderer, at hvis danskerne ender med i overvejende grad at anse sugardating som prostitution, vil det blive et stigmatiseret fænomen, men at fænomenet først og fremmest udfordrer grænsen mellem prostitution og almindelige parforhold.

Vores fokus i dette projekt er dog ikke at nå frem til en endelig afklaring af, om sugardating er prostitution eller ej. At sugardating er et komplekst felt, er vi under udarbejdelse af problemfelt i stigende grad blevet bevidste om. Sugardating trækker tråde til prostitutionsområdet, men samtidig også til andre områder og således befinder fænomenet sig i en gråzone på mange områder, f.eks. juridisk, politisk, socialt m.m. Vi vil i dette afsnit fremhæve definitioner vedrørende fænomenet sugardating, samt hvilke problematikker, dette relaterer sig til.

På sitet "SugarDaters.dk" beskrives sugardating som: *"en form for gensidigt fordelagtigt forhold, der handler om respekt mindst lige så meget som det handler om tiltrækning"* (SugarDaters.dk). På sitet beskrives også eksplicit, at sugardating ikke drejer sig om salg af seksuelle ydelser for penge eller materielle goder. Flere eksperter peger dog på, at sugardating *kan* opfattes som en prostitutionsform, nærmere betegnet gråzoneprostitution. Denne form for prostitution kan defineres som følgende: *"Gråzoneprostitution er karakteriseret ved, at en person, til gengæld for en seksuel ydelse, modtager andet end penge - fx stoffer, tøj, gaver, et sted at sove, privilegier, betaling af regninger og lignende"* (Petersen og Rise, 2016:8). Denne definition stemmer i overvejende grad overens med RedenUngs definition af sugardating som lyder: *"et aldersmæssigt og asymmetrisk (oftest seksuelt) forhold, hvor en ældre person finder sammen med en yngre partner, og hvor det økonomiske aspekt er det bærende i forholdet. Oftest ser mindst den ene part det som en køber/sælger-situation."* (RedenUng.dk).

Der er forskere som plæderer for, at drøftelsen af definitioner kan være uhensigtsmæssig, således forsker Theresa Dyrvig Henriksen fra VIVE: *"Ser vi på definitionen af prostitution inden for forskningen, så falder en situation, hvor en sugarbabe får tasker til gengæld for sit fysiske intime selskab ind under betegnelsen prostitution"* (Henriksen, 2017). Samtidig udtrykker hun senere i samme artikel det ufrugtbare i en evig diskussion om definitioner, idet hun siger: *"vælger vi i stedet at holde fast i en diskussion om, hvorvidt sugardating er prostitution eller dating, ender vi i en diskussion, der kan køre på autopilot de næste mange år, uden at vi kommer nærmere en reel forståelse af sugardating"* (Henriksen, 2017). Theresa Dyrvig Henriksen argumenterer således for, at "definitionsjagten" kan stå i vejen for en reel forståelse af fænomenet. Ovenstående er medtaget, idet det illustrerer kompleksiteten i forhold til forståelsen af fænomenet sugardating.

2.2 Kriminologisk relevans

For yderligere at opnå en forståelse for fænomenet sugardating samt fremhæve den kriminologiske vinkel har vi valgt kort at redegøre for en del af juraen, lovgivningen i forhold til det sociale område

samt beskrive væsentlige teoretiske modeller, som prostitutionslitteraturen abonnerer på. Dette for at opnå en baggrundsviden med henblik på en forståelse af feltet.

I lande som Danmark ofte sammenlignes med, f.eks. Norge og Sverige, er køb af sex kriminaliseret, i henholdsvis 1999 og 2008. I Holland har køb og salg af sex siden 1988 været fuldt legaliseret. I Danmark har prostitution været lovligt siden 1999, hvis sælger er over 18 år, hvorimod prostitution i forhold til unge under 18 år er kriminaliseret (Kofod et al, 2011:37-38). Ved politisk opbakning til en ændring af lovgivningen i Danmark, ville både sælger og køber således eksempelvis kunne kriminaliseres. Dette nævnes, da vi ofte i Danmark sammenligner os med de øvrige nordiske lande, men på dette punkt adskiller os væsentligt.

På trods af at prostitution i Danmark er et lovligt erhverv, defineres prostitution ligeledes som et socialt problem jf. Serviceloven. Af vejledningen fremgår, at kommuner er forpligtede til at støtte borgere, der ønsker hjælp til prostitutionsophør. Jf. Servicelovens §10 fremgår den generelle rådgivningsforpligtelse således: *”at forebygge sociale problemer og at hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder og sætte borgeren i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp”*. (Retsinformation.dk). Hvis det på politisk niveau i Danmark blev besluttet, at også sugardating kunne betragtes som et socialt problem, ville borgere, med behov for hjælp og støtte i forbindelse med sugardating eller ønske om ophør, også kunne henvende sig til kommunerne med et retskrav i forhold til hjælp og støtte. Strafferetligt har der, som tidligere anført, været debat om en mulig afprøvning af straffelovens § 233 (Retsinformation.dk) også kaldet rufferi, i forhold til indtjening på sitet “Sugardaters.dk” med argumentet om, at forretningsmændene bag sitet ikke formodes at være uvidende om transaktionerne på sitet og således har en indtjening på baggrund af disse. Her kunne der argumenteres for, at hvis der tjenes penge på transaktioner, som vedrører seksuelle ydelser, kunne det være nærliggende at benævne aktiviteterne på sitet som prostitution. Dette eksemplificerer efter vores opfattelse det paradoksale i fænomenet sugardating, da det her sammenkædes med indtjening jf. rufferiparagraffer, hvilket almindeligvis kædes sammen med prostitution.

I forlængelse af vores redegørelse for sugardating som aktuelt fænomen har vi valgt at præsentere bagvedliggende historiske perspektiver, da vi vurderer, at disse teoretiske modeller også har forklaringskraft i forhold til fænomenet sugardating. Da der findes flere bagvedliggende teoretiske perspektiver på prostitution, har vi valgt at redegøre for to hovedretninger, som består dels af et funktionalistisk og et feministisk syn på prostitution. I den funktionalistiske forståelse opfattes

prostitution, som normalt, universelt og nødvendigt i forhold til afløb for mandens seksualdrift. Prostitution forklares som en strukturel nødvendighed for at opretholde ægteskabet som samfundsmæssig konstruktion. Prostitution forstås dermed som noget normalt, hvorimod kvinderne, de prostituerede, fremstilles som afvigende. Der er varierende forklaringer på kvindernes afvigelse, f.eks. psykologiske, seksuelle, sociale og økonomiske. Mændene, som “brugere” af prostituerede er således, qua deres biologi, “naturlige” brugere af prostituerede og betragtes således ikke som afvigende (Kofod et al, 2011:28). I den feministiske forståelse ses prostitution som en generel undertrykkelse af kvinden og afspejler herigennem samfundets objektivisering af kvinden og kønsbestemt ulighed. Overordnet kan der argumenteres for, at prostitution kommerialiserer og objektiviserer kvindekroppen, idet den gøres til en vare. Derudover lægges der vægt på, at salg af kroppen ikke kan ske uden at have betydning for identiteten, idet det antages, at identitet og seksualitet hænger sammen. Det skal dog bemærkes, at de såkaldte prosexfeminister er uenige heri, idet de anfægter, at kvinder skulle være objekter. De er af den opfattelse, at kvinder snarere er subjekter. Disse prosexfeminister opfordrer kvinder til at protestere mod “offerrollen”, som de er blevet tildelt, ligesom de heller ikke er enige i, at selvet er i fare via prostitution (Kofod et al., 2011:29-31).

Vi er af den opfattelse, at sugardating bevæger sig indenfor begge teoretiske modeller. Det kan opfattes som “naturligt” for manden at benytte sig af sugardating, da han hermed kan få afløb for sin seksuelle drift og samtidig fremhæve sin virilitet, hvilket peger på den funktionalistiske model. Også den feministiske model trækker tråde til sugardating, med baggrund i asymmetrien i sugardating, oftest i form af den ældre mand og den yngre kvinde og det typisk økonomisk skæve magtforhold med mulig undertrykkelse af kvinden på grund af hendes potentielt svagere økonomiske position.

2.3 Eksisterende forskning

Vores eksisterende forskning er skrevet ud fra en litteratursøgning. I forhold til vores emne sugardating erfarede vi, at vi for at finde materiale, måtte søge bredt, idet ordet “sugardating” samt “exit” ikke gav tilstrækkelig information. Derfor søgte vi på flere kombinationer. Den eksisterende forskning er fundet på baggrund af en litteratursøgning på databaserne *Google Scholar*, *AUB*, *Primo*, *Den danske forskningsdatabase*, *bibliotek.dk*, *Infomedia*, *Proquest*, *Socialstyrelsen* og *SFI*. I forlængelse heraf er der anvendt søgeord, der er relateret til genstandsfeltet.

I dette afsnit vil vi præsentere eksisterende forskning om sugardating. Vi har valgt at fremhæve to undersøgelser fra Roskilde Universitet, som beskæftiger sig med nærværende projekts genstandsfelt. Vi har ligeledes valgt at inddrage viden fra RedenUng, som beskriver skadevirkningerne af sugardating og belyser problematikker omkring fænomenet yderligere. Derudover inddrages foredrag fra psykolog Torben Bechmann Jensen, Københavns Universitet og afslutningsvis vil vi inddrage to forskningsrapporter fra 2011, Socialstyrelsen "Vejen ud - en interviewundersøgelse med tidligere prostituerede" samt SFI's rapport "Prostitution i Danmark", som begge belyser exit prostitution i forhold til hvilke faktorer, som kan fremme et prostitutionsophør samt de prostitueredes erfaringer med sociale tilbud i forbindelse med exit.

2.3.1 "Det er enormt sjovt, at forkælelse opfattes som prostitution - en empirisk undersøgelse af sugardaddies i Danmark"

Et bachelorprojekt på Socialvidenskab, Roskilde Universitet har i 2015 undersøgt sugardating ud fra et maskulint perspektiv. Fokus i undersøgelsen var at interviewe mandlige brugere på "SugarDaters.dk." I undersøgelsen blev sugardatingmiljøet undersøgt, herunder hvordan sugardaddies forsvare og legitimerer deres tilstedeværelse på sitet. Undersøgelsen bygger på et socialkonstruktivistisk perspektiv i forhold til at forstå mændenes rationaler i forhold til deres "sandhed" om sugardating i samspil med forforståelser om sugardating.

I undersøgelsens første analysedel konkluderes, at der på "SugarDaters.dk" gives et misvisende billede af fænomenet sugardating grundet, at den udveksling, der foretages på sitet ikke karakteriseres som prostitution. Hermed menes, at nogle af informanterne oplever, at de mandlige brugere tager de traditionelle kønsrollemønstre til sig og legitimerer deres tilstedeværelse ved at have en opfattelse af, at kvinder og mænd biologisk skal opføre sig på bestemte måder. Disse informanter beskriver, at mange af kvinderne abonnerer på den traditionelle kvinderolle, hvor kvinden bliver forkælet af en rig og som oftest ældre mand. I bytte får mændene ud over kontakt til kvinden ligeledes en personlig relation (Thiim et al., 2015:75). Yderligere konkluderer undersøgelsen, at miljøet på "SugarDaters.dk" er stærkt seksuelt orienteret, idet mange henvendelser drejer sig om salg af seksuelle ydelser. Ifølge informanterne er sitet præget af en vareliggørelse af kvinder, idet kvinderne opfattes som en seksuel vare, som mændene kan benytte sig af, for at fremhæve deres virilitet (Thiim et al., 2015:52). Undersøgelsen konkluderer, at der opstår et paradoks, idet nogle mænd i sugardatingmiljøet fortsat indgår i en transaktion. Ved at købe sex via "SugarDaters.dk" forsøger disse mænd at frigøre sig fra et stigma, der er forbundet med at købe sex, men samtidig forholder de sig ukritisk til den markedsgørelse, der foretages på sitet, hvor

kvinderne udbyder sex som enhver anden vare (Thiim et al., 2015:76). Andre mænd legitimerer deres tilstedeværelse ved at tilegne sig en markedslogik, som tillader dem at objektivisere kvinderne. På den måde bliver sugardating karakteriseret som en modkultur i forhold til opfattelsen af sitet som prostitution. Hermed har miljøet en ukritisk tilgang til seksualitet, parforhold og særligt køn (Thiim et al., 2015:76).

2.3.2 “Syv kvinders fortællinger og fortolkninger af sugardating - en socialkonstruktivistisk undersøgelse”

I dette kandidatprojekt fra 2015 på Socialvidenskab Roskilde Universitet, undersøges kvindernes perspektiv ud fra et socialkonstruktivistisk perspektiv. I projektet undersøges, hvilke bevæggrunde kvinderne har for at sugardate. Forforståelsen bag sugardating er præget af den maskuline magtstruktur, som præger sitet “SugarDaters.dk”, idet sitet fremhæver traditionelle kønsroller (Nielsen et al., 2015:4-5). I projektet har man yderligere været optaget af at undersøge, om kvinderne hemmeligholder deres handlinger på sitet, grundet angst for stigmatisering, og hvad baggrunden er for at indgå i en sugardatingrelation, når sitet fremhæver et ulige magtforhold. Samtidig har projektet undersøgt om sugardating kan relateres til prostitution, da det i debatten ofte omtales som gråzoneprostitution. Den metodiske tilgang baserer sig på kvalitative interviews med unge sugarbabes og for at opnå kontakt til disse kvinder, blev en profil oprettet på “SugarDaters.dk”. Dette resulterede i syv interviews som blev foretaget på forskellig vis. Først og fremmest konkluderer undersøgelsen, at kvindernes bevæggrunde for at benytte sugardating er mangfoldige. Nogle af kvinderne er med til at reproducere den maskuline dominans, idet de tiltrækkes af ældre og mere erfarne mænd og relationen bliver set som et rollespil, hvor de pleaser mændene og dermed underkaster sig en maskulin dominans (Nielsen et al., 2015:36). Kvinderne understøtter den maskuline dominans ved at objektivisere kroppen, idet seksuelle ydelser bliver kapitaliseret. Andre kvinder udtrykker, at deres bevæggrunde relaterer sig til at opnå spænding, hvor de søger åbenhed, nærvær og en fast relation (Nielsen et al., 2015: 19). Endvidere konkluderer undersøgelsen, at kvinderne oplever, at sugardating er forbundet med stigmatisering. Nogle kvinder håndterer dette stigma ved at tage afstand fra deres handlinger på sitet som værende prostitution og på denne måde legitimerer de deres handlinger. Samtidig hemmeligholder de deres brug af sugardating. På denne måde agerer de reelt som stigmatiserede og underlægger sig dermed stigmaet, idet de således er bevidste om koblingen mellem sugardating og prostitution (Nielsen et al., 2015:36). Undersøgelsen konkluderer, at nogle sugarbabes er bevidste om, at omverden ser sugardating som prostitution, men disse kvinder opfatter ikke sig selv som en del af dette. I forhold

til om sugardating kan anses som prostitution, peger flere faktorer på, at brugen af sugardating drager paralleller til prostitution, grundet omverdenens stigmatisering, en økonomisk udveksling og uforpligtende relationer (Nielsen et al., 2015: 36).

Vi vurderer, at disse to undersøgelser tyder på, at der i overvejende grad forekommer en stigmatisering forbundet med brugen af sugardating. Vi er af den antagelse, at sugardating således er et paradoksalt fænomen, idet nogle aktører på "SugarDaters.dk" tilsyneladende underlægger sig stigmaet om, at sugardating er prostitution, idet de hemmeligholder deres ageren på sitet. Samtidig fastholder de, at deres handlinger ikke er prostitution. Det er dog deres opfattelse, at andre benytter sitet som en prostitutionsarena. De to nævnte projekter ser en kobling mellem handlingerne på sitet "Sugardating.dk" og prostitution, grundet en intens markedsliggørelse af relationerne. Vi har fremhævet disse to projekter for at opnå en dybere indsigt i både sugarbabes, men også mændenes bevæggrunde for at sugardate.

2.3.3 Exit prostitution

Vi har valgt at inddrage forskningsrapporter fra 2011, Socialstyrelsen "Vejen ud - en interviewundersøgelse med tidligere prostituerede" samt SFI's rapport "Prostitution i Danmark", som begge belyser exit prostitution i forhold til hvilke faktorer, som kan fremme et prostitutionsophør samt de prostitueredes erfaringer med sociale tilbud i forbindelse med prostitutionsexit. Dette valg er begrundet i, at der ikke foreligger forskning i forhold til exit af sugardating. Vi har vurderet, at da sugardating befinder sig i en gråzone mellem dating og prostitution, vil forskning vedrørende feltet prostitution ligeledes kunne anvendes.

2.3.3.1 Årsager til ophør

Socialstyrelsen udarbejdede i samarbejde med SFI i 2011 en undersøgelse "Vejen ud - en interviewundersøgelse med tidligere prostituerede", som er baseret på 29 interviews med tidligere prostituerede kvinder. Undersøgelsens formål var at identificere faktorer, som leder til ophør af prostitution, ud fra hvilke faktorer, kvinderne selv tillagde betydning (Døssing et al., 2011:5).

I undersøgelsens første analysedel, som omhandler prostitutionsophør konkluderes, at der for kvinderne relaterer sig en bred vifte af forskellige årsager til at forlade prostitution. For nogle kvinder handler ophøret om ændrede livssituationer. Dette kan være, at de får en kæreste eller bliver gravide, hvorfor de oplever det vanskeligt at opretholde et dobbeltliv. En anden årsag kan være f.eks. være at få en ny beskæftigelse. For andre bliver fysisk og psykisk nedslidning, voldelige episoder samt social stigmatisering årsager til prostitutionsophør (Døssing et al., 2011:13-14).

Rapporten peger overvejende på to hyppige faktorer. Disse er alder og dårlige oplevelser. I forhold til alder relaterer prostitutionsophøret sig til, at kunderne efterspørger en ung og attraktiv krop, hvorfor tidligere prostituerede kvinder oplever, at de er blevet for gamle til prostitutionsmarkedet i forhold til denne efterspørgsel. De dårlige oplevelser relaterer sig til vold og grænseoverskridende adfærd fra kunder, særligt oplever en del kvinder, at de opgiver at fastholde deres egne grænser, idet de indgår i handlinger, de tidligere normalt ikke ville være indgået i. Andre undersøgelser peger på, at en stor procentdel af kvinder har været udsat for vold og overgreb, hvorefter de har søgt hjælp hos sociale tilbud (Døssing et al., 2011:15).

I SFI rapport fra 2011 "Prostitution i Danmark" er der ligeledes kvalitativt undersøgt, hvilke primære faktorer, der er medvirkende til et prostitutionsophør. En primær faktor til ophør, som undersøgelsen konkluderer, er alder, grundet en bevidsthed om, at kroppen slides fysisk med alderen og at kroppen dermed ikke længere fremstår attraktiv med det resultat, at kundegrundlaget forsvinder. (Kofod et al., 2011:245). Ifølge kvinderne er en anden primær faktor dårlige oplevelser, som motiverende årsag til at forlade prostitutionsmiljøet. Kvinderne definerer grænseoverskridende adfærd fra kunden som en dårlig oplevelse. Nogle har oplevet en aggressiv og voldelig adfærd fra kunder, hvilket kan medføre en usikkerhed hos den prostituerede og som kan resultere i et ønske om at forlade miljøet (Kofod et al., 2011:246). Andre influerende faktorer i forhold til et ophør kan også ifølge kvinderne være ændrede livssituationer, såsom en anden indtægtsmulighed eller det at indlede et fast forhold.

Afsluttende vil vi kort opsummere skadevirkninger, som ifølge Exit Prostitution, ofte forekommer ved prostitution. De forskellige skadevirkninger som opstår som følge af prostitution, kan hovedsageligt inddeles i tre typer: sociale, fysiske og psykiske. De fysiske kan være smerter i kroppen samt diverse sygdomme forbundet med seksualitet. De psykiske er forbundet med forskellige psykiske sygdomme, hvoraf de mest hyppige er angst, depression og PTSD. De sociale skadevirkninger opstår i forbindelse med intimitetsproblemer, udfordringer i forhold til dobbeltliv, tab af netværk, isolation, stigmatisering og grænseløshed i forhold til private relationer (Petersen og Rise 2016: 12).

2.3.3.2 Vejen ud - sociale tilbud

Socialstyrelsen har i "Vej ud - en interviewundersøgelse med tidligere prostituerede" undersøgt hvilke erfaringer kvinderne har med sociale tilbud, både offentlige og private. Rapporten har undersøgt kvindernes erfaringer med følgende sociale tilbud: "*Liva Rehab, Svanegrupperne og*

privatpraktiserende terapeuter. Hertil nævnes Rederne. De offentlige tilbud omfatter, udover flere forskellige dele af socialforvaltningen i kommunerne, også Kompetencecenter Prostitution i Socialstyrelsen” (Døssing et al., 2011:7).

Undersøgelsen belyser, at en stor del af kvinderne har positive erfaringer med de forskellige sociale tilbud. Disse positive erfaringer beskrives således: *“stor tilfredshed med de offentlige hjælpetilbuds åbne telefonlinjer og muligheden for psykologhjælp, da denne hjælp har været med til at opfylde deres ønske om at forlade prostitution”* (Døssing et al., 2011:21). Yderligere oplever kvinderne det som positivt at have muligheden for at deltage i forskellige aktiviteter og særligt muligheden for at mødes med andre kvinder, som har lignende problemstillinger. Andre kvinder udtrykker, at de finder terapiforløbene positive, særligt fordi, at de oplever en imødekommenhed og et fordomsfrit personale på de sociale institutioner. Ligeledes oplever nogle af kvinderne, at enkeltpersoner har hjulpet, eksempelvis kontaktpersoner fra kommunen eller jobcentret, hvor kvinderne oplever, at det er disse enkeltpersoner som har fulgt dem hele vejen igennem, der i sidste ende har *“reddet deres liv”* (Døssing et al., 2011:22). Det der, ifølge kvinderne, er essentielt, er en god og tæt relation til en kontaktperson, særligt fordi kvinderne befinder sig i sårbare positioner, når de kontakter de forskellige tilbud, hvorfor det er vigtigt for kvinderne at blive mødt i *“øjnehøjde”*.

Ligeledes er de negative erfaringer som kvinderne har gjort sig i forhold til tilbuddene beskrevet. De negative oplevelser relaterer sig til en institutionel stigmatisering. En del af kvinderne oplever en frygt for at fortælle om prostitutionen grundet myndighedernes eventuelle negative og fordømmende reaktioner. Nogle kvinder oplever at være en *“kastebold”* i systemet, særligt de kvinder som også har et stofmisbrug eller psykiske problemer, hvorfor de er i kontakt med flere offentlige instanser (Døssing et al., 2011:23). Grundet en bred vifte af forskellige tilbud, oplever kvinderne en uoverskuelighed og manglende indsigt i, hvilke tilbud, der gavner dem bedst. Derfor udtrykker kvinderne, at relationen til én kontaktperson fra et hjælpetilbud har hjulpet dem bedst. Her har kvinderne oplevet en stabilitet samt opnået en tæt relation til *“en person, der har været ved kvindens side gennem hele exitforløbet* (Døssing et al., 2011:24). I forhold til hvilke sociale tilbud som kvinderne oplever at have de mest positive erfaringer med, belyser undersøgelsen, at særligt Rederne bliver beskrevet positivt. Endvidere har rapporten undersøgt kvindernes erfaringer i forhold til mangler ved tilbuddene og deres vurderinger i forhold til, hvad der ville have været en bedre hjælp til ophør. Som nævnt tidligere, er det altafgørende for kvinderne at blive mødt med en åbenhed, når der tages kontakt til forskellige tilbud. Bliver kvinderne mistænkeliggjort eller mødt

med fordømmelse, kan det have en negativ betydning i forhold til ophør. Dette begrundes med, at kvinderne kan opleve det som en overvindelse at tage kontakt til de forskellige tilbud (Døssing et al., 2011:26). Herudover peger kvinderne på, at der med fordel kan ske forbedringer i forhold til tilgængeligheden af tilbuddene. Hermed menes, at nogle sociale tilbud har begrænsede åbningstider. Kvindernes forslag til forbedring kunne eksempelvis være en telefonlinje døgnet rundt (Døssing et al., 2011:26). Dette begrundes med, at de oplever at have brug for en kontakt, når et akut problem opstår. Der efterspørges døgnåbne tilbud, væresteder og særligt efterspørger en del kvinder tilbud, hvor de kan mødes med andre kvinder i prostitution. Rapporten konkluderer, at kvinderne oplever, at deres exitforløb som oftest foranlediges af egne ønsker om at forlade prostitutionsmiljøet. Dog oplever en del kvinder også, at ophøret har været forårsaget af, at medarbejderne inden for de sociale tilbud har kontaktet dem.

Lignende resultater ses i SFI rapporten "Prostitution i Danmark" som konkluderer, at kvinderne oplever stor tilfredshed med sociale tilbud, da de via disse har fået hjælp og støtte til at bearbejde dårlige oplevelser og/eller forlade prostitutionsmiljøet. Dog beskriver rapporten også, at nogle kvinder oplever, at deres møde med sociale tilbud er stigmatiserende, da de oplever, at de sociale tilbud ser dem som ofre og vil redde dem fra prostitution. Dette resulterer i, at nogle kvinder tager afstand fra medarbejdere inden for de sociale tilbud, særligt hvis de oplever at blive mødt med fordømmelse eller oplever, at medarbejderne sigter mod at få dem ud af miljøet. Hermed opleves en institutionel stigmatisering (Kofod et al., 2011:266).

Vi har fremhævet disse undersøgelser fra Socialstyrelsen og SFI, da de undersøger samme felt som ønskes belyst i nærværende projekt. Undersøgelserne konkluderer, at faktorer såsom alder, dårlige oplevelser og ændrede livssituationer kan være medvirkende til ønsket om et prostitutionsophør. Disse årsager kan betragtes som motiverende faktorer, når kvinderne ønsker ophør af prostitution. Samtidig konkluderes, at sociale tilbud kan spille en central rolle i forhold til ophøret. Overordnet er der stor tilfredshed med de forskellige hjælpetilbud, og størstedelen af de interviewede kvinder oplever positive erfaringer i forbindelse med prostitutionsophør på baggrund af hjælp og støtte fra sociale tilbud. Samtidig opleves dog også en institutionel stigmatisering hos nogle af kvinderne, hvorfor der kan opstå barrierer i forhold til exit, hvis kvinderne mødes med fordømmelse.

2.3.4 Nordisk forskning

Yderligere har vi valgt at belyse nordisk forskning på prostitutionsområdet, relateret til vores problemstilling. Vi har valgt at fremhæve rapporten "Selling and exchanging sexual services online

in Norway” udarbejdet og udgivet af Nadheim, som er Norges ældste støttecenter for mennesker med prostitutionserfaring (Treacy 2017:3). Undersøgelsen er foretaget på baggrund af den fremherskende og voksende tendens, der er opstået i forhold til at sælge seksuelle ydelser online. Nadheim vurderer, at der mangler viden om disse aktører, som sælger og bytter seksuelle ydelser online. Rapportens formål er at kortlægge de forskellige internetsider, hvor salg af seksuelle ydelser foregår, og yderligere at forstå aktørernes motiver for at indgå i dette samt hvilke udfordringer, de møder (Treacy 2017:4). For at opnå viden på dette felt benytter rapporten sig af fem forskellige metodiske teknikker: 1) kortlægge de forskellige onlinearenaer, 2) udføre semistrukturerede interviews med individer, som har erfaringer med salg og bytte af seksuelle ydelser, 3) interviews med medarbejdere fra Nadheim, 4) systematiske analyser af feltrapporter og konklusioner og 5) samarbejde med andre relevante aktører (Treacy 2017:6). Metodemæssigt lægger denne rapport sig op af vores i forhold til anvendelsen af semistrukturerede interview med medarbejdere fra Nadheim. Disse medarbejdere blev interviewet i kraft af deres viden om de forskellige onlinearenaer og hvad, der karakteriserer målgruppen, der benytter sig af det, samt hvilke udfordringer aktørerne møder.

Rapporten konkluderer, at der foregår salg og bytte af sex på diverse datingsider, som for nogle opfattes som “regulære datingsider”, mens andre benytter dem til at sælge seksuelle ydelser. I forhold til de forskellige websider konkluderer rapporten, at sugardating hjemmesider blandt andet er de websider, hvor der i overvejende grad foregår prostitution. Det er interessant, at der i rapporten fremhæves, at onlinehandlinger foretaget på forskellige sugardatingsider for aktørerne kan medføre, at deres ydelser er mere kærestelignende end regulær sex. Eksempelvis beskrives, at kunder ofte efterspørger mere end personen, der sælger, ønsker at give, eksempelvis sex uden kondom, som i et almindeligt kæresteforhold. (Treacy 2017:15). Dette er sammenfaldende med andre perspektiver vi har påpeget i både problemfelt og andet eksisterende forskning. Yderligere konkluderer rapporten, at der findes en mængde af forskellige online chatfora, websider, pornosider, men også andre sociale medier, såsom tinder og Instagram bliver benyttet til at sælge og bytte seksuelle ydelser.

Undersøgelsens målgruppe er bred, men rapporten afdækker, at det hovedsageligt er kvinder som sælger eller bytter seksuelle ydelser på de forskellige websider. Nogle kvinder lever et kaotisk liv og har brug for støtte fra organisationer som eksempelvis Nadheim, mens andre kører en selvstændig forretning på de forskellige online arenaer (Treacy 2017:25). Målgruppen består endvidere primært af udenlandske kvinder. Rapporten konkluderer, at konsekvenser, der kan opstå

for disse kvinder primært er en forringet sikkerhed samt psykologiske skadevirkninger. Kvinder, som ikke har en bred viden om de teknologiske funktioner, der er forbundet med brugen af internet og smartphones er mere udsatte for blandt andet stalking og krænkelse af privatlivet, da disse kvinder på baggrund af denne manglende viden, har svært ved at beskytte deres personfølsomme oplysninger. (Treacy 2017:27-28). Endvidere afdækker rapporten psykologiske skadevirkninger, som opstår i form af ensomhed, skam, stress og isolation. Rapporten afdækker også, at kvinderne har et behov for at tale med ligesindede, som står eller har stået i samme situation. De har derudover også behov for at have mulighed for at henvende sig til mennesker, som har en viden om prostitution, eksempelvis fagpersoner. Dette ud fra begrundelsen, at kvinderne lever et dobbeltliv, da de ikke fortæller deres omgivelser om deres handlinger, begrundet i angsten for det stigma, der er forbundet med at sælge seksuelle ydelser (Treacy 2017:28). Andre udfordringer kvinderne møder relaterer sig til grænsesætning, da de oplever, at kunder efterspørger mere, end de er villige til at give, og de oplever det problematisk at sætte grænser, når de befinder sig i specifikke situationer. Dette kan medføre grænseløshed på længere sigt for kvinderne. Opsummerende konkluderer rapporten, at der er sket en markant ændring i prostitutionsarenaerne, da det er blevet mere udbredt at sælge og bytte sex online end i de traditionelle arenaer, såsom på gaden eller bordeller. Resultaterne peger på, at onlineprostitution medfører lignende skadevirkninger som traditionel prostitution, ligesom det samme stigma er forbundet med onlinesalg af sex. Vi har fremhævet rapporten for at belyse, at forskellige dating- og websider har indtaget en markant rolle i det norske samfund på lignende måde som sugardating er blevet mere udbredt i Danmark. Vi er inspireret af rapporten, idet den belyser, at sugardating benyttes til salg af seksuelle ydelser og at kvinderne kan opleve skadevirkninger og stigmatisering ved at foretage sådanne handlinger på disse sites. Vi finder dette interessant, da vi via afdækning af vores problemfelt har en formodning om, at sugardating bevæger sig langt ud over almindelig dating, og hvis kvinderne oplever skadevirkninger som resultat af, at de skjuler deres handlinger, kan det tyde på, at der skal sættes større fokus på exit sugardating. Rapporten peger også på, at forskerne fandt det metodemæssigt problematisk at opnå kontakt til aktører, som sælger sex for andet end penge, særligt inden for gråzoneprostitution, grundet at aktørerne ikke nødvendigvis associerer deres handlinger med prostitution. Kvinderne var derfor afvisende i forhold til at indgå i en dialog med Nadheim (Treacy 2017: 7).

Rapporten peger således på, at sugardating af aktørerne kan opfattes anderledes end prostitution på trods af, at samme rapport tyder på, at skadevirkninger, herunder stigma er lignende det, som også prostituerede oplever. Dette kan tyde på, at sociale tilbud i Norge, såsom Nadheim, muligvis ikke

får henvendelser fra sugardater, hvis de ikke definerer sig som prostituerede og således muligvis ikke vil rette henvendelse til Nadheim i tilfælde af vanskeligheder, da Nadheim associeres med prostitution.

2.3.5 Problematikker omkring sugardating

På baggrund af RedenUngs viden på området har vi valgt at inddrage Kira West, leder af RedenUng og hendes udsagn om sugardating. Kira West påpeger, at kvinderne ikke ser sig selv som “rigtige” prostituerede, da de “kun” sugardater. Men hun påpeger samtidig, at de unge kvinder som henvender sig til RedenUng oplever, at sugardating kan have alvorlige konsekvenser. I RedenUngs rådgivning taler de med både drenge og piger, der oplever alvorlige problemer i forbindelse med salg af seksuelle ydelser. Det, de unge oplever, er at de mister kontrollen og bliver afhængige af at få bekræftelse og gaver for seksuelle ydelser. Denne afhængighed kan gøre det svært at sige nej. Dette kan betyde, at deres grænser gradvist overskrides. Samtidig kan det opleves vanskeligt for de unge at have almindelige intime forhold, hvor penge eller gaver ikke er en del af forholdet. De unge lever ofte en slags dobbeltliv, da mange er bange for venner og families reaktion. Dette kan være ekstremt stressende, så selv om afprøvning af sugardating startede som noget frivilligt, ender det med, at en del af de unge føler sig fastlåste i noget, de ikke ønsker (RedenUng.dk).

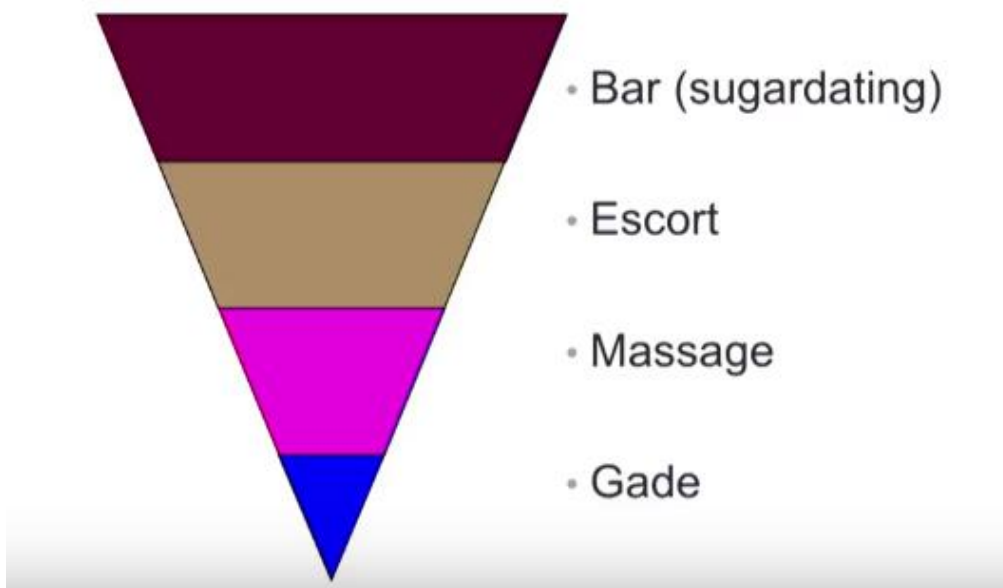
Vi har fundet det relevant at inddrage et foredrag af psykolog Torben Bechmann Jensen, Institut for Psykologi, Københavns Universitet, idet han har mange års erfaring indenfor området prostitution/gråzoneprostitution og bl.a. har været med til at lave undersøgelsen “Prostitution i Danmark” i 1990 for Social Forskningsinstituttet. Foredraget “Sugardating i paradoksernes tid” blev holdt i København på KFUKs Sociale Arbejde og RedenUngs konference om gråzoneprostitution og sugardating mandag den 27.11.2017. Ifølge Torben Bechmann Jensen befinder vi os i en tid, hvor vi overser sociale problemer. Han kalder dette “paradoksernes tid” (Jensen 2017:4.40). Han fremhæver en række paradokser i samfundet i dag, f.eks. en ny puritanisme samtidig med en stigende accept af fænomener som sugardating, det store antal venner, som mange har på Facebook i kontrast til den stigende ensomhed i samfundet, både blandt unge og voksne. Torben Bechmann Jensen er af den opfattelse, at flere unge har relationelle problemer med deraf følgende angst og depression, men at dette negligeres samfundsmæssigt til fordel for et øget fokus på det fysiologiske. Han finder det paradoksalt, at sugardating ikke betegnes som prostitution, da der ifølge ham er nogle slående ligheder, idet der handles med seksualitet og seksualiteten dermed instrumentaliseres (Jensen 2017:8.15). I sit foredrag beskriver han, at det efter hans opfattelse er blevet en tendens at benytte sin seksualitet som et instrument eller et byttemiddel. Tendensen i

forhold til instrumentaliseret sex er ikke et ukendt fænomen. Ifølge Bechmann Jensen har vi blot haft en lang historisk periode, hvor kærlighed blev betragtet som noget enestående, men at vi er nu vendt tilbage til, at seksualitet og intimitet selvstændiggøres og løsriveres fra den enestående kærlighed (Jensen 2017:9.30). En anden tendens han påpeger, er at forskellen mellem rig og fattig stiger og at det er blevet mere almindeligt at sælge medmenneskelig kontakt. Herunder nævner han forskellige former såsom sex, venskab, kæleri m.m. (Jensen 2017:11.39). Det er hans opfattelse, at forskellige former for forhold i stigende grad gøres til genstand for medmenneskelig handel og at prostitution/sugardating er en stigende tendens i samfundet. Han taler efterfølgende om forskellige prostitutionsformer og opstiller en pyramide, som illustrerer hierarkiet blandt disse.

(Figur 1)

Ovenstående pyramide illustrerer, at der, ifølge Bechmann Jensen, hersker en udbredt forestilling om, at barprostitution er den mest eksklusive form for prostitution. Denne form minder på mange måder om sugardating, idet intimiteten mellem sælger og køber er tættere end i andre prostitutionsformer (Jensen 2017:14.24). I forlængelse af denne figur opstiller han en pyramide, der viser belastningsgraden.

(Figur 2)

Når psykolog Thomas Bechmann Jensen udtrykker, at sugardating er særligt belastende, hænger det sammen med, at det intime forhold i forbindelse med sugardating kan minde om almindelige intime forhold, som f.eks. kæresteforhold. Hermed bliver det sværere for mænd og kvinder i denne prostitutionsform at distancere sig fra det, de gør professionelt og det, de ønsker i private kærlighedsrelationer (Jensen 2017:15.37). Han mener således, at skadevirkningerne på længere sigt kan være de samme for mænd og kvinder i sugardating som i andre prostitutionsformer og endda kan være mere alvorlige, idet grænserne forsvinder helt. Han betoner dette ved at forklare, at det er relativt nemmere at opstille grænser for kvinder og mænd i prostitution på gaden, idet de eksempelvis klæder sig ud og kan være anonyme (Jensen 2017:16.13). De kan således via deres handlinger og aktiviteter lettere distancere sig fra private kærlighedsrelationer. Torben Bechmann Jensen vurderer, at prostitution i stigende grad foregår indendørs og han vurderer, at sugardating indholdsmæssigt ligger et sted mellem escort og massage. Dette betyder, ifølge Torben, at konsekvenserne, særligt på længere sigt, er størst for kvinder og mænd der sugardater idet distancen mellem det professionelle og private på længere sigt udviskes, idet handlingerne er rykket til den private sfære.

Thomas Bechmann Jensen afslutter sit oplæg med at give et bud på, hvorfor folk søger mod sugardating. For de fleste handler valget om at finde en løsning på problemer. Disse kan relatere sig til manglende beskæftigelse, manglende spænding, skrantende økonomi m.m. (Jensen 2017:22.44)

Han betoner, at fattigdom er en betydningsfuld faktor, idet det er hans opfattelse, at vi befinder os i en tid, hvor det at forbruge og have materielle goder sættes højt på dagsordenen. Folk konkurrerer med hinanden om at få den store gevinst i livet og blive en succes. Mennesker eksponeres konstant for, hvordan de rige lever og dermed kan der dannes en illusion om, hvad det gode liv indeholder, netop en materiel lykke. Dermed er det, ifølge Bechmann Jensen, nemt at føle sig fattig og have et ønske om at leve som de rige (Jensen 2017:23.30). I forlængelse af dette kan det være nærliggende at opfatte sig selv som en vare, der kan sælges for at opnå materielle goder. Kroppen har en attraktionsværdi, idet der er et marked for kroppen som en handelsvare. Dog kan dét, som betragtes som løsningen på problemet, på længere sigt blive et problem, idet mennesker kan miste fodfæstet i livet. Konsekvensen kan være, at mennesker bliver i tvivl om egen værdi, både som menneske og produkt (Jensen 2017:23.53). Torben Bechmann Jensen vurderer, at kvinder og mænd inden for prostitution på længere sigt bliver fattigere, fordi de vænner sig til et højt materielt forbrug. Samtidig kan de miste venner, lysten til kærlighed og seksualitet, og en del bliver ensomme, depressive eller traumatiserede på måder, som kan genkendes hos mennesker, som har oplevet krig eller andre voldsomme begivenheder. Disse skadevirkninger opstår ikke nødvendigvis umiddelbart, men kan opstå på længere sigt (Jensen 2017:24.13).

Viden fra Kira West/RedenUng og psykolog Torben Bechmann Jensen beskriver hovedsageligt de sociale problematikker, der kan opstå for kvinder og mænd som sugardater. De er af den opfattelse, at sugardating kan karakteriseres som prostitution og, at sugardating på længere sigt kan have de samme skadevirkninger som prostitution. I forhold til skadevirkningerne pointerer de, at disse endog kan være mere alvorlige end de skadevirkninger, som ses ved prostitution. Forklaringen på dette er, at sugardatingforhold kan invadere sugardaternes privatsfære, idet de i formen kan minde om private kæresteforhold.

Hvis sugardating de facto er prostitution, i det mindste en slags gråzoneprostitution, har vi en formodning om, at kvinder, der sugardater, kan opleve de samme skadevirkninger som kvinder i prostitution, og som derfor efterfølgende kan have behov for hjælp og støtte. Hvordan hjælpes sugardaterne, hvis de ikke definerer sig som prostituerede, når og hvis de begynder at mærke skadevirkninger ved sugardating? Hvis kvinderne ikke kan relatere sugardating til prostitution, formoder vi, at det kan være vanskeligt for kvinderne at rette henvendelse til tilbud rettet mod exit prostitution. Vores hovedfokus er således exitforløbet i forhold til sugardating, da vi ud fra ovenstående forskning vurderer, at der mangler viden om dette. Vi er interesserede i, om der via

kvalitative interviews med eksperter kan opnå viden, som kan anvendes fremadrettet i forhold til tilbud om exit sugardating. Derudover vil vi belyse eksisterende tilbud målrettet exit sugardating.

3. Problemformulering

Vi har i ovenstående problemfelt beskrevet den aktuelle debat, eksisterende forskning, herunder problematikker omkring sugardating. Vores forskning vil sætte fokus på exit sugardating, dette med baggrund i, at der ikke foreligger tilstrækkelig forskning om dette. Vi ønsker således at undersøge, hvordan kvindelige sugardatere opnår den mest succesfulde exit med baggrund i ekspertinterviews. Vores valg og fravalg vil yderligere belyses i metodeafsnittet. Dette fører os til følgende problemformulering:

Hvordan vurderer eksperter, at exit sugardating opnås?

3.1 Begrebsafklaring

3.1.1 Exit

Med dette begreb refererer vi til ophør med sugardating. Udover fuldstændigt ophør med sugardating er vi bevidste om, at mange af kvinderne vil veksle mellem aktiv sugardating og perioder med pause.

3.1.2 Eksperter

Med dette begreb refererer vi til fagpersoner/eksperter, som vi har interviewet i forbindelse med dette speciale. Dette kan være såvel ledere som menige medarbejdere med forskellig faglig baggrund (præsenteres nærmere under empiriafsnit). De institutioner vi har valgt som undersøgelsesfelt er følgende: Reden Aalborg, RedenUng i København, Kompetencecenter Prostitution i Odense, daværende Exit Prostitution projekt i Aalborg og LivaRehab i København. Derudover har vi interviewet en privatpraktiserende psykoterapeut.

4. Videnskabsteori

I dette afsnit vil vi præsentere vores videnskabsteoretiske tilgang, der er benyttet for at besvare projektets problemformulering. Først vil projektets hermeneutiske udgangspunkt blive præsenteret, herunder centrale begreber og afsluttende vil vi beskrive den adaptive teori og hvordan denne er benyttet i forhold til projektets videnskabsteoretiske ståsted.

4.1 Projektets hermeneutiske udgangspunkt

Den hermeneutiske cirkel beskriver samspillet mellem dele og helhed således, at der opstår et cirkulært forhold, hvor delene forstås i helheden, men omvendt skal helheden forstås i kraft af, at delene inddrages (Birkler 2008:98). I forlængelse af den hermeneutiske cirkel beskriver Gadamer, at forforståelse spiller en central rolle, da mennesket altid har nogle forventninger eller fordomme i mødet med et nyt fænomen (Andersen og Koch 2015:231). Dog fremhæver Gadamer, at forskeren skal være åben over for anderledeshed, da forskeren på denne måde bliver bevidst om sin forudtagethed. Forskeren skal være modtagelig for at revidere sin forforståelse (Andersen og Koch 2015:232). I nærværende projekt kommer vores forforståelse til syne i vores problemfelt, hvor vi har fremhævet den aktuelle debat om fænomenet sugardating samt et vidensfelt, der karakteriserer hvad eksperter, forskere og studerende har tilegnet sig af viden på området. På baggrund af denne forforståelse ønsker vi at tilegne os nye forståelser af sugardating med fokus på, hvordan eksperter vurderer, at en bedst mulig exit opnås. Ligeledes har vi gjort nogle teoretiske antagelser og disse udgør en del af vores forforståelse. Vi er bevidste om, at vi skal være åbne overfor vores informanter for at opnå nye indsigter. Denne åbenhed lægger sig tæt op ad den fænomenologiske retning, hvor forskeren skal gå åbent til værks og undersøge aktørernes livsverdener med formålet at indfange den menneskelige erfaring, som den fremstår i aktørernes livsverdener (Birkler 2013:108). Vi er stærkt inspireret af fænomenologien i forhold til denne åbenhed som fordres, da vi i interviewene vil tilsidesætte vores forforståelse for at opnå et indblik i eksperternes subjektive vurderinger af en bedst mulig exit sugardating, hvormed vi får et indblik i deres livsverden om fænomenet sugardating. Yderligere taler Gadamer om begreberne situation og horisont, som hænger sammen med forforståelsen: *“Forforståelsen vil altid være indrammet og præget af en situation, og situationen vil altid bestemme en horisont”* (Andersen og Koch 2015:232). Hermed menes, at forskeren får revideret sin forforståelse ved at befinde sig i en ny situation, som medfører en at ny horisont opstår. I dette projekt vil vi udvide vores horisonter ved at udføre interviews med eksperter. På denne måde tilegner vi os ny viden om disse informanternes perspektiver, hvor vi ud fra disse nye delforståelser opnår en ny viden om virkeligheden bag sugardating. Med det hermeneutiske perspektiv finder vi det interessant at undersøge en social verden, hvor vi er bevidste om, at informanternes udsagn er farvet af en særlig kontekst, hvorfor vi ikke kan undgå at inddrage vores forforståelse, både i opbygningen i projektet men også i en vis grad i vores interviews. Dog er vi ligeledes bevidste om, at åbenhed er et nøgleord for at opnå nye forståelser, og denne forståelse vil blive inddraget i empiriindsamlingen, hvor vi vil lade informanterne italesætte de aspekter, de

finder meningsskabende, og dette hænger sammen med vores brug af det semistrukturerede interview, som senere vil fremgå i projektet.

4.2 Adaptiv teori

Vi har valgt at gøre brug af adaptiv teori som vores tilgang til at opnå viden. Derek Layder præsenterede den adaptive teori, som en alternativ teori, der forsøger at kombinere induktion og deduktion (Layder 1998:134). Layder taler for at gøre op med kløften mellem den induktive tilgang og deduktive tilgang, og han argumenterer i stedet for at bygge en bro mellem metodologisk individualisme og metodologisk kollektivism, da det ellers skaber en metodologisk hæmning hvis forskere udelukkende benytter sig af den induktive eller deduktive tilgang (Antoft et al., 2012:252). Layder belyser, at verden består af et subjektivt og objektivt domæne, og forskeren skal forsøge at komme bag om aktørernes handlinger og oplevelser velvidende, at disse handlinger udformer sig i bestemte kontekster, idet individet befinder sig i en social fælles verden (Layder 1998:175). Adaptiv teori kan bruges som en metodisk tilgang i det empiriske arbejde, da forskeren kan vekselvirke mellem den deduktive og induktive tilgang således, at eksisterende teorier kan bruges til at danne rammen for forskningsprocessen, men samtidig fordrer den adaptive teori en metodologisk åbenhed således, at det empiriske datamateriale kan generere nye teorier (Layder 1998:19).

I nærværende projekt benytter vi den adaptive teori, da vi ikke fastlåser os til en bestemt procedure i forskningsprocessen. Vi har i vores problemfelt redegjort for faktorer som kan være medvirkende til, at kvinderne afstår fra prostitution, og samtidig har vi gjort os nogle teoretiske overvejelser (se afsnittet om dette) som medfører, at vi opererer med en forforståelse. Endvidere benyttes vores brug af adaptiv teori sammen med vores videnskabsteoretiske ståsted. Vi er åbne for at tilføre yderligere teori efter udførelsen af interviewene. Dette valg er foretaget ud fra rationalet om, at empirisk materiale kan gå tabt, hvis forskeren udelukkende benytter den deduktive tilgang, hvorfor der kun analyseres på det empiriske materiale, som eksisterende teorier kan forklare (Jacobsen 2012:253). Hermed kommer det induktive element til syne. Vi er dog fortsat bevidste om, at vi ikke kan undlade at benytte os af elementer fra den deduktive tilgang, hvor denne fremgår i projektets hermeneutiske opbygning. Det deduktive element fremgår i vores problemfelt, samtidig har vi gjort os nogle teoretiske overvejelser i forbindelse hermed. Vi er således ikke gået helt åbent til værks. De teoretiske overvejelser vi har gjort os synliggøres i vores interviewguide ved at nogle af spørgsmålene er udformet med et teoretisk afsæt. Yderligere beskrivelse af denne kan ses i operationaliseringsafsnittet.

5. Teoretiske overvejelser

I dette afsnit vil vi præsentere vores teoretiske perspektiver: Goffmans teori om stigma samt Hirschis teori om social bonds. Disse har vi har benyttet som vores teoretiske antagelser i forhold til en besvarelse af problemformuleringen. Vi har valgt at præsentere disse tidligt samt en redegørelse for, hvorfor de er valgt, da de er en del af vores forforståelse. Vi vil benytte teorierne i en analyse og diskussion af informanternes udsagn.

5.1 Erving Goffman - Stigma

Stigma defineres som “en egenskab, der er dybt miskrediterende”, og som kan resultere i, at menneskers sociale identitet bliver ødelagt af omgivelsernes reaktion, kategorisering og bedømmelse. Nærmere anfører Goffman: “*Et stigma består altså i virkeligheden af en særlig form for relation mellem en egenskab og en stereotyp klassificering af mennesker*” (Goffman 2014:45). Stigma er således markante afvigelser, som adskiller den stigmatiserede fra fællesskabet. De såkaldte ”normale” er ifølge Goffman de personer, som ikke er bærere af stigmaet (Goffman 2014:21). Det er dog vigtigt at bemærke, at der ikke er tale om afvigende personlige egenskaber generelt, men at egenskaberne i den konkrete kontekst kan være miskrediterende (Goffman 2014:44). Et stigma kan således være validerende i en kontekst, men miskrediterende i en anden. Stigma er således kontekstuel, idet det opstår i sociale interaktioner (Pryor et al., 2014:7).

Samfundet defineres som det, der opstiller og inddeler folk i bestemte kategorier og tager beslutning om, hvilke egenskaber der skal opfattes som legitime og naturlige. Der er sociale spilleregler inden for kategorierne. Disse spilleregler muliggør, at vi uden større vanskeligheder eller overvejelser kan forholde os til de mennesker, vi møder. (Goffman, 2014: 46) Vi har således en bestemt forforståelse af en person, herunder personens egenskaber, samt hvilken kategori, personen tilhører. Goffman betegner denne forforståelse som individets “tilsyneladende” sociale identitet. Den “faktiske” sociale identitet er de egenskaber, som personen faktisk besidder (Goffman 2014:43f). Hvis det afsløres, at der er uoverensstemmelse mellem den tilsyneladende og den faktiske sociale identitet, kan konsekvensen blive, at personen afskæres fra samfundet og reduceres fra ligemand til “(...) *et fordærvet, nedvurderet menneske*” (Goffman 2014:44). Goffman skelner mellem de “potentielt miskrediterede” og de “miskrediterede”. Forskellen er her, om det stigma personen besidder lader sig skjule eller ej (Goffman 2014:46). Den “potentielt miskrediterede” kan via

informationskontrol forsøge at tilbageholde informationer om sit liv for at hemmeligholde sit stigma og dermed bevare sin identitet som “normal”. Lykkes denne form for dobbeltliv kaldes det “at passere” (Goffman 2014:22). Goffman påpeger imidlertid, at strategierne for at “passere” kan være særdeles omkostningsfyldte og psykisk belastende, idet personen kan blive præget af en vedvarende angst som følger af en konstant risiko for at blive afsløret (Goffman 2014:23,127ff). Den potentielt miskrediterede kan forsøge forskellige strategier for at hemmeligholde sit stigma. En strategi kan f.eks. være, at informere en lille gruppe mennesker, personen har stor tillid til, om sin situation og som personen vil kunne få hjælp hos om nødvendigt, men fortsat hemmeligholde sin situation overfor resten (Goffman 2014:136). En anden strategi kan være tilsyneladende at identificere og alliere sig med de “normale”, som en modsætning til gruppen (Goffman 2014:149) eller reagere modsat og stå frem i samfundet og dermed åbent vedstå sig sit stigma og dermed risikere at fremstå som en social afviger med eventuelle konsekvenser heraf (Goffman 2014:184f). At leve med sit stigma og forsøge at skjule dette kan jf. ovenstående ifølge Goffman være særdeles psykisk belastende. Individet skal kunne navigere i spændingsfeltet mellem miskrediterende og validerende respons fra omverdenen. Disse reaktioner håndteres ifølge Goffman ved hjælp af “jag-identiteten”, som opfatter og håndterer stigma gennem selvopfattelsen, da individer ikke bare er passive i forhold til stigmatiseringen (Goffman 2014:44). Hvis der opstår en diskrepans mellem den måde andre ser på individet og den måde individet opfatter sig selv, kan det få konsekvenser for individet i form af internalisering af negative reaktioner. Dette kan nedbryde individets identitet (Goffman, 2014:13). Goffman taler om at “begribe normative forventninger”, her afstanden til “de normale,” og efterfølgende erkende, hvor langt individet er fra at opfylde normer i majoritetssamfundet, som reagerer, når dets normer udfordres eller overtrædes (Goffman 2014: 173). Dette kan medføre, at individet over tid internaliserer samfundets stigma og således ændrer selvopfattelse i negativ retning.

Begrundelsen for at benytte Goffmans teori om stigma er, at vi ved hjælp af denne teori via eksperternes vurderinger kan belyse de unge kvinders oplevelser og erfaringer i forhold til omverdenen, når de sugardater. Da vi i dette projekt er af den antagelse, at sugardating er en form for gråzoneprostitution og vi ligeledes antager, at kvinder i prostitution er udsat for stigmatisering har det ledt os til den antagelse, at kvinder som sugardater, sandsynligvis også vil være udsat for i hvert fald delvis stigmatisering, som kan skabe en barriere i forhold til at opnå succesfuld exit af sugardating. Derudover kan stigmatteori inddrages i forhold til fagpersoners syn på fænomenet

sugardating, herunder, hvordan de unge kvinder mødes i tilbud, når de ønsker hjælp. Hvis sugardaterne bruger strategier som eksempelvis at skjule deres dobbeltliv, i lighed med prostituerede, kan der argumenteres for, at de i et vist omfang internaliserer samfundet og netværkets formodede syn på sugardating som værende problematisk.

5.2 Travis Hirschi - Social bonds

Den amerikanske kriminolog Travis Hirschi antager, at alle mennesker er motiverede for at bryde loven. Når individet ikke laver lovbrud, er det pga. social kontrol, som man er underlagt, primært via interaktion med nære voksne, som f.eks. forældre, familie og lærere (Cullen et al., 2014: 229). Hirschis fokus er ikke at undersøge, hvorfor individer begår kriminalitet. Hans teori undersøger, hvad der afholder mennesket fra at begå kriminalitet. Ifølge ham er alle mennesker lige motiveret for at begå kriminalitet. Det, der afholder nogle fra ikke at gøre det, er den sociale kontrol i samfundet, som udfolder sig i individets sociale bånd (Lilly et al., 2015:119). En afvigende adfærd finder sted, når individets sociale bånd svækkes, hvorimod individer, som har stærke sociale bånd ikke er tilbøjelige til at begå kriminalitet, da disse bånd plejes gennem interaktion med konventionelle individer (Lilly et al., 2015:119). Hermed kan styrken af de sociale bånd variere i individers livsforløb således, at de sociale bånd i en periode kan være svækkede. eksempelvis i teenageårene, og ligeledes kan de styrkes i andre perioder. Dette kan forklare hvordan individer i nogle perioder kan tilegne sig en afvigende adfærd og begå kriminalitet, og i andre perioder være lovlydige (Lilly et al., 2015:119). Hirschi belyser, at de sociale bånd udfolder sig i fire elementer. Disse er: attachment, commitment, involvement og belief. Vi har valgt at inddrage *attachment*, idet vi finder dette begreb mest anvendeligt.

Attachment er menneskets tilknytning og følelsesmæssig relation til andre individer. Særligt betoner Hirschi at relationen til forældrene har en betydelig rolle, hvor forældrenes rolle er at udøve en direkte og indirekte kontrol overfor individet i en ung alder (Lilly et al., 2015:120). Hvis individer opnår en tæt samt følelsesmæssig relation til andre individer, opstår nogle forventninger, normer og ønsker, hvorfor individer med disse relationer, vil være mere tilbøjelige til ikke at begå kriminalitet, grundet disse internaliserede normer og forventninger. Dette vil påvirke individets adfærd, i forhold til at vedkommende kan være bevidst om hvad han mister ved at afvige, og denne stærke tilknytning kan dermed ifølge Hirschi antages at være en motiverende faktor for ikke at afvige (Cullen et al., 2014:231).

Vi har valgt at benytte Hirschis teori, da vi har en antagelse om, at en succesfuld exit opnås, hvis elementerne i de sociale bånd styrkes. Længere perioder med sugardating kan svække kvindernes tilknytning til nære relationer, grundet hemmeligholdelse med skyld og skam. Vi har en formodning om, at kvinderne er bevidste om, at der er et stigma forbundet med sugardating, som kan medføre at de skjuler deres handlinger og dermed svækkes deres bånd til nære relationer. Endvidere finder vi teorien anvendelig, ud fra Hirschis rationale om, at de sociale bånd kan styrkes og svækkes i forskellige perioder. Hermed har vi en formodning om at de forskellige elementer i de sociale bånd, kan være medvirkende til, at en bedst mulig exit opnås, hvis disse bånd styrkes. Vi er opmærksomme på at Hirschis teori har fokus på kriminalitet. Vi finder dog fortsat teorien anvendelig i forhold til at belyse en afvigende adfærd, som vi har en formodning om, at om kvinderne tilegner sig ved at sugardate.

6. Metode

I dette afsnit vil vi præsentere projektets metodiske tilgang, som beror på kvalitative interviews med fagpersoner fra institutioner, en praktiserende terapeut og en kommunal medarbejder. For at tydeliggøre de metodiske præmisser vil vi først beskrive kontakten til vores informanter samt hvordan udvælgelsesproceduren blev foretaget. Efterfølgende vil vi beskrive vores iscenesættelse af interviewene og afslutningsvis gøre rede for de etiske overvejelser, vi har gjort os i forhold til vores informanter.

6.1 Præsentation af den kvalitative forskningsmetode

Vores empiri bliver indhentet ved hjælp af en række kvalitative interviews. Hermed har vores forskning udgangspunkt i den kvalitative forskningsmetode. Styrken i den kvalitative metode er, at der hermed opnås en dybere, mere nuanceret og detaljeret viden om eksperternes erfaringer og oplevelser med sugardaternes exitforløb. Vi ønsker at få et indblik i verden ud fra informanternes ståsted og lytte til deres oplevelser, forud for videnskabelige forklaringer (Kvale og Brinkmann 2009: 19). Vi vurderer, at denne form for forskning er særlig velegnet til vores formål, modsat kvantitativ forskning, hvor der forskes mere i bredden. I forhold til kvalitative metoder skriver Brinkmann og Tanggaard således: *“når forskning er kvalitativ, betyder det almindeligvis, at man interesserer sig for, hvordan noget gøres, siges, opleves, fremtræder eller udvikles. Man er fx optaget af at beskrive, forstå, fortolke eller dekonstruere den menneskelige erfarings kvaliteter”* (Brinkmann og Tanggaard 2010: 17). Med den kvalitative metode kan vi indfange informanternes udsagn, idet vi opnår nærkontakt gennem interviews, og vi får dermed mulighed for at forstå og

fortolke eksperternes erfaringer og oplevelser med exit sugardating, samt hvilke tilbud de, anbefaler for at opnå bedst mulig exit. Vi vil i empiriindsamlingen behandle informanterne som unikke individer med egne meninger om fænomenet sugardating, hvorfor vores opmærksomhed ikke vil rettes mod en generalisering af informanternes udsagn, men i stedet vil vi frembringe mening i informanternes udsagn, som de kommer til udtryk hos dem hver især. Vi vil forsøge at finde ligheder og forskelle i informanternes holdninger og således vil vi finde eventuelle mønstre i disse udsagn, der kan besvare vores problemformulering.

Endvidere er valget om den kvalitative metode foretaget ud fra projektets videnskabsteoretiske ståsted, samt vores brug af adaptiv teori. Den kvalitative metode bidrager med både en metodisk og teoretisk mangfoldighed (Antoft et al., 2012:16). Denne mangfoldighed afspejles i vores projekt ved at vi ikke fastlåser os på et teoretisk felt i begyndelsesfasen eller noget bestemt empiri, men i stedet tilpasser vi teorien og empirien i samspil med hinanden i løbet af forskningsprocessen.

6.1.1 Forskningsdesign

I dette afsnit vil vi redegøre for projektets forskningsdesign samt beskrive hvordan dette stemmer overens med indeværende undersøgelse. Vi har valgt at benytte det kvalitative casestudie som forskningsdesign, da de forskellige institutioner agerer som cases. Et casestudie defineres som en empirisk analyse, hvor forskeren undersøger et fænomen i en social kontekst, hvor dette fænomen udfolder sig i selvsamme kontekst. *“Sagt med andre ord, casen undersøges ud fra enten empirisk eller teoretisk afsæt i en kontekst, hvor der sker en form for social organisering”* (Antoft og Salomonsen 2013:32). Når casestudie benyttes skal forskeren være opmærksom på, at det ikke er alle sider af casen, som det er muligt at undersøge. I stedet skal forskeren definere et fikspunkt, som både kan være grupper, sociale aktører eller begivenheder (Antoft og Salomonsen 2013:33).

Fænomenet vi ønsker at undersøge er sugardating. Vi er i den forbindelse bevidste om, at vi ikke kan undersøge alle aspekter af fænomenet. Vi har valgt at undersøge, hvordan eksperter oplever at exit sugardating bedst opnås. Inden for det kvalitative casestudie sondres mellem fire forskellige typer. I nærværende projekt læner vi os op ad det teorifortolkende casestudie, hvor denne type defineres som en *“lang fortolkningsproces mellem den empiriske case og det teoretiske univers [...] fortolkningen tager enten afsæt i empiriske beskrivelser af en given case eller teoretisk viden som a priori danner en fortolkende ramme omkring casestudiet”* (Antoft og Salomonsen 2013:38-39). Vi benytter os af denne type casestudie i samspil med vores brug af den adaptive teori og projektets videnskabsteoretiske ståsted. Måden hvorpå dette ses i projektet er, at vores teoretiske overvejelser samt eksisterende forskning har dannet rammen for nogle af vores interviewspørgsmål, hvorefter

dette kan bruges til at identificere mønstre i det empiriske materiale (Antoft og Salomonsen 2013:39). De teoretiske overvejelser vil indgå i en fortolkningsproces, hvor vi i analysen vil anvende disse teoretiske aspekter til at fortolke interviewene, men samtidig er vi åbne for at inddrage andre teorier efter udførelsen af interviewene, hvis disse kan anvendes til at anskue nye vinkler på empirien. Vi bruger dermed det teorifortolkende casestudie til at vekselvirke mellem teori og empiri i fortolkningsprocessen, således at vi ikke låser os fast på bestemte teoretiske vinkler men er åbne overfor nye vinkler på problemstillingen, med målet om at generere ny empirisk viden (Antoft og Salomonsen 2013:39). Med dette casestudie har vi mulighed for at undersøge generelle eller unikke mønstre i eksperternes udsagn. Således kan vi konstatere, om der forekommer ligheder eller forskelle i eksperternes synspunkter omkring sugardating. Dermed stemmer dette casestudie overens med vores hermeneutiske opbygning, da vi har en forforståelse og nogle teoretiske antagelser, men samtidig er vi åbne overfor ny empiri.

6.1.2 Det semistrukturerede kvalitative interview

For at besvare vores problemformulering: *Hvordan vurderer eksperter, at exit sugardating opnås?* vil vi benytte os af det semistrukturerede interview, som ifølge Kvale og Brinkmann: *”har til formål at indhente beskrivelser af den interviewedes livsverden med henblik på at fortolke betydningen af de beskrevne fænomener”* (Kvale og Brinkmann 2009:19). Vi vurderer, at det er fordelagtigt at benytte interviews, eftersom vi i vores forskning ønsker at få en viden om, *hvordan* eksperterne oplever, at kvinder som sugardater bedst muligt opnår en exit. Via interviewene får informanterne mulighed for at frembringe deres forklaringer og meninger i forhold til fænomenet.

I det semistrukturerede interview er der mulighed for at stille åbne, uddybende og opfølgende spørgsmål, hvor der vurderes at være behov. Samtidig kan interviewerens være åben overfor, at ny viden kan dukke op, som ikke umiddelbart var en del af interviewguiden. (Kvale og Brinkmann 2009: 155-157). Ved vores udarbejdelse af interviewguiden har vi nøje udformet spørgsmålene i forhold til undersøgelsen mål om at opnå viden om oplevelser og erfaringer med eksperternes perspektiver på exit sugardating samt deres eventuelle anbefalinger til udformning af tilbud til kvinder, som ønsker hjælp til at komme ud af sugardating. Hermed menes, at vi opererer med en interviewguide, hvor vi har udarbejdet relevante spørgsmål, men at der samtidig tilstræbes en åbenhed, idet vi i empiriindsamlingen har mulighed for at stille opfølgende spørgsmål eller lade informanterne selv uddybe aspekter, som ikke oprindeligt var en del af interviewguiden. Det semistrukturerede interview er derfor optimalt for os at benytte, da det hverken er en åben hverdagssamtale eller stramt struktureret (Kvale og Brinkmann 2009:45). Endvidere har vi valgt at

benytte det semistrukturerede interview, da det stemmer overens med vores videnskabsteoretiske ståsted samt vores adaptive tilgang. Vi har udarbejdet nogle spørgsmål på baggrund af en forforståelse samt teoretiske overvejelser, som vi gjorde os før udførelsen af interviewene. Hermed kan det hermeneutiske aspekt anskues, da det var vigtigt at tilegne os viden om fænomenet, før vi påbegyndte interviewene, da denne viden giver os mulighed for at følge op på bestemte aspekter af fænomenet. Samtidig giver det semistrukturerede interview os mulighed for at ændre spørgsmålene og tilføje nye. Denne åbenhed er med til at anskue nye vinkler på emnet, som stemmer overens med vores adaptive tilgang, da vi hverken fastlåser os på en deduktiv eller induktiv tilgang, men er inspireret af begge i vores forskningsproces. Yderligere beskrivelser og hvilke valg, der er foretaget i forhold til interviewguiden kan læses i operationaliseringen.

6.1.3 Analysestrategi

I dette afsnit vil vi beskrive vores håndtering af de kvalitative interviews med eksperterne. Vi har transskriberet interviewene efter udførelsen for at gengive informanternes eksakte udsagn. Disse transskriptioner kan ses i bilagene. Vi har udarbejdet en analysestrategi for at danne et overblik i forhold til måden, der skal analyseres, og dette er med til at overskueliggøre måden, vi griber vores analyse an på. Vi låser os således ikke fast på en bestemt analyseteknik, men anvender en analyseteknik, der er relevant for specialet (Kvale og Brinkmann 2009:259). Vores analyseteknik synliggøres allerede i udarbejdelse af interviewguide. Vi udarbejder en interviewguide, som delvis baserer sig på temaer, og ligeledes anvender vi en analyseteknik i transskriptionen i form af gennemlæsning af interviewmaterialet. Dermed forsøger vi at danne os et overblik og indtryk i forhold til om de forskellige udsagn kan være præget af modstridende holdninger (Kvale og Brinkmann 2009:259).

Vores analysestrategi vil tage udgangspunkt i analysetrin præsenteret af Kvale og Brinkmann, hvor vi i det følgende vil beskrive hvilke, vi har udvalgt og hvorfor. Vi har ikke benyttet alle seks analysetrin, og har således fravalgt trin, som ikke har forekommet relevante for analysen. Det første analysetrin vi anvender, består i, at informanterne beskriver deres erfaringer og oplevelser i forhold til fænomenet. Dette ses i vores analyse ved, at eksperterne beskriver hvordan de arbejder med sugardating samt andre relevante aspekter i deres arbejde. Her søges ikke nogen forklaring eller fortolkning, men i stedet spontane beskrivelser (Kvale og Brinkmann 2009:217), således vi får et indblik i eksperternes livsverden. Derudover anvender vi analysetrin tre, hvor fortolkeren *“kondenserer og fortolker interviewerens under interviewet mening med det, den interviewede beskriver, og “sender” meningen tilbage”* (Kvale og Brinkmann 2009:217). Vi anvender dette

analysetrin ved, at vi i interviewsituationen forsøger at fortolke informantens udsagn, hvor vi ligeledes får mulighed for at sikre os, at informanten fremkommer med den mening som er informantens intention at bringe frem. Dette er en proces, som fortsætter indtil informanten har frembragt de udsagn, som vedkommende ønsker og disse udsagn indgår senere i en fortolkning. Afslutningvis benytter vi os af analysetrin fire, hvor interviewene transskriberes og efterfølgende struktureres (Kvale og Brinkmann 2009:218). Efter transskribering vil vores data systematiseres efter interviewguidens temaer. Under interviewet og i den efterfølgende transskribering og grundig gennemarbejdning af data, bliver mønstre i datamaterialet identificeret. I analysen vil der blive inddraget citater fra eksperterne, hvor disse vil blive diskuteret med teoretiske antagelser, samt eventuelt nye teoretiske perspektiver. Dette hænger sammen med vores brug af meningskondensering, hvor vi i analysen vil sammenfatte informanternes lange udsagn således, at vi sammenfatter deres udsagn til kortere udsagn (Kvale og Brinkmann 2009:227), og strukturerer analysen ud fra en række temaer. Desuden vil vi foretage en meningsfortolkning, som hænger sammen med vores hermeneutiske perspektiv, hvor vi vil fortolke eksperternes udsagn mere kritisk. Dette gøres ved at kode informanternes svar i forhold til at identificere mønstre i datamaterialet, som f.eks. ligheder og forskelle. Derudover foretages en fortolkning ved at inddrage teori, som sammenholdes med informanternes svar. Eftersom vi er hermeneutiske i vores opbygning, opererer vi med teoretiske antagelser og disse vil blive diskuteret i forhold til informanternes udsagn og indgå i en fortolkning. Samtidig er vi åbne overfor nye empiriske forståelser, hvorfor vi i meningsfortolkningen både vil fokusere på anvendte teorier, det empiriske datamateriale samt have en åbenhed overfor nye teoretiske vinkler, der kan sammenholdes med empirien, således at vores problemformulering kan besvares.

6.2 Iscenesættelse af interview

6.2.1 Sampling

I dette afsnit vil vi redegøre for, hvordan vi tog kontakt til vores informanter samt redegøre for overvejelser og refleksioner i forbindelse med processen. Oprindeligt havde vi et ønske om at indfange oplevelser og erfaringer blandt kvindelige sugardatere. Som første skridt i dataindsamlingen drøftedes forskellige tiltag med henblik på at opnå kontakt til kvinder, som sugardater eller tidligere havde sugardatet. Inspireret af tidligere projekter valgte vi at oprette en profil på sitet "Sugardaters.dk". Her tog vi kontakt til unge kvindelige sugarbabes over 18 år og beskrev vores formål med henvendelsen. Det var vigtigt for os åbent at tilkendegive formålet med at være på sitet. For at kunne besvare den oprindelige problemformulering, var det vigtigt for os at

opnå kontakt til sugarbabes, som var interesserede i at fortælle om deres oplevelser og erfaringer med sugardating samt eventuelle overvejelser om exit. Vi lagde i samtlige henvendelser vægt på, at interviewene kunne anonymiseres, at de kunne foregå personligt, telefonisk eller på anden vis samt at interviewene kunne foregå et sted efter informanternes ønske. Det var vigtigt for os at formidle, at vi var fleksible, at interviewene kunne foregå på kvindernes præmisser samt, at vi ikke var geografisk begrænsede og således var villige til at rejse for at få interviews. Herudover lavede vi opslag, som blev hængt op diverse steder, hvor vi formodede, at der ville være mulighed for kontakt til potentielle sugardatere eller tidligere sugardatere (uddannelsesinstitutioner, biblioteker, osv.). Ligeledes delte vi et opslag på diverse sociale medier, ud fra en tanke om, at sugardatere benytter disse. På denne måde gjorde vi opslaget synligt for bekendte, som muligvis kender kvinder som sugardater eller har sugardatet. Denne fase i forskningsprocessen resulterede i to chatinterviews med to kvinder, som besvarede vores spørgsmål via mail (disse kan ses i bilagene). Vi har benyttet to citater fra disse kvinder i vores indledning for at belyse vores indgangsvinkel til fænomenet, samt brugt citaterne til at belyse problematikkerne omkring definition af fænomenet.

Derudover kontaktede vi forskellige institutioner for at se den vej at få adgang til informanter. Vi kontaktede RedenUng, hvor det blev foreslået, at vi kontaktede "SugarDaters.dk" direkte med forespørgsel i forhold til, om de kunne lægge vores oplæg op, hvor vi efterlyser interviewpersoner, direkte på deres hjemmeside (under kategorien "deltagere søges" ligger adskillige forespørgsler, som f.eks. tv-stationer, aviser som via "SugarDaters.dk" er lagt op). Vi skrev derefter direkte til sugardatere med forespørgslen, men fik ikke et svar fra sitet. RedenUng var behjælpelig med at lave forespørgsel via deres site, men heller ikke her blev der opnået kontakt til informanter. Yderligere kontaktede vi Reden i Aalborg ud fra en viden om, at Reden Aalborg blandt andet beskæftiger sig med kvinder som sugardater. I forbindelse med dette agerede et af gruppens medlemmer gatekeeper, grundet et praktikophold i Reden Aalborg. Dette resulterede i et møde med lederen fra Reden Aalborg med henblik på at opnå kontakt til mulige informanter, hvorfor vi i denne sammenhæng benyttede os af snowball metoden. Denne metode var mest anvendelig ud fra en vurdering af, at lederen fra Reden Aalborg kender tidligere brugere eller andre som har sugardatet og således muligvis kunne formidle kontakt til kvinder, som ville deltage i interviews. I forlængelse af dette var lederen af Reden Aalborg efterfølgende vores gatekeeper i forhold til at opnå kontakt til potentielle informanter.

Trods en ihærdig indsats for at få kontakt til informanter via gatekeeper i gruppen, mails, telefonsamtaler, møder, opslag m.m. viste det sig at være overordentligt vanskeligt at få kontakt til sugardatere, som ville stille op til interviews jf. ovenstående. Feltet var således mere lukket end vi først havde antaget. Vi besluttede derfor efter grundige overvejelser og diskussioner i gruppen at beholde vores problemformulering, men besvare denne ud fra ekspertinterviews indenfor feltet. Vi havde på dette tidspunkt allerede kontakt til flere eksperter, idet vi havde kontaktet adskillige med henblik på etablering af interviews med sugardatere. At vi i nærværende projekt har en gatekeeper gjorde, at vi i startfasen af projektet havde en formodning om, at det ville lette adgangen til feltet og opnå interviews med unge kvinder, som sugardater, men dette viste sig at være vanskeligt trods gatekeeper. Idet vi ændrede fokus på emnet via beslutningen om at interviewe eksperterne på feltet, gjorde vi i den forbindelse brug af vores litteratursøgning. Igennem denne blev det muligt for os konkret at kortlægge professionelle på området og således blev udvælgelseskriteriet, at disse personer besidder en stor faglig viden og ekspertise indenfor feltet. Vi kontaktede potentielle fagpersoner, som opfyldte disse kriterier og har dermed været åbne overfor hvilke ekspertinterviews, vi ville få, da vi som sagt blev meget bevidste om, at det miljø vi forsøgte at tilegne os viden omkring, var et lukket felt. De forskellige fagpersoner vi har valgt at interviewe fagpersoner, som beskæftiger sig med mennesker, som er eller har været i prostitution eller sugardating. Viden om disse eksperters beskæftigelser beror på et af gruppens medlemmer grundet praktikopholdet, hvorfor vedkommende fortsat agerede som gatekeeper. I denne sammenhæng mener vi ikke, at gruppens medlem fik tildelt rollen som gatekeeper ud fra den oprindelige betegnelse; *“den eller de personer i en organisation, som har autoriteten til at give eller nægte en person adgang”* (Kristiansen og Krogstrup 1999:139), men har i stedet ageret som gatekeeper i den forstand, at en kontakt til Reden Aalborg allerede på forhånd var etableret. Vi vurderer dette som positivt for vores sampling, da vi selv har haft mulighed for at til - og fravælge informanter, grundet at vi ikke har været afhængige af andre gatekeepers i udvælgelsen. I og med, at vi undersøger eksperternes perspektiver, vurderer vi, at det har været mere tilgængeligt at opnå kontakt til disse. Dette især på grund af vores gatekeeper, som allerede på forhånd havde tilegnet sig en viden om institutionerne samt kontaktmuligheder til disse. Vi har dermed været selektive i forhold til hvilke institutioner, vi ville kontakte. Dette ud fra en vurdering og viden om hvilke institutioner, der beskæftigede sig med feltet og havde stor faglig viden på området. Dette vurderede vi, ville give os de bedste forudsætninger for at kunne besvare vores problemformulering. Vores systematiske fremgangsmåde i forhold til ekspertinterviews har resulteret i fire interviews med følgende

institutioner: *Reden Aalborg*, *RedenUng*, *Kompetencecenter Prostitution*, og *LivaRehab*, samt to interviews med informanter som ikke er tilknyttet en institution. Disse to er henholdsvis praktiserede psykoterapeut samt en fagperson som interviewes på baggrund af en tidligere ansættelse i projekt Exit Prostitution i Aalborg Kommune.

6.2.3 Operationalisering af interviewene

I dette afsnit vil vi beskrive vores valg og fravalg i forhold til vores interviewguide samt beskrive opbygningen og hvordan vi udformede spørgsmålene. Interviewguiden kan ses i bilag 3.

Som beskrevet tidligere benytter vi os af den adaptive teori, og denne synliggøres i vores opbygning i interviewguiden. Vi opererer med en forforståelse og har gjort os teoretiske overvejelser, som præger nogle af spørgsmålene. Dette har givet os en struktur og har muliggjort, at vi kunne holde fokus på nogle af de aspekter, vi ønskede at undersøge, dette. Endvidere er interviewguiden med til at sikre os, at informanterne bliver stillet nogenlunde de samme spørgsmål således, at vi i analysen kan fremhæve forskelle og ligheder. Samtidig er vi bevidste om, at interviewene ikke bliver helt sammenlignelige, grundet vores valg af det semistrukturerede interview. På denne måde kan vi følge op på relevante emner i forhold til de enkelte informanternes udsagn. Hermed præges vores interviewguide af en bred åbenhed, således at denne kan tilpasses efter hver enkelt informants udsagn. Hermed sikrer vi, at informanter har mulighed for at følge op på svar eller bidrage med nye vinkler, som ikke oprindeligt var en præsentation del af interviewguiden. I kraft af, at vi benytter det semistrukturerede interview, følger vi dermed ikke en fast struktur i interviewguiden, men tilpasser os interviewsituationen. Dermed har vi mulighed for at få spontane beskrivelser af eksperternes oplevelser og erfaringer med exit sugardating, grundet de åbne holdningsprægede spørgsmål. Derudover er det væsentligt at påpege at interviewguiden justeres i takt med de forskellige interview. Vi er bevidste om, at institutionernes formål og beskæftigelse adskiller sig fra hinanden på nogle områder, hvorfor ikke alle spørgsmål bliver relevante at stille i interviewsituationen. Det bliver dermed fordelagtigt for os at benytte det semistrukturerede interview, da det giver os mulighed for at justere spørgsmålene eller undlade at stille nogle spørgsmål, alt efter hvilke eksperter vi taler med. Et eksempel på dette er forskellen mellem *RedenUng* og *Reden Aalborg*. I og med at *RedenUng* i overvejende grad beskæftiger sig med målgruppen sugardatere, er vi i interviewsituationen opmærksom på dette, hvormed vores spørgsmål kan justeres således, at de konkret er målrettet sugardaters. I *Reden Aalborg* er vi bevidste om, at målgruppen er bredere, hvorfor vi vil tage højde for dette i interviewsituationen, da vi er bevidste om at informanten vil besvare spørgsmålene på vegne af en bredere målgruppe, end den vi undersøger.

Derudover synliggøres en tematisering i vores opbygning, som er medvirkende til at give struktur i udførelsen af interviewene. Vi har inddelt interviewguiden i følgende fire temaer: *præsentation af informanten, eksisterende tilbud, exit sugardating* samt *anbefalinger til fremtidige tilbud*.

Derudover består vores interviewguide af både en briefing og debriefing, hvor vi i briefing forklarer projektets formål og i debriefingen afslutter interviewene med oplysninger således, at informanterne er bekendte med hvordan deres udsagn efterfølgende vil blive anvendt i projektet. (Kvale og Brinkmann 2009:149). Dette er essentielt af hensyn til informanterne, så risikoen for misforståelser reduceres mest muligt, så informanterne deltager på et oplyst grundlag.

Det første emne i interviewguiden er *præsentation af informanten*. Med dette emne ønsker vi at opnå kendskab til informanterne. Dette medvirker til at klarlægge eksperternes arbejdsopgaver og beskrivelser af dem. Med det andet emne; *eksisterende tilbud*, ønsker vi at undersøge de tilbud, som institutionerne beskæftiger sig med. Disse spørgsmål er udformet på baggrund af en viden om institutionernes erfaringer og måder at håndtere problemstillinger inden for sugardating/prostitution, hvor vi yderligere med disse spørgsmål opnår kendskab til informanterne og deres arbejde. I det tredje emne; *exit sugardating*, er nogle af spørgsmålene udformet på baggrund af teoretiske antagelser. Dette kommer eksempelvis til udtryk i følgende spørgsmål: "*Er det din opfattelse, at sugardatere, oplever stigma fra det omgivende samfund og de nærmeste relationer(familie/venner) som kan skabe en barriere i forhold til exit?*" Dette spørgsmål er udformet på baggrund af vores teoretiske antagelse, hvormed vi med brug af Goffmans begreb stigma ønsker at afdække, hvorledes stigmatisering kan spille en rolle i forhold til exit sugardating. Vores antagelse bygger på, at kvinderne kan opleve en stigmatisering forbundet med deres handlinger som sugardaters, og heraf kan hemmeligholdelse og dobbeltliv skabe en barriere i forhold til exit. Yderligere er Hirschis teori om sociale bånd operationaliseret i interviewguiden. Vi har eksempelvis spurgt om følgende: "*Vurderer du, at beskæftigelse og uddannelse kan bidrage til exit?*" og "*Er det din opfattelse, at kvindernes nære relationer kan påvirke deres exit?*" Disse spørgsmål er udformet grundet vores teoretiske antagelse om, at en styrkelse af de sociale bånd kan fremme en succesfuld exit.

Afslutningsvis har vi opstillet emnet; *anbefalinger til fremtidige tilbud*, som ikke er funderet i teoretisk afsæt eller en bestemt forforståelse. Under dette emne har vi opstillet åbne spørgsmål på baggrund af et ønske om, at informanterne skal reflektere over nye perspektiver.. I kraft af de åbne spørgsmål om fremtidige anbefalinger, opnår vi nye aspekter, som hverken er dannet ud fra en

for forståelse eller teoretiske antagelser. Et eksempel på dette spørgsmål er: “*Kunne du forestille dig, at der fremtidigt blev oprettet et tilbud over hele landet udelukkende målrettet sugardatere?*” Med dette spørgsmål ønsker vi, at informanterne inddrager egne overvejelser, og reflekterer over aspekter som ikke nødvendigvis er funderet i deres tilknytning som ansat i organisationen.

6.3 Etiske overvejelser

I indeværende afsnit reflekterer vi over de etiske overvejelser, vi har gjort os i forhold til vores forskerrolle samt anvendelse af den kvalitative metode, med inspiration i Kvale og Brinkmanns tilgang. Der kan i forskningsprocessen opstå etiske problematikker, når menneskers private liv udforskes og offentliggøres (Kvale og Brinkmann 2009:80). Vi vil tage udgangspunkt i fire etiske retningslinjer som forskere oftest reflekterer over i forhold til at udføre interviews: *forskerens rolle, informeret samtykke, fortrolighed og konsekvenser*.

I forhold til vores *forskerrolle*, har vi gjort os refleksioner over magtforholdet i interviewsituationen samt forskersproget. Vi benytter os af Kvale og Brinkmanns tilgang, som pointerer, at magtforhold er en del af en relation og dermed behøver magtsymbolet ikke at fjernes (Kvale og Brinkmann 2009:52). Vi er bevidste om, at vi som forskere har magten, da vi styrer interviewet samt definerer interviewets retning og fortolker udsagnene efterfølgende i en analyse. Men samtidig er vi opmærksomme på vores rolle i forhold til informanterne. I og med, at vi undersøger eksperter hvor disse er ledere eller fagpersoner på de forskellige institutioner, er vi også opmærksomme på, at der kan forekomme bias. Vi er bevidste om, at der er mulighed for, at disse fagpersoner vil fremstille sig selv på en særlig måde, og ligeledes fremstille den pågældende institution på en bestemt måde ud fra rationalet om, at disse personer som oftest vil interessere sig for det billede, forskeren tegner af organisationen (Kristiansen og Krogstrup 1999:140). Måden hvorpå vi vil imødekomme dette bias på er ved at lægge på forskerens moralske integritet, hvor det er forskerens rolle at overholde en videnskabelig kvalitet således, at informanternes nøjagtige udsagn gengives (Kvale og Brinkmann 2009:93). Vi vil benytte informanternes nøjagtige udsagn således, at disse er repræsentative for det felt, vi undersøger. Endvidere vurderer vi, at det er fordelagtigt for os, at vi ikke har indgået et gensidigt samarbejde med nogle af institutionerne. Dermed ville vi kunne forpligte os til at udføre en undersøgelse på deres præmisser. Dette betyder, at vi ikke er forpligtet til at levere nogle bestemte resultater, men er frie til at fortolke datamaterialet. På denne måde opretholder vi en professionel distance til vores informanter, da vi både gengiver deres udsagn i en fortolkning, men samtidig forholder os kritisk til disse, så vi ikke udelukkende fortolker deltagernes udsagn ud fra deres perspektiver (Kvale og Brinkmann 2009:93).

På trods af, at vi er frie til at fortolke informanternes udsagn, har vi opnået *informeret samtykke*, således, at informanterne er bekendte med undersøgelsens formål, og hvordan deres udsagn vil benyttes (Kvale og Brinkmann 2009:89). Dette opnåede vi gennem en briefing før udførelsen af interviewene. Ligeledes har vi gjort informanterne bekendt med, at de har mulighed for at være anonyme, hvormed vi sikrer informanterne om *fortroligheden*. I nærværende projekt ønsker informanterne ikke at være anonyme, ligeledes ønsker de ikke at anonymisere de pågældende institutioner. Hermed har vi fået samtykke om at bibeholde informanternes korrekte navne, samt institutionernes navne. Den sidste etiske retningslinje vi har taget højde for er *utilsigtede konsekvenser* for informanterne. Vi har gjort informanterne opmærksomme på, at de ikke er forpligtet til at svare på spørgsmål, de ikke ønsker, skal offentliggøres. Således minimerer vi potentielle skadevirkninger for informanterne ved at deltage (Kvale og Brinkmann 2009:92).

7. Nye teoretiske overvejelser

7.1 Developmental Theories: Desistance og livsforløbsteori

Livsforløbsteori er en gren af kriminologien, tilhørende udviklingsteoriene, hvor teoretikere og forskere inden for denne retning undersøger kontinuitet og ændringer i individers kriminelle adfærd over et længere tidsforløb og med fokus på dynamikken i et livsforløb (Carlsson 2014:14). Således undersøger livsforløbsteori hvordan en kriminel adfærd hos individer enten forbliver stabil eller ændrer sig over tid. Der rejses to centrale spørgsmål i forskningen: hvad medfører, at nogle individer fortsætter den kriminelle adfærd og har en mere kontinuerlig kriminel karriere end andre, samt hvilke faktorer er medvirkende til, at individer stopper deres kriminelle adfærd? (Carlsson 2014:17). I forlængelse af dette er det væsentligt at pointere, at livsforløbsteori ikke er et separat felt inden for kriminologien, men denne type teori er en videreudvikling af kriminologiens traditionelle og mere statiske teoretiske fokus (Carlsson 2014:18). Livsforløbsteoretikere undersøger fortsat også, hvad der sker, når individer er placeret i en bestemt social kontekst (Cullen et al., 2014:511), som tidligere eksisterende teorier har belyst. Distinktionen relaterer sig til, at livsforløbsteori er et udviklingsorienteret perspektiv, som er optaget af, hvordan individet fra fødslen gennemgår udviklingsprocesser og hvordan dette udfolder sig gennem hele livet. Således er der fokus på, at udvikling er dynamisk, i forhold til tidligere mere statiske teorier, som er mere deterministiske i forhold til et individs udvikling, ud fra argumentet om, at den sociale kontekst kan have en kriminalitetsfremmende effekt på individer, som befinder sig i den (Cullen et al., 2014:511). Ud fra projektets problemformulering, samt det indsamlede data, har vi fundet det relevant at inddrage

teorier, som fokuserer på desistance, livsforløb og vendepunkter, da vi vurderer, at disse teorier kan belyse, hvordan en exit sugardating kan opnås.

I forlængelse af dette har vi valgt at inddrage Laub og Sampsons teori om *turning points* med fokus på begrebet *human agency*, da vi via vores interviews har opnået viden om, at turning points kan spille en central rolle for ønsket om hjælp og støtte, idet eksperterne har beskrevet, at kvinderne fortæller om begivenheder, som de selv beskriver som vendepunkter. Ligeledes er human agency væsentligt at belyse, da kvinderne på dette tidspunkt kan være særligt motiverede for at indgå i et samarbejde med henblik på exit. Vi er bevidste om, at Laub og Sampson refererer til kriminelle og kriminel adfærd. Vi anvender teorien i forhold til sugardating, forstået som afvigende adfærd, uagtet, at sugardating ikke er kriminaliseret. Som supplement til Laub og Sampson har vi yderligere inddraget Giordano, Cernkovich og Rudolphs teori som er en revideret teori af Laub og Sampsons med et skærpet fokus på kognitiv, bevidst forandring. Vi vurderer, at disse teoretikere er inspireret af hinanden, da deres forskning har fokus på at undersøge og forstå ændringer i individers kriminelle eller afvigende adfærd med fokus på dynamiske ændringer over tid.

7.2 A Theory of Persistent Offending and Desistance from Crime

Sampson og Laub introducerede to værker, hvor de implementerer et perspektiv, der både fokuserer på kontinuiteten og ændringer i individers adfærd. I deres første værk er de inspireret af Hirschi's kontrolteori, da de argumenterer for, at en kriminel adfærd opstår grundet individers svage sociale bånd, som Hirschi ligeledes pointerer (Carlsson 2014:32). For at afstå fra kriminel adfærd skal individer styrke konventionelle sociale bånd. Hvis individer styrker disse bånd, vil de opleve en fornyet social kontrol, som potentielt kan ændre deres adfærd (Cullen et al., 2014:519). Hermed implementeres både de strukturelle faktorer såsom klasse, men også de individuelle såsom lav selvkontrol, hvor de pointerer, at disse sociale bånd er formidlet gennem eksempelvis skole og familie. Hermed argumenterer de for, at fornyede sociale bånd, kan motivere individer til at afstå fra kriminalitet, og deres teori forklarer dermed, hvordan individer både kan opleve kontinuitet og ændring i den kriminelle adfærd (Cullen et.al.2014:519). Et individs kriminelle fremtid er ikke udelukkende determineret i barndom eller ungdom. Hændelser i voksenlivet kan også være af betydning. Derfor kan det være hensigtsmæssigt at se på kriminalitet som et ”zig-zag mønster”, bestående af perioder med - og perioder uden afvigelser. I forlængelse af dette belyser de begrebet *strukturelle vendepunkter*, hvor disse beskriver, at en livsbane med kriminalitet ikke nødvendigvis er permanent. Via strukturelle vendepunkter såsom ægteskab, beskæftigelse og ændrede livssituationer kan individer opnå fornyede sociale bånd, da disse vendepunkter reproducerer en

fornyset social kontrol, som kan fordre en ændring (Cullen et al., 2014:519). Men dette sker kun, hvis individet har en positiv indstilling til vendepunktet, f.eks. nyt job. Laub og Sampson argumenterer for, at afholdelse fra afvigelse kan være faciliteret af strukturelle vendepunkter, jf. deres empiri, men samtidig ligger der også en subjektiv dimension, som de beskriver med begrebet *human agency*, hvor individet udøver en egen vilje og motivation for at være modtagelig overfor de strukturelle vendepunkter. Sampson og Laub argumenterer for, at individer træffer beslutninger som aktive deltagere i konstruktionen af deres liv. At være afholdende eller vedholdende i forhold til kriminalitet er komplekst og der kan være mange årsager til dette (Cullen et al., 2014:545).

For at opnå en positiv forandring må individet gennemgå en proces, som kan inddeles i fire elementer: 1) Individet oplever et structural turningpoint, dette kan være f.eks. nyt job, et nyt forhold, ægteskab e.lign. 2) Som resultat af dette turningpoint vil individet være underlagt øget social kontrol, fordi vedkommende investerer i nye relationer, som giver øget støtte, når det sociale bånd af tilknytning styrkes, hvilket kan fremme en reduktion af afvigende adfærd. 3) De to første nævnte elementer medfører således, at et ustruktureret liv afløses af mere strukturerede aktiviteter med prosocialt ansvar og mindsket kontakt til tidligere antisociale relationer, og de forskellige aktiviteter knytter til et konventionelt liv. 4) Dette kan medføre en mulighed for at opnå tilknytning til et nyt liv, en ny begyndelse, hvor nye relationer, nyt job m.m.. får større værdi end det gamle liv, og således belyser Laub og Sampson, at der forekommer en identitetstransformation (Cullen et al., 2014:545). Således kan vendepunkter fungere som katalysatorer og hermed præsentere muligheden for en positiv forandring. Vendepunkterne kan opstå nærmest tilfældigt, men få en signifikant betydning, hvis muligheden for forandring gribes. Her kommer begrebet *human agency* ind i billedet, idet mulighederne, som opstår, skal kunne gribes og her henvises til individets forudsætning for forandring og motivation og vilje herfor. Det skal dog bemærkes, at muligheden for at udnytte strukturelle vendepunkter, langt fra altid gribes som en bevidst kognitiv proces. Langt hovedparten af kriminelle vil i løbet af deres livsforløb afstå fra kriminel adfærd, da de er i stand til, på et eller andet tidspunkt i deres liv, at udnytte muligheder, via strukturelle vendepunkter, for positiv forandring. Perspektivet er således ikke deterministisk, men repræsenterer muligheder, som *kan* anvendes af individet, som således skal være i stand til at spille en aktiv rolle i forandring af sit liv. Strukturelle forhold spiller ligeledes en rolle, idet individets valg altid finder sted i en social, strukturel kontekst (Cullen et al., 2014:545-551). Ud fra et livsforløbsperspektiv mener Sampson og Laub, at mennesker er under kontinuerlig forandring, således forstået, at intet i et individs liv nødvendigvis er absolut.

For yderligere at nuancere begrebet human agency vil vi inddrage Giordano, Cernkovich og Rudolphs teori og således fremhæve forskelle og ligheder i forhold til Laub og Sampsons teori. Disse teoretikere er enige i Laub og Sampsons perspektiv om, at sociale bånd faciliterer en reduktion af kriminel adfærd, men i modsætning til Laub og Sampson som argumenterer for at desistance fra kriminalitet er karakteriseret af individuelle forskelle, miljømæssige - og sociale forskelle i samspil med tilfældige begivenheder, chancer og reaktioner i individers livsforløb som former uforudsigelige udviklinger (Cullen et al., 2014:550), er Giordano et al. af den overbevisning, at motivationen for en livsændring ligger i individers kognitive *bevidste* valg om at være åben for ændringer (Cullen et al., 2014:521).

Den centrale forskel i ovennævnte to teorier er forholdet til forandring faciliteret af vendepunkter. Her er forståelsen og anvendelsen af begrebet human agency central. Giordano et al. mener også, at vendepunkter kan facilitere forandring, men det centrale er ikke, at vendepunkter opstår, men derimod individets evne til aktivt og bevidst at gøre brug af disse med henblik på en positiv forandring. Giordano et al. er dermed ikke af den opfattelse, at desistance kan opstå på samme tilfældige måde, som Laub og Sampson argumenterer for (Cullen et al., 2014:552). Ifølge Giordano et al. skal muligheden for en ændring opstå/være til stede. Det kan være nyt job, ny relation e.lign. Giordano et al. kalder disse muligheder for *hooks for change*. Derudover skal de gensidige sociale bånd mellem den kriminelle og det konventionelle samfund i form af en personlig relation være positive for at forandring kan opstå. Herudover er det centrale element, at desistance kræver en kognitiv transformationsproces. Den kriminelle skal være åben overfor forandringsmuligheder (*hooks of change*) og skal kunne se, at der her præsenteres en mulighed for et ændret liv. Giordano et al. lægger vægt på den kriminelles selvstændige, aktive rolle. På denne måde skal den kriminelle være i stand til at skabe en ny identitet, *a replacement self*, og dermed aktivt tage afstand fra sin tidligere kriminelle karriere og således ikke længere kunne se sig selv som kriminel. Først når disse kognitive forandringer er indtruffet, er den kriminelle, ifølge Giordano et al. endeligt i stand til at anvende mulighederne for at få et nyt liv og dermed lægge sin kriminelle fortid bag sig (Cullen et al., 2014:552-557).

8. Empiriafsnit

8.1 Beskrivelse af informanter og institutioner

Her præsenteres vores informanter. For at kunne relatere informanterne til deres arbejdsplads, har vi yderligere valgt kort at beskrive institutionen samt dennes kerneopgaver. Dette har vi vurderet væsentligt for at give læseren et overblik.

8.1.1 Informant 1: Mia

Mia er uddannet socialrådgiver, og har været ansat i Reden Aalborg siden januar 2017. Mias faglige opgaver består af direkte kontakt til Redens brugere. Hun er ansvarlig for alle aspekter af rådgivningen på det sociale område, herunder følgeskab og bisidderfunktion. I forlængelse af dette arbejder hun med samtalegrupper, f.eks. "svanegrupper", som er et terapeutisk gruppeforløb til kvinder med prostitutionserfaring. Derudover holder hun oplæg ud af huset og samarbejder med andre fagpersoner i forbindelse med hjælp til kvinder med skadevirkninger af prostitution. Mia har tidligere været ansat i 3,5 år på projekt Exit Prostitution i Aalborg Kommune.

Reden Aalborg er en NGO i Aalborg centrum som åbnede i 2014. På Reden Aalborgs hjemmeside nævnes sugardating specifikt som en del af deres målgruppe. Reden er en del af KFUKS' sociale arbejde sammen med de fire øvrige Reder: Reden International, Reden i København, Reden i Århus og Reden i Odense. Reden Aalborg arbejder med mænd og kvinder, som er aktive i prostitution. Mange af Redens brugere har sociale problemer udover prostitution, såsom misbrug m.m. Målgruppen er også tidligere prostituerede, som søger støtte og hjælp til skadevirkninger efter prostitution samt kvinder og mænd, som har været udsat for menneskehandel (Reden Aalborg.dk).

8.1.2 Informant 2: Christina

Christina er uddannet pædagog og sexologisk rådgiver. Hun har derudover arbejdet 10 år i "Sex & Samfund" som leder af sex-linjen for unge. Hun har været ansat fem år i RedenUng, hvor hun arbejder med forebyggelse. Hun er koordinator og hendes faglige opgaver består i rådgivning bredt. Disse opgaver indebærer, at hun koordinerer rådgivningen, vagtplanlægger, uddanner og opkvalificerer, og er vidensansvarlig. Derudover holder hun oplæg for fagfolk, samarbejder med andre fagpersoner og udtaler sig til pressen. Christina startede RedenUng i 2015, hvor hun etablerede ungerådgivningen og dertil hørende undervisning.

"RedenUng er en del af Reden Københavns projekt "Forebyggelse af prostitution og gråzoneprostitution blandt unge" (RedenUng.dk). Formålet med dette projekt er forebyggelse i forhold til prostitution og gråzoneprostitution blandt unge, samt at yde støtte og rådgivning til unge,

der allerede befinder sig i prostitution eller gråzoneprostitution. I forbindelse med dette projekt blev RedenUng etableret som videns - og rådgivningsportal til unge. Rådgivning og oplysning henvender sig primært til unge, men der ydes også rådgivning og oplysning til fagfolk, lærere, forældre samt skoleelever således, at disse opnår en større viden om gråzoneprostitution, prostitution og sugardating (RedenUng.dk).

8.1.3 Informant 3 og 4: Julie og Camilla

Camilla er uddannet socialrådgiver og har arbejdet indenfor misbrugsområdet og med unge hjemløse. Tidligere var hun ansat i Exit Prostitution projekt. Hun har været ansat i Kompetencecenter Prostitution i to år.

Julie er uddannet socialrådgiver. Derudover har hun en kandidatgrad i socialt arbejde. Hendes arbejds erfaring er bred, men bevæger sig primært inden for arbejde med socialt udsatte. Hun har tidligere arbejdet i kommuner, kriminalforsorgen, NGO'er og LOKK (landsorganisation af kvindekrisecentre), hvor hun beskæftigede sig med æresrelaterede vold og var ansat på andre projekter i forbindelse med vold. På nuværende tidspunkt har hun været ansat i Kompetencecenter Prostitution i fem år.

Kompetencecenter Prostitution er et rådgivnings- og videnscenter, hvor formålet er at indsamle og formidle viden. Formidlingen foregår ved blandt andet at undervise fagfolk omkring målgruppen. Denne undervisning foretages på kommuner, uddannelsessteder, blandt studerende, kommende fagfolk, NGO'er og institutioner generelt (Socialstyrelsen.dk). Kompetencecenter Prostitution er en del af Socialstyrelsen og har forpligtelser i forhold til at servicere denne. Kompetencecentret har også tilbud direkte målrettet borgere i form af en hotline. Kompetencecentret tilbyder ligeledes forløb for mænd og kvinder, som tilbydes samtaler og i nogle tilfælde psykologtimer, og således fungerer de også som et rådgivningscenter med fokus på individuel målrettet hjælp, vejledning og støtte til målgruppen (Socialstyrelsen.dk). Både Julie og Camillas faglige roller befinder sig i et vekselvirkende samspil af både rollen som forskere for videnscentret, men også som rådgivere for brugere, som retter henvendelse.

8.1.4 Informant 5: Charlotte

Charlotte er ansat som kommunikationskonsulent og er uddannet cand.com. Hun står for kommunikationsindsatsen i LivaRehab. Hun præsenterer LivaRehabs arbejde udadtil i forhold til medier, politikere og andre beslutningstagere. Derudover er det hendes opgave at dokumentere indsatsen i LivaRehab. Charlotte har været ansat i LivaRehab siden 2014.

LivaRehab er et rehabiliteringscenter for mennesker, der har prostitutionsskader, ofre for incest og generelt mennesker: *“der er gået i stå pga. seksuelle overgreb og kønsrelateret vold og undertrykkelse og har komplekse sammensatte psykosociale udfordringer, der gør, at de er langt uden for arbejdsmarkedet”* (LivaRehab.dk). LivaRehab er både en NGO og et videnscenter.

8.1.5 Informant 6: Gitte

Gitte er uddannet psyko- og parterapeut. Hun er uddannet ergoterapeut og har indenfor dette felt bl.a. arbejdet med psykiatri, sanseintegration og neurologi og taget uddannelse i gestalt- og kropsterapi, psykoanalytisk psykoterapi og kognitiv terapi. I sin private psykoterapeutiske praksis arbejder hun terapeutisk med en bred målgruppe, herunder sugardaters (Gyldendal.dk).

8.1.6 Informant 7: Pernille

Pernille er uddannet socialrådgiver og er på nuværende tidspunkt ansat i Aalborg Kommune som bostøttemedarbejder for borgere, som har en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, heriblandt kvinder, der har prostitutionserfaring. Tidligere var hun ansat på projektet Exit Prostitution i Aalborg kommune. Vi har valgt at interviewe Pernille på baggrund af hendes tidligere ansættelse på projekt Exit Prostitution, da hun qua dette har erfaring i forhold til at arbejde med kvinder i prostitution, herunder sugardating. Hendes daværende opgaver bestod i at støtte borgere, som var i prostitution til at opnå en større livskvalitet og også hjælpe borgere i forhold til ønsket exit. Derudover havde hun bisidderfunktion, som hun på nuværende tidspunkt også er ansat til i kommunen.

Exit Prostitution var et fire årigt udviklingsprojekt igangsat af Socialstyrelsen *“med det formål at skabe et kommunalt funderet tilbud til borgere med prostitutionserfaringer”* (Henriksen et al., 2017:9). Disse borgere skulle både støttes og hjælpes, både i forhold til et ønske om at stoppe i prostitution eller blot forbedre deres livssituationer (Henriksen et al., 2017:9). Projektet blev iværksat i København, Odense, Århus og Aalborg for at afprøve den evidensbaserede metode Critical Time Intervention (CTI). *“Kernen i CTI-metoden er, at CTI-medarbejderen yder en intensiv social indsats til en borger fra målgruppen inden for en tidsafgrænset periode; i Exit-projektet er perioden 12 måneder”* (Henriksen et al., 2017:11). Projektet blev afsluttet i 2016. Efterfølgende blev der lavet en positiv evaluering af Exit Prostitution, som dog ikke resulterede i implementering af metoden i kommunerne.

8.2 Udførelsen af interviewene

I dette afsnit vil vi beskrive udførelsen af interviewene med henblik på at fremhæve fordele og ulemper ved måden hvorpå interviewene er udført og refleksionerne omkring dette. Det har ikke været muligt for os at opnå face-to-face interviews med alle vores informanter. Vi fik således fire personlige interviews med Mia fra Reden Aalborg, Christina fra RedenUng, Julie og Camilla fra Kompetencecenter Prostitution samt Pernille fra Aalborg Kommune. Det var ikke mulighed for os at mødes med Charlotte fra LivaRehab eller terapeut Gitte, hvorfor vi opnåede skriftlige interviews fra disse informanter.

De personlige interviews blev udført på de pågældende institutioner, hvor de blev optaget på en telefon. Fordelen ved disse interviews, var, at vi fik mulighed for at tilpasse os interviewsituationen. I udførelsen af interviewene, var vi åbne overfor vores informanter, og gav dem mulighed for selv at svare på hvad de fandt væsentligt, således var vi ikke fastlåst på de opstillede spørgsmål i interviewguiden. Med denne struktur i interviewene lever disse op til kravene til det semistrukturerede interview. De skriftlige interviews havde den fordel, at der blev svaret klart og præcist på stillede spørgsmål, men interaktionen i et face-to-faceinterview manglede. Dog fik vi i begge tilfælde muligheden for at vende tilbage, hvis vi havde tvivls- eller opfølgende spørgsmål. I forbindelse med det skriftlige interview vi fik med LivaRehab, anbefalede de os at benytte deres rapporter (tilsendt os vedhæftet interviewet) som yderligere empirisk datamateriale. Vi har valgt at benytte to af disse rapporter i forbindelse med Charlottes udsagn i afsnittet *eksisterende tilbud* i analysen.

9. Analyse og diskussion

Nedenstående analyse vil inddeles i tre delanalyser. Den første analysedel vil omhandle eksisterende tilbud til sugardaterne samt en analyse af målgruppen sugardatere, herunder vil vi analysere i forhold til mulig stigmatisering af målgruppen. Anden analysedel vil omhandle exit sugardating, hvor vi vil analysere på eksperternes vurderinger af, hvilke faktorer, der er essentielle i forhold til at opnå en succesfuld exit. Sidste analysedel omhandler fremtidige anbefalinger til tilbud samt eksperternes syn på forebyggelse. Vi vil løbende i analysen inddrage relevante citater fra vores empiri. Vi har i nærværende projekt valgt at kombinere analyse og diskussion således, at vi benytter teori samt relevante synspunkter fra problemfeltet og eksisterende forskning til at analysere og diskutere, og underbygge vores empiriske data med. Empirien vil blandt andet analyseres ud fra Goffmans stigmabegreb, Hirschis teori, samt teori om turningpoints, desistance og livsforløb, dog

med det in mente, at der ikke alle i analysedele nødvendigvis inddrages teori, således vil dele af analysen være mere deskriptiv.

9.1 Analyse del 1: Hvem er sugardaterne?

9.1.1 Eksisterende tilbud

I dette overvejende deskriptive afsnit vil vi redegøre for eksisterende tilbud, da vi vurderer, at det er essentielt at undersøge, hvilke muligheder sugardater har på nuværende tidspunkt i forhold til at få rådgivning, hjælp og støtte. Det er i vores forskning afgørende at afdække eksisterende muligheder ud fra begrundelsen om, at vi ønsker at belyse succesfuld exit af sugardating samt, at vi senere i analysen vil sætte nærmere fokus på anbefalinger i forhold til fremtidige tilbud samt forebyggelse.

Vi har tidligere (jf. empiriafsnit) præsenteret informanterne, institutionerne, hvor de arbejder samt kerneopgaver. Derfor vil vi her fokusere på, hvad informanterne har lagt vægt på i interviewene og hvordan de har valgt at præsentere deres arbejdsopgaver og/eller arbejdspladsen. Hvor det er af betydning for at skabe mening for læseren har vi ligeledes uddybet beskrivelse af institutionen. Da citaterne kan virke fragmenterede, vil vi ved behov uddybe eksperternes udtalelser i forhold til institutionens tilbud. Dette med henblik på at øge forståelsen.

Julie/Kompetencecenter Prostitution oplyser, at deres borgerrettede tilbud i overvejende grad er direkte målrettet prostituerede, hvilket også fremgår af navnet på centret. I forhold til deres tilbud oplyser Julie:

“Vores primære samtaler er jo omkring det at sælge sex. Og så har vi vores info-kampagne, hvor vi faktisk skal ud og køre nu her. Hvor vi kører rundt på klinikkerne i Danmark to gange om året og kommer rundt med vores flyers og nogle kondomer og fortæller lidt om vores tilbud og hvad det er, folk kan få hjælp til, hvis det er det, de ønsker ” (Bilag 6, Julie:38).

Derudover oplyser Julie, at deres tilbud henvender sig til over 18-årige. De har en anonym telefonrådgivning: “Hotline - til dig, der sælger sex”. Derudover har de en mindre rådgivningsindsats, hvor borgere kan få samtaleforløb bestående af individuelle psykologsamtaler samt individuelle råd- og vejledningssamtaler. Borgerne kan få direkte adgang til hjælp uden på forhånd af skulle henvises/visiteres af eksempelvis en læge (Bilag 6, Julie:37- 40).

Kompetencecenter Prostitution får sjældent henvendelser fra kvinder, som definerer sig som sugardater. Julie oplyser, at der på nuværende tidspunkt har været 2 kvinder på den anonyme hotline, som har defineret sig som sugardater (Bilag 6, Julie:41). Julie bemærker til dette lave tal,

at: *“man henvender sig typisk ikke [...] før man i hvert fald er nået dertil, hvor man tænker, at det man gør, er prostitution”* (Bilag 6, Julie:39).

Udover ovenstående direkte borgerrettede tilbud har Kompetencecenter Prostitution en mere overordnet funktion i forhold til vidensindsamling, undervisning af fagfolk samt at servicere Socialstyrelsen (jf. empiriafsnit). Jf. ovenstående beskrivelse af Kompetencecenter Prostitutions borgerrettede tilbud kan det konkluderes, at disse i høj grad er målrettet prostituerede og kun i meget begrænset omfang er målrettet sugardatere. Mia/Reden Aalborg oplyser, at de har en forholdsvis ung målgruppe fra ca. 18 år og til midt/ slutningen af 20'erne:

“[...] Også fordi vi er et anderledes tilbud her i Aalborg end de andre Reder. Det er en anden målgruppe vi har med at gøre, fordi vi er et rådgivningscenter, hvor de andre Reder i virkeligheden er mere væresteder. De har også rådgivning, men deres målgruppe er ældre og nok mere kaotiske misbrugende” (Bilag 4, Mia:14).

Reden Aalborgs tilbud består af individuelle psykologsamtaler, deltagelse i Svanegrupper, som er et terapeutisk gruppeforløb til kvinder med prostitutionserfaring, peer-to-peer-grupper (personer, der er eller har været i prostitution støtter og vejleder en ligestillet person), samtalegrupper samt rådgivningssamtaler med Redens medarbejdere. Derudover er en vigtig del af deres tilbud følgeskab og bisidderfunktioner til aktiviteter ud af huset (Bilag 4, Mia:9).

I forhold til tilbud målrettet sugardatere siger Mia: *“Vi har ikke tilbud, som udelukkende er til dem, som sugardater [...] men de kan jo benytte sig af alle de tilbud, vi har [...] vi har mulighed for individuelle samtaler, det bruger vi faktisk også ved de her sugardatere”* (Bilag 4, Mia:12) Mia oplyser, at man bestræber sig på at tilpasse de enkelte tilbud til brugernes individuelle ønsker og behov, uanset om det er til en sugardater eller prostitueret (Bilag 4, Mia:14). Mia fortæller, at sugardatere oftest benytter sig af individuelle psykologsamtaler:

“[...] der er nogen, vi måske tænker, vi kan hjælpe hurtigere afsted eller hurtigere videre igen, og det er ikke nødvendigvis sikkert, de skal ind og være en del af det sociale fællesskab [...] det kunne f.eks. være en af dem, som er under uddannelse, der kunne være i gang med en universitetsuddannelse eller noget andet, som måske har brug for noget hurtig hjælp, som har været i det (sugardating) kortvarigt” (Bilag 4, Mia:12).

Det kan således tyde på, at sugardatere, som retter henvendelse til Reden Aalborg i højere grad benytter mere kortvarige former for hjælp i forhold til de øvrige brugere i Reden.

LivaRehab er både en NGO og et videnscenter. Deres borgerrettede indsatser består af rehabiliteringsforløb, anonym-, økonomisk - og social rådgivning, samt gruppeforløb og individuelle samtaler (Lund 2016:18). Charlotte oplyser følgende om karakteristikken af målgruppen:

“Mennesker med skadevirkninger fra prostitution, vold og seksuelle overgreb. Det er primært kvinder med dansk eller grønlandsk baggrund. Aldersmæssigt spænder vi bredt, men vi har flest mellem 30 og 50 år [...] Nej, der er ofte et overlap til andre udfordringer. Eksempelvis er alle der opsøger os med prostitutionsskader, startet i gråzoneprostitution/sugardating” (Bilag 7, Charlotte:52).

I dette citat oplyser Charlotte, at de eksisterende tilbud henvender sig til en målgruppe, som oplever skadevirkninger af et liv i prostitution, herunder også sugardatere. Yderligere udtrykker hun følgende, da vi i interviewene spurgte, om hun vurderede, at de eksisterende tilbud også anvendes af kvinder, som ønsker exit sugardating: *“problemstillinger er som oftest sammenfaldende [...] Ja, særligt Tryg ungdom, der henvender sig eksplicit til de 18-30 årige”* (Bilag 7, Charlotte: 52). Tryg Ungdom er et tilbud målrettet unge: *“som har været udsat for prostitution eller seksuelle overgreb og har komplekse sociale problemer som f.eks. misbrug, hjemløshed, social isolation, fysiske og psykiske skader, ledighed eller mangel på uddannelse mv.”* (Schwalbe 2018:9). I dette tilbud har sugardatere mulighed for at få anonym rådgivning i forhold til den enkeltes behov. Der er også mulighed for at indgå i sociale netværk med andre, som befinder sig i lignende situationer. Tilbuddet tilbyder således hjælp med henblik på at støtte kvinderne samt forebygge seksuelle overgreb. Det er også i dette tilbud vigtigt at forsøge at vise kvinderne alternativer til eksempelvis at sugardate. I tilbuddet Tryg Ungdom ønsker man at: *“fremme trivsel, tryghed og give de unge en ny chance”* (Schwalbe 2018:8). LivaRehab henvender sig både til prostituerede samt sugardatere.

RedenUng henvender sig i modsætning til de øvrige tilbud til unge under 18. RedenUng får henvendelser fra både drenge, piger, mænd og kvinder *“[...] der bevæger sig i seksuelle gråzoner og det kan være sugardating eller andre former for gråzoneprostitution eller prostitution* (Bilag 5, Christina:24). I forhold til tilbud rettet specifikt mod sugardatere uddyber Christina/RedenUng:

“Vi har jo decideret rådgivning inde på den, der hedder Sugardaters.dk. Der har vi en rådgivningsprofil [...] hvor vi rådgiver dem, som på en eller anden måde har problemer med det, der sker på det site [...] Ellers så kører vi chatrådgivning og telefonrådgivning og sms rådgivning og brevkasserådgivning [...] Det er ikke vores hovedformål, at folk skal forlade sugardating eller forlade prostitution. Det er sådan set bare at lytte til, hvad de har at sige og hvordan de har det med det, som de laver og så rådgiver vi ud fra det og så kan rådgivning godt indebære, at vi siger: “synes du egentlig det her er en skidegod idé”, det kan det sagtens være, men det er ikke nødvendigvis det” (Bilag 5, Christina:26 og 27).

Deres tilbud indeholder anonym rådgivning, og i øvrigt er deres tilbud er meget lig de øvrige institutioner, som primært består af rådgivning, som er tilpasset brugernes egne behov og ønsker.

Opsummerende har vi afdækket at Kompetencecenter Prostitutions borgerrettede tilbud er i høj grad er målrettet prostituerede og kun i meget begrænset omfang målrettet sugardatere. Reden Aalborg og LivaRehab udbyder forskellige tilbud som kan beskæftige sig med alle former for prostitution, herunder sugardating. RedenUng er det eneste tilbud som primært beskæftiger med sugardatere.

Størstedelen af eksisterende tilbud retter sig således mod både prostituerede og i mindre omfang mod sugardatere. Derfor har vi fundet det relevant at se nærmere på, om sugardaterne i en vis udstrækning skal igennem en erkendelsesproces, hvor de skal definere deres handlinger, for at benytte eksisterende tilbud. Dette vil vi se nærmere på i næste afsnit.

9.1.2 Erkendelsesproces

Vi finder det væsentligt at analysere, hvordan eksperterne beskriver kvindernes opfattelser af sugardating for derigennem at belyse, hvordan sugardaterne opfatter sig selv. Vi har også været interesserede i at undersøge om personalet i tilbud til kvinderne fordrer, at kvinderne skal igennem en erkendelsesproces i forhold til en definition af deres aktiviteter for at benytte de forskellige tilbud.

Mia/RedenAalborg oplyser, at nogle af de kvinder, som de møder i Redens regi, ser en sammenhæng mellem sugardating og prostitution. Dette kommer til udtryk i følgende citat:

“Altså, jeg har indimellem hørt nogle sige, at de tænke ikke nødvendigvis, hvis man ikke får penge, at det er prostitution, men så alligevel, når de sådan reflekterer lidt over det, så synes jeg faktisk, de fleste de sætter ord på, at det er jo det samme i bund og grund. Det er det samme, jeg skal gøre, det der med, at jeg forventer noget til gengæld, hvis ikke jeg får noget til gengæld, så skal vi ikke have

sex. Altså, det kan de jo faktisk godt sætte ord på, men nej, dem vi møder her, de adskiller det ikke så meget” (Bilag 4, Mia:15).

Ud fra dette citat fremgår det, at når kvinderne reflekterer over deres handlinger som sugardatere, så kan de opnå en erkendelse af, at det har lighed med prostitution. Dette kan tyde på, at de søger støtte og vejledning i de eksisterende tilbud på baggrund af denne erkendelse. Julie og Camilla/Kompetencecenter Prostitution påpeger ligeledes, at det er deres opfattelse, at en definition af handlingerne skal finde sted, før kvinder og mænd henvender sig til de forskellige tilbud hos Kompetencecenter Prostitution:

[...] at definere det man gør som prostitution, det er oftest en proces og det tager noget tid, og man henvender sig typisk ikke eller ønsker at blive henvist til Kompetencecenter Prostitution, før man i hvert fald er nået dertil, hvor man tænker, at det man gør, er prostitution, eller i en vis grad [...] det er i hvert fald en erkendelse, der skal komme af det før, at man bliver en del af et forløb inde hos os” (Bilag 6, Julie og Camilla:39).

I dette citat udtrykker Camilla og Julie, at kvinder og mænd som oftest gennemgår en erkendelsesproces og således bevidst definerer deres handlinger som prostitution, før de tager kontakt til eksempelvis Kompetencecenter Prostitution for at få vejledning og hjælp. Dette kan indikere, at nogle kvinder starter med at sugardate og i begyndelsen opfatter dette som harmløs dating. Med tiden kan der dog ske en forandring, så kvinderne gradvist ændrer deres opfattelse og ender med at definere deres aktiviteter som prostitution. Hermed kan der ske en ændring i deres selvopfattelse. Pernille/Exit Prostitution er enig i, at en erkendelsesproces skal finde sted hos sugardatere, før de kan benytte sig af eksisterende tilbud. Dette kommer til udtryk i følgende citat: *“[...] Der var jo også nogen, der godt kunne erkende, at der var tale om decideret prostitution [...] jeg synes, at de fleste kunne erkende det og vi havde jo også en eller anden form for, at man skulle jo gerne kunne erkende, at der var tale om prostitution, for at man kunne være en del af projektet” (Bilag 9, Pernille:61).* Ifølge Pernille holder nogle kvinder dog fortsat fast i at definere sig som sugardatere, på trods af, at de, ifølge Pernille, er bevidste om, at deres aktiviteter er decideret prostitution (Bilag 9, Pernille:61).

I dette citat udtrykker Pernille, hvordan det blev fordret, at kvinderne i en eller anden grad skulle erkende deres handlinger som værende prostitution for at kunne være en del af daværende projekt Exit Prostitution. Når Pernille udtrykker, at nogle kvinder fastholder, at kalde deres aktivitet

sugardating, til trods for, at de, ifølge Pernille, er bevidste om, at der er tale om regulær prostitution, kan det indikere, at kvinderne er bevidste om stigmaet forbundet med en kategorisering som prostitueret, og ved at insistere på at definere sig som sugardater, kan de på denne måde lægge afstand til at tilhøre en kategori, som de ikke ønsker at være en del af.

Der kan således være kvinder, som er bevidste om, at deres aktiviteter de facto er lig med prostitution, men som nævnt tidligere i projektet (jf. problemfelt) befinder sugardating sig i en gråzone og nogle eksperter påpeger da også, at handlinger forbundet med sugardating ikke nødvendigvis opfattes som prostitution af kvinderne selv. Det er derfor væsentligt at pointere, at ikke alle sugardater opfatter deres handlinger som prostitution og således naturligt heller ikke ønsker at definere sig som sådan. Dette kommer eksempelvis til udtryk i følgende citat fra Christina/RedenUng:

[...] men sugardaterne er jo en bred gruppe af folk, som kalder sig selv for sugardater, men som indgår i forskellige former for seksuelle kontekster. De kan sagtens sælge sex og være i prostitution, men samtidig kalde sig sugardater eller de kan sugardate ud fra det gamle begreb, hvor det handler om at finde en mentor og en, man kan forsørges af” (Bilag 5, Christina:25).

I dette citat argumenteres for, at sugardater er en bred gruppe, hvor definitionsproblematikkerne bevæger sig inden for kvindernes egne opfattelser af sugardating. Christina/RedenUng vurderer, at sitet SugarDaters.dk opfattes ret bredt af kvinderne, grundet kvindernes egne definitioner af, hvad sitet kan bruges til. Christina udtrykker det således:

“De kan også bruge det som almindelig dating [...] Der findes en masse hjemmesider, hvor man kan, som hedder noget med sugardating eller sugardaddy eller noget, som, sådan noget. Så kan man have flere forskellige tilgange til at bruge det på forskellige måder og så hedder det jo sugardating, ligegyldig, hvad man så gør inde på den side, så hedder det jo sugardating [...] (Bilag 5, Christina:25).

Ud fra dette citat udtrykker Christina, at de forskellige sugardatingsites også bruges til almindelig dating, og at kvinderne dermed bruger disse sites på forskellige måder. Christina/RedenUng er af den opfattelse, sugardating kan være både dating og prostitution, muligvis grundet hendes beskæftigelse primært med sugardater: *“Det er både og det kommer an på, hvad man gør. Det handler ikke en skid om ordet sugardating, men det handler om, hvad gør man under det ord” (Bilag 5, Christina:29).*

Vi vurderer således, at Christina/RedenUng ikke finder det relevant at definere om sugardating er prostitution eller ej. Problematikkerne relaterer sig til handlingerne og ikke definitionen af ordet. I RedenUng tyder det på, at målgruppen adskiller sig fra målgrupperne i majoriteten af de øvrige tilbud, da kvinderne ikke nødvendigvis skal erkende, at de er i prostitution i samme grad som målgruppen hos de andre institutioner. Dette tyder på, at RedenUngs tilbud ikke i samme grad fordrer, at kvinderne skal definere sig som andet end sugardatere for at opnå adgang til RedenUngs tilbud. Det er vores opfattelse, at idet RedenUng i overvejende grad beskæftiger sig med målgruppen sugardatere, er vi af den opfattelse, at kvinderne ikke nødvendigvis henvender sig til RedenUng ud fra en erkendelse af, at de befinder sig i prostitution. Det er vores opfattelse, at kvinderne muligvis netop henvender sig, fordi de definerer sig som sugardatere og har kendskab til RedenUngs tilbud til sugardaterne.

9.1.3 En stigmatiseret gruppe?

For at komme nærmere om sugardatere opfattes - og opfatter sig selv som anderledes end prostituerede, har vi i vores forskning interesseret os for målgruppedefinitioner i vores informanternes tilbud og eksperternes generelle viden om sugardatere, herunder kvindernes selvforståelse. Vi har i vores forskning været optaget af, om sugardaterne adskiller sig fra prostituerede og således kan defineres som en anderledes målgruppe og muligvis dermed kan have andre behov for rådgivning, hjælp og støtte.

I Reden Aalborg har man hovedsageligt en ung målgruppe, fra ca. 18-25. Mia beskriver sugardaterne med følgende karakteristika: Mange af sugardaterne er udenfor arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, modtager offentlige ydelser (er på kontanthjælp, uddannelseshjælp, førtidspension e.lign). Størstedelen har komplicerede familieforhold, mange har været udsat for omsorgssvigt, herunder seksuelle overgreb i opvæksten og har været anbragt udenfor hjemmet. Mange af kvinderne har et meget svagt socialt netværk. Mia oplyser dog, at nogle af sugardaterne udadtil kan virke mere velfungerende, og kan have haft en relativ normal opvækst, men at "*der er altid et eller andet som gør, at man vælger den vej*" (Bilag 4, Mia:11-12). Pernille/Exit Prostitution oplyser, at man i daværende projekt også henvendte sig til sugardatere. Især i de sidste år i projektet, som løb i perioden 2013-2016, fik de henvendelser fra en stigende gruppe af sugardatere, som var karakteriseret ved, at de var betydeligt yngre end de "almindelige" prostituerede. Pernille oplyser, at disse kvinder generelt havde mange sociale problemstillinger, såsom psykiske vanskeligheder, dårlige familieforhold og mange havde været udsat for seksuelt misbrug (Bilag 9, Pernille:59) Pernille er af den opfattelse, at sugardating og prostitution er: "*nøjagtig det samme*"

(Bilag 9, Pernille:61). Hun vurderer, at der ikke er nogen reel forskel på om man kalder sig selv prostitueret eller sugardater, da hun mener, at konsekvenserne er de samme, hun uddyber yderligere: *“helt almindelige unge mennesker, der kommer fra en normal opvækst vil jo sjældent ty til sugardating eller prostitution* (Bilag 9, Pernille:66). Også Charlotte/LivaRehab oplyser, at man i organisationen har den holdning, at der reelt ikke er nogen forskel, idet der er overlap til andre sociale udfordringer. I forhold til beskrivelse af sugardaterne udtrykker Charlotte: *“der er en social slagside i gråzoneprostitution/sugardating, hvor unge med en udsat baggrund i langt højere grad er det ”* (Bilag 7, Charlotte:53).

Dog er der også eksperterne imellem forskellige opfattelser af målgruppen, således skiller Christina/RedenUng sig markant ud i forhold til beskrivelsen af målgruppen, idet hun f.eks. udtaler: *“[...] det er jo to vidt forskellige grupper ...[...] sugardaterne er en helt anden gruppe end prostituerede” og er “voldsomt reflekterende”. De er typisk i job eller uddannelse”* (Bilag 5, Christina:34). Yderligere har vi i vores empiri et eksempel på, at også mere velstillede sugardatere søger hjælp. Således udtaler terapeut Gitte Sander:

“[...] du kan sige, at hvis de kommer her, som er en privat praksis, er det karakteristisk, at de har mentalt overskud og økonomisk mulighed for at betale for terapi selv, og at de opsøger mig, fordi de selv oplever det som et problem. Så deres sociale situation er, at de må kaldes velstillede” (Bilag 8, Gitte:55).

Således har økonomisk mere ressourcestærke kvinder i højere grad mulighed for at opsøge hjælp i privat regi og behøver ikke at være henvist til f.eks. offentlige tilbud og/eller Rederne. Dette illustrerer dog også, at psykiske vanskeligheder i forbindelse med sugardating ikke kun er begrænset til kvinder med mere begrænset økonomisk formåen.

Opsummerende kan det konkluderes, at vores informanter, som alle gennem deres arbejde har kontakt til både prostituerede og sugardatere generelt vurderer, at begreberne prostitution og sugardating er delvist overlappende, omend fænomenerne befinder sig i et kontinuum med prostitution i den ene ende og sugardating i den anden. Dermed er eksperterne i overvejende grad enige om, at størstedelen af sugardatere har mange af de samme sociale, psykiske, fysiske og økonomiske problemstillinger, som også karakteriserer de prostituerede, dog er der en tendens til, gruppen af sugardatere består af yngre kvinder. Samtidig er vi dog opmærksomme på, at der også findes andre vurderinger. Christina har således en anden vurdering af fænomenet sugardating, hvor

hun i højere grad også ser sugardaterne som en velfungerende og reflekterende gruppe. Samtidig kan hendes udsagn stille spørgsmålstejn ved, hvor velfungerende disse kvinder reelt er, da de jo netop har opsøgt hjælp hos RedenUng. Der kan argumenteres for, at velfungerende sugardater netop vil være kendetegnet ved ikke at have et behov for at opsøge hjælp. Også terapeut Gitte Sander beskriver, at sugardaterne kan være kvinder med mentalt og økonomisk overskud. Hendes citat kan ligeledes være et eksempel på at, nogle kvinder er så økonomisk velstillede, at de har ressourcer til at opsøge hjælp udenfor det offentlige hjælpesystem og kan opsøge en privatpraktiserende terapeut. På denne måde kan kvinderne distancere sig fra fænomenet prostitution, da de ikke behøver opsøge f.eks. Redernes tilbud, som generelt associeres med prostitution.

9.1.4 Stigma

Oprindeligt ønskede vi i dette speciale at opnå en direkte kontakt til kvindelige sugardater. På trods af en ihærdig indsats via mange forskelligartede metoder opnåede vi aldrig denne direkte kontakt.

Dette manglende resultat kan læses ind i en kontekst vedrørende stigmatisering, idet vi har en formodning om, at hvis omverdenens- samt kvindernes syn på sugardating var uden stigmatisering, ville det have været langt lettere at opnå kontakt. Vi har valgt at belyse kvindernes mulige stigmatisering ved hjælp af Goffmans stigmatheori. For at kunne analysere, om der forekommer stigma i forbindelse med, at kvinder sugardater samt, hvordan kvinderne håndterer dette, måtte det først fastslås, om stigmatisering faktisk forekommer.

I sin stigmatheori taler Goffman om, at individer “begriber normative forventninger” og erkender, hvor langt man er fra at opfylde disse. Her kan kvindernes ønske opstå om at skjule aktiviteten sugardating, da den er langt fra majoritetssamfundets normative forventninger (Goffman, 2009). Således påpeger Goffman, at der ved uoverensstemmelse mellem kvindernes tilsyneladende og faktiske sociale identitet kan opstå stigma med konsekvenser i form af nedvurdering, udelukkelse og stigmatisering. Til at håndtere stigma bruger Goffman begrebet “at passere”. Hvis stigma kan holdes skjult er individet kun “potentielt miskrediteret” og kan således fremstå som “normal” i samfundets optik. Dermed kan kvinderne skjule deres stigma (sugardating) og hermed “passere” og undgå samfundets stigma. At “passere” og opretholde et dobbeltliv er ofte psykisk særdeles belastende på grund af risiko for afsløring samt hemmeligholdelsen i sig selv (Goffman, 2009).

At sugardate er, jf. indsamlet empiri, en aktivitet, som kvinderne i høj grad ønsker at skjule med deraf følgende konsekvenser for dem. Således tyder vores empiri på, at kvinderne føler sig stigmatiseret i varierende grad. Dette blev bekræftet i samtlige ekspertinterviews. Det overordnede billede var, at kvinderne bruger energi på at opretholde et dobbeltliv, således beskriver Mia/Reden Aalborg kvindernes situation: *“De har typisk været rigtig meget alene om det her og det er en rigtig svær situation at stå i. Bare det at skulle holde på den her hemmelighed... man skal hele tiden komme med bortforklaringer eller undskyldninger. Man skal ligesom opretholde det her spind af løgne”* (Bilag 4, Mia:13). Ud fra Mias optik oplever sugardatere disse psykiske belastninger, idet hun udtrykker, at de befinder sig i svære situationer, når de ikke får talt ud og går med deres problemer alene. Ifølge Mia indebærer dette, at sugardatere skal opretholde et spind af løgne og bortforklaringer for at eksempelvis venner og familie ikke får kendskab til deres handlinger, da kvinderne typisk er bange for at fortælle om deres aktiviteter til familie og venner, grundet deres opfattelse af sugardating som et tabuiseret fænomen.. Dette gør, at kvinderne gør en stor indsats for at hemmeligholde det. Mia fortæller, at kvinderne typisk er bange for, at netværket skal ændre deres syn på dem (Bilag 4, Mia: 16). Også Christina/RedenUng udtrykker, at der er stigmatisering forbundet med sugardating: *“[...] Det er ikke noget, man siger højt til familiemiddag [...] fordi man ved, selvom man ikke kalder det prostitution [...] så ved man godt, at samfundet syn på det her, er det samme”* (Bilag 5, Christina:31). Christina fortæller yderligere, at det er hendes opfattelse, at sugardaterne kan være meget ensomme på grund af den høje grad af hemmeligholdelse (Bilag 5, Christina:31). Den store ensomhed, som kan følge i kølvandet på sugardating er også noget, som der nikkes genkendende til hos Kompetencecenter Prostitution. Julie oplyser, at de ofte oplever, at det: *“egentlig er første gang, når de kommer i et forløb hos os, de taler om nogle af de her problemstillinger”* (Bilag 6, Julie: 46) Deres erfaring er, at der generelt er en stor risiko for at ende i en social isolation, når man er involveret i prostitution (Bilag 6, Julie: 47) Med udgangspunkt i Goffmans teori, kan sugardatere opfattes som potentielt miskrediterede i kraft af, at de forsøger at hemmeligholde deres handlinger for deres omgivelser, for at bevare deres identitet som normal. Dette kommer eksempelvis til udtryk i følgende citat fra Mia/Reden Aalborg:

“Ja. Men igen det er jo svært at se, man kan ikke se på vores kvinder. Det kan man altså ikke. Du kan ikke se det på dem som kommer her, det er ikke sådan man tænker ”nå ja, det vil jeg kunne se på gaden”. Niksen de er lige så forskellige, ligesom os andre, så på den måde er der ikke noget udseendemæssigt eller noget man sådan kan sige” (Bilag 4, Mia:12).

I dette citat udtrykker Mia, at kvinderne ikke bærer et synligt stigma, hvorfor sugardatere kan opfattes som potentielt miskrediterede via deres tilsyneladende identitet, som ikke indikerer at de er eller har været i prostitution eller sugardating. At de er potentielt miskrediterede medfører, at de, ifølge Goffman, har mulighed for at passere. I og med at sugardaternes faktiske sociale identitet ikke kommer til syne, lykkes det at passere og kvinderne kan således leve et dobbeltliv som ifølge Goffman kan skabe psykiske belastninger grundet en angst for at blive afsløret. Man kan argumentere for, at når man kalder aktiviteten dating og ikke prostitution kan det være en måde at "passere" i omverdenens øjne. Dette er Christina/Reden Ung inde på. Hun udtrykker således: "*der er absolut ingen mennesker, som ønsker at definere sig selv som prostitueret*" (Bilag 5, Christina:25). Når sugardaterne bruger strategier som eksempelvis at skjule deres dobbeltliv, i lighed med prostituerede og således forsøger at "passere" kan der argumenteres for, at de reagerer på samfundet og netværkets formodede syn på sugardating som værende problematisk. Når der opstår en diskrepans mellem den måde andre ser kvinderne på og den måde kvinderne opfatter sig selv, kan det få konsekvenser for kvinderne i form af internalisering af negative reaktioner, som kan nedbryde kvindernes identitet. Hvis samfundets stigma over tid internaliseres, kan kvinden ændre selvopfattelse i negativ retning (Goffman, 2009). Det findes der ligeledes eksempler på i vores empiri, hvor Mia/Reden Aalborg beretter om eksempler, hvor kvinderne kan komme "*helt derud, hvor de tænker 'jeg er ikke selv andet værd'*" (Bilag 4, Mia:17). Også terapeut Gitte Sander beskriver dette: "*at de i starten længe har følt at det var 'dating with benefit' og efterhånden som grænserne rykker sig, så begynder de at tænke selv, at de er i virkeligheden ludere og bliver mere og mere selvnedgørende*" (Bilag 8, Gitte:56). Ovenstående er eksempler på, hvordan kvinderne gradvist kan identificere sig med deres stigma med konsekvenserne heraf i form af ændret negativ selvopfattelse.

Eksperternes vurderinger underbygges af eksisterende forskning. Som tidligere nævnt lykkedes det os ikke som ønsket at etablere direkte kontakt til de kvindelige sugardatere. Derfor var det relevant at inddrage undersøgelse fra Roskilde Universitet, hvor der er lavet syv kvalitative interviews med sugarbabes. Denne undersøgelse konkluderer, i lighed med vores informanternes oplysninger, at kvinderne følte, at der er en høj grad af stigmatisering forbundet med sugardating. Dette kommer især til udtryk ved, at kvinderne hemmeligholder deres aktiviteter. Dette på trods af, at kvinderne i interviewene lagde vægt på, at deres handlinger på sitet ikke var prostitution. På denne måde viser

kvindernes ageren i forhold til at skjule sugardating, at de har en formodning om, at de kolliderer med samfundets normative forventninger og de ønsker ikke at blive kategoriseret som kvinder, som udfører prostitutionslignede handlinger (Thiim et al., 2015).

9.1.5 Delkonklusion 1

Eksisterende tilbud tilbyder i overvejende grad rådgivning, hjælp og støtte til *både* prostituerede og sugardatere. Der er dog tilbud som i højere grad end andre målrettes sugardatere, det drejer sig om RedenUng samt Reden Aalborg. Kompetencecenter Prostitution, det tidligere Exit Prostitution samt LivaRehab er derimod mere direkte målrettet prostituerede. Generelt vil der i alle tilbud således i varierende grad findes indsatser, som målrettes både kvinder som definerer sig som sugardatere og kvinder som definerer sig som prostituerede. I alle tilbud lægges der vægt på, at tilbud målrettes individuelt til den enkelte kvinde. Vores forskning indikerer, at der *kan* være en tendens til, at adgang til tilbuddene fordrer, at kvinderne definerer sig som prostituerede og ikke “blot” som sugardatere. I forhold til, hvad der karakteriserer sugardaterne vurderer eksperterne, at størstedelen af sugardatere har mange af de samme sociale, psykiske, fysiske og økonomiske problemstillinger, som også karakteriserer de prostituerede, men at sugardaterne overvejende er yngre kvinder. Dog vurderer en enkelt ekspert, Christina/RedenUng, at hun ser sugardaterne som en mere velfungerende og reflekterende gruppe. Samtidig kan hendes udsagn stille spørgsmålstejn ved, hvor velfungerende disse kvinder reelt er, da de jo netop har opsøgt hjælp hos RedenUng. Der kan argumenteres for, at velfungerende sugardatere netop vil være kendetegnet ved ikke at have et behov for at opsøge hjælp. Derudover kan der være en sandsynligvis mindre gruppe, som har økonomiske ressourcer til selv at betale for tilbud i privat regi og qua dette vil kunne distancere sig fra fænomenet prostitution, da de ikke behøver opsøge f.eks. Redernes tilbud, som vi vurderer sandsynligvis generelt associeres med prostitution.

Afslutningsvis kan det konkluderes, at sugardaterne i høj grad føler sig stigmatiserede, da kvinderne oplever, at sugardating ikke er forenelig med majoritetssamfundets normer. Kvinderne forsøger at håndtere denne stigmatisering ved i udpræget grad at hemmeligholde, at de sugardater og således lever mange af kvinderne et dobbeltliv præget af psykiske vanskeligheder og ensomhed. Nogle kvinder oplever en ændret selvopfattelse i negativ retning med internalisering af stigma.

9.2 Analyse del 2: Exit

9.2.1 Skadevirkninger

Da vi i vores projekt har fokus på exit i forhold til sugardating har det været væsentligt for os at undersøge, om der, ifølge eksperterne opstår skadevirkninger i forbindelse med sugardating, da det grundlæggende handler om, hvorvidt fænomenet anses for at være et problem eller ej. Det har været af afgørende betydning for undersøgelsen at undersøge dette nærmere, i forhold til legitimering af vores videre fokus på exit sugardating.

Vi vil eksemplificere dette i nedenstående analyse og inddrage synspunkter fra problemfeltet (jf. problematikker omkring sugardating).

De eksperter, vi har været i kontakt med deler i høj grad den opfattelse, at sugardating og prostitution medfører skadevirkningerne som er sammenlignelige og de facto nærmest er identiske. Dette belyses yderligere jf. vores empiri. Pernille/Exit Prostitution udtaler således:

“[...] konsekvenserne er nøjagtig de samme... vi så jo også flere igennem de der tre år også, hvor de i medierne og alt muligt andet har udtalt sig om, at de var lykkelige i prostitution og 1 år efter, så var de bestemt ikke lykkelige [...] Det er de samme mekanismer, der er på spil, altså, du bliver jo nødt til at tro på, at du er lykkelig i det her og det, du gør, det er helt i orden, fordi ellers så kan man jo ikke overleve det” (Bilag 9, Pernille:67).

Ifølge Pernille kan skadevirkninger som opstår hos kvinder som sugardater være identiske med skadevirkninger hos prostituerede. Ifølge Pernille mærker kvinderne ikke disse skadevirkninger med det samme, da kvinderne som oftest blive “forført” af anerkendelse og de materielle goder, som oftest følger med prostitution. Dette kan tyde på, at kvinderne først på længere sigt mærker konsekvenserne af sugardating, men at kvinderne også kan have et behov for selv at tro på, at de kan være “lykkelige” når de sugardater. Fra LivaRehab siger Charlotte det således:

“[...] skadevirkningerne har meget tilfælles med skadevirkninger fra prostitution. [...] Gråzoneprostitution blandt børn og unge sker i en udveksling, hvor: »... seksuelle ydelser bliver givet for modtagelsen af penge, gaver, euforiserende stoffer, husly, mad, voksenkontakt, omsorg, beskyttelse, udforskning af seksualitet og bekræftelse« Den primære forskel går altså på om betalingen nødvendigvis er af økonomisk art” (Bilag 7, Charlotte:52).

Charlotte er således ligeledes af den opfattelse, at skadevirkningerne fra sugardating kan være de samme som ses ved prostitution. I dette citat udtrykkes, at kvinderne modtager både materielle goder, men også intimitet i form af voksenkontakt, omsorg og beskyttelse og dette rækker ud over grænserne i regulær prostitution, hvor kvinderne som regel modtager penge.

Psykolog Torben Bechmann belyser, at en væsentlig konsekvens af sugardating på længere sigt kan være afhængigheden forbundet med at bruge sin krop som et middel. Denne afhængighed opstår i takt med, at kroppen bliver brugt som en indkomstkilde og kvinderne dermed bliver afhængige af dette som en måde at tjene penge på. Dette aspekt fremgår ligeledes i følgende citat af Julie og Camilla/Kompetencecenter Prostitution:

“[...] så er prostitutionen en indtægtskilde. Det handler.. dybest set handler det om at tjene penge. Og vi har godt set nogle, vi ser nogle tendenser, når vi er ude i verden og kører rundt og snakker med folk og i det hele taget hører, at det er, altså vores kolleger, der har arbejdet på det her område i 30 år eller deromkring, siger at det er et af de få områder, hvor prisen ikke er steget. Og vi hører rigtig meget fra måske nogle ældre kvinder, som har været i prostitution i længere tid, at man kan ikke tjene så mange penge længere, altså der er et helt element af konkurrence [...]”
(Bilag 9, Julie og Camilla:44).

Ud fra dette citat udtrykkes at prostitution, ifølge Camilla og Julie, anses som en indkomstkilde, som kvinderne bliver afhængige af. Til trods for at prisen på prostitution er faldet, fortsætter de stadig, selvom de reelt tjener mindre. På denne måde fortsætter de med at bruge kroppen som en indkomstkilde på trods af faldende, men dog sikker indtjening.

Udover “blot” at sælge sin krop tilføjes ved sugardating et yderligere element. Dette udtrykker psykolog Torben Bechmann, idet han påpeger, at der i sugardating er en tendens til at sælge mere end blot sin krop, eksempelvis medmenneskelig kontakt (Jensen, 2017). Markedet for både prostituerede, men især sugardatere omfatter således ikke længere kun fysisk sex, men der udbydes mangeartede, komplekse ydelser som parmiddage, kæresteaften, weekendtur m.m. Konsekvensen for kvinderne kan være, at der dermed kan opstå en øget afhængighed hos kvinderne, både i form af penge, men også anerkendelse. Dette underbygges af Mia/Reden Aalborg:

“[...] Så er der altså også den her med købekraften. Vi ser jo også engang imellem nogen som bliver ret afhængige af det at kunne købe det de har brug for, eller det de lige har lyst til, når de har lyst. Fordi i modsætning til når man får SU eller løn eller hvad det nu er, så får man ligesom en

indtægt i slutningen af måneden eller starten, man ligesom skal leve for i en måned. Men når man er i prostitution, så kan du bare gå ud og lave penge, når du synes, der er brug for dem [...] Ja det bliver sådan en ond spiral, man bliver både afhængig af købekraften og man bliver afhængig af bekræftelse osv. [...]” (Bilag 4, Mia:18).

I dette citat fortæller Mia/Reden Aalborg om, at de møder kvinder som er blevet afhængige af muligheden for at forbruge, realiseret gennem prostitution, idet de tjener “hurtige penge”. Dette er overensstemmende med Torben Bechmanns synspunkt, om, at mennesket hungrer efter materiel lykke. Vi har ikke dette projekt undersøgt, hvorfor kvinder starter med at sugardate, men forskning peger på, at dårlige økonomiske forhold kan være en medvirkende faktor, som Torben Bechmann peger på. Denne afhængighed kan medføre, at kvinderne kan føle sig ensomme og fastlåst i et dobbeltliv, grundet hemmeligholdelsen af deres handlinger. Christina/RedenUng belyser ligeledes, at afhængigheden af penge og bekræftelsen kan være en konsekvens. Hun fortæller, at de sugadater, som de møder i RedenUngs regi ofte er blevet afhængige af bekræftelse og/eller penge forbundet med sugardating. Ifølge hende opstår skadevirkningerne først på længere sigt, idet kvinderne vænner sig til at tjene “hurtige” penge og det således bliver en “nem” måde for dem at tjene penge på. I forlængelse af denne afhængighed overskrides kvindernes grænser gradvist og kvinderne bliver typisk socialt isoleret og ensomme (Bilag 5, Christina:30).

Kvinderne kan få det svært i nære kæresterelationer, idet de kan have vanskeligheder med intimitet. Mia/Reden Aalborg udtrykker det således: *“ De har svært ved at være tæt fysisk på et andet menneske man har måske ikke nogen glæde ved sex”* (Bilag 4, Mia:17). Det kan være svært for kvinderne at føle en intimitet med en partner. Begrundelsen kan være, at sex har været eller fortsat er en del af deres aktivitet i relation til sugardating. Dette citat fra Mia er overensstemmende med forskning som peger på, at kvinderne på længere sigt mister lysten til kærlighed og seksualitet (Jensen 2017). I kraft af at kvinderne oplever en øget afhængighed, er en yderligere konsekvens, at de kan miste tvivlen på deres egne værdier, og følgerne kan være psykiske lidelser i form af: *“Udsathed, komplekse problemstillinger bestående af psykiske problemer, traumer, misbrug manglende uddannelse og netværk mv. [...] at det har konsekvenser for den pågældendes sexliv og selyfølelse [...]”* (Bilag 7, Charlotte:52 og 53). Privatpraktiserende psykoterapeut Gitte beskriver ligeledes skadevirkninger, som hun har oplevet hos de kvinder, som har været i terapi hos hende. Skadevirkningerne kan være: *“Psyisk sammenbrud, tab af selvværd, skamfølelser, angst”* (Bilag 8, Gitte:55).

Ifølge Mia/Reden Aalborg kan det, at være i sugardating have alvorligere skadevirkninger end andre prostitutionsformer. Hun beskriver det således:

“[...] for sugardating er jo også en form for prostitution, om man får penge eller gaver, det er det samme man sætter i spil, så er der bare det ved sugardating, der skal du også yde noget mere, så der kan vi nogle gange godt se, at det er endnu hårdere, det her med, for det er ikke kun en prostitutionsydelse, du skal altså også give en date, du skal give noget af dig selv, bruge dig selv personligt” (Bilag 4, Mia:13).

I dette citat beskriver Mia, hvordan sugardateren kan være i situationer, hvor hun skal give “mere af sig selv, da sugardating kan indeholde mere end blot at sælge sin krop. Aktørerne indgår som oftest i kærlighedslignende forhold, hvor det at date og opretholde en illusion om et forhold, bliver en del af handlingerne:

“Altså de skal jo opretholde den her illusion i lang tid, altså det er jo illusionen, som virkelig skal spille igennem her. Du skal virkelig lade som om og spille det her skuespil, og det er rigtig rigtig hårdt i længden. Det er der ikke nogen tvivl om [...] Faktisk kan jeg fortælle jer at vi ser nogle gange nogle som sugardater som pludselig finder ud af, det kunne også være nemmere hvis jeg bare opretter en annonce i stedet for f.eks. inde på annoncelight fordi så i stedet for at bruge tre timer sammen med en sugardaddy så kan jeg bruge en halv time med en kunde, så skal jeg ikke bruge mig selv på samme måde, jeg skal ikke give noget af mig selv. Jeg skal bare yde en seksuel ydelse og så videre” (Bilag 4, Mia:13).

Ifølge Mia kan det forhold, at sugardatere skal opretholde et skuespil i forbindelse med deres aktiviteter været noget, som i længden bliver psykisk belastende for kvinderne. Dette i en sådan grad, at nogle sugardatere søger mod regulær prostitution for at undgå at bruge sig selv personligt.

At sugardating kan være psykisk belastende er også noget, som psykolog Torben Bechmann Jensen vurderer. Han redegør i sit foredrag for, at sugardating for nogle kan medføre, at grænserne mellem den private sfære og den professionelle sfære bliver udvisket. Dette sker på baggrund af fordringen om, at kvinderne skal indgå i “falske” kærlighedsforhold (Jensen, 2017). Ifølge psykolog Torben Bechmann Jensen og Mia/Reden Aalborg viser dette sig ikke nødvendigvis i starten, men opstår på længere sigt. Konsekvenserne kan blive, at kvinderne får svært ved at distancere deres professionelle handlinger fra deres private sfære samt private kærlighedsforhold med fare for, at grænserne med tiden udviskes. Det skal dog nævnes, at vi er bevidste om, at også regulær

prostitution indeholder meget skuespil i forhold til at overbevise kunden om f.eks. seksuel nydelse. Men at det måske alligevel kan være nemmere at holde en privatsfære og en arbejdssfære adskilt i regulær prostitution end i sugardating. Ifølge disse to eksperter er vurderingen således, at sugardating på længere sigt kan medføre alvorligere skadevirkninger end regulær prostitution.

Opsummerende kan det konkluderes, at ifølge eksperterne kan sugardating medføre alvorlige skadevirkninger. Disse er i overvejende grad identiske med skadevirkninger, som også ses hos prostituerede. Disse skadevirkninger er af fysisk, psykisk, social og økonomisk art. Især afhængighed af penge samt afhængighed af bekræftelse nævnes af eksperterne. Dette bekræftes ligeledes af eksisterende forskning. Vores empiri peger desuden på, at sugardating kan have alvorligere skadevirkninger end prostitution. Dette vurderer vi kan relateres til, at der hos sugardaterne, udover at sælge deres krop, tilføjes et yderligere element, som består af, at kvinderne ligeledes sælger intimitet og nærvær (kæresteoplevelser).

9.2.2 Vendepunkter og motivationsfaktorer

Vi vil her sætte fokus på, hvilke faktorer, der kan have en betydning for en succesfuld exit sugardating. Efter udførelse af interview, transskribering samt gennemlæsning og drøftelser, har vi besluttet perifært at inddrage Hirschi's teori om sociale bånd, da vi vurderer, at teorien har mindre forklaringskraft end teori om livsforløb og vendepunkter. Vores primære fokus vil således være at inddrage teori om vendepunkter af Sampson og Laub, Giordano et al. samt Carlsson, som trækker på samme dynamiske udviklingsteoretiske fundament og hvordan disse kan have en betydning i forhold til succesfuld exit. Vi ønsker at belyse dette både i forhold til, hvilke begivenheder, som udgør kvindernes vendepunkter samt hvordan tilbuddene kan facilitere og støtte den videre proces i forhold til at opnå exit.

En styrkelse af de sociale bånd vurderes ifølge Hirschi at have en positiv effekt på individer i forhold til at leve op til majoritetssamfundets normative forventninger og igennem den sociale kontrol således afholde sig fra afvigende adfærd, her sugardating. Imidlertid har vi i delanalyse 1 afdækket, at sugardatere som opsøger tilbud om hjælp og således kommer i kontakt med hjælpesystemet netop er en sårbar gruppe kvinder karakteriseret ved at have svage sociale bånd. Således pointerer eksperterne, at størstedelen af disse sugardatere har mange af de samme sociale, psykiske, fysiske og økonomiske problemstillinger, som også karakteriserer de prostituerede, som opsøger tilbud. Sugardaternes karakteristika er således svage sociale bånd, typisk i forhold til nære familierelationer. De har svært ved at fastholdes i job/uddannelse og mange er på

overførselsindkomster. Disse kvinder kan med overvejende sandsynlighed på baggrund af ovenstående netop have svært ved at styrke de sociale bånd via deres nære relationer. Her kan tilbud om rådgivning og støtte til kvinderne dog have en betydning, hvis de her f.eks. får mulighed for at få en tilknytning til en fast kontaktperson. Ligeledes kan inddragelse i grupper, f.eks. peer-to-peergrupper eller svanegrupperne få en betydning, da kvinderne kan opnå kontakt til kvinder med lignende problemstillinger og også her er en styrkelse af sociale bånd mulig på sigt. Vi vurderer, at Hirschis teori ikke tilstrækkeligt kan give relevante perspektiver for forståelse af exitprocesser og vi vurderer, at livsforløbsteori og vendepunkter kan bidrage med yderligere dimensioner i forhold til processer omkring exit.

Vendepunkter består ifølge Sampson og Laub samt af Giordano et al. af forskelligartede begivenheder, som har det til fælles, at de har potentiale til at igangsætte afgørende ændringer i menneskers liv. Disse vendepunkter kan opstå i hele menneskets livsforløb, men opstår hyppigere i ungdomsårene (Sampson og Laub, 2014, Giordano et al., 2014). Eksperterne oplyser, at kvinderne beskriver mange forskelligartede typer af vendepunkter, som har været udslagsgivende i deres liv i forhold til at opsøge hjælp. Disse vendepunkter nævnes ikke alle her, idet de i overvejende grad overlapper hinanden og således næsten er identiske.

Mia/Reden Aalborg beskriver de positive og negative vendepunkter som kvinderne beretter om. De positive vendepunkter beskrives som f.eks. et nyt parforhold, opstart på uddannelse og succesfuld misbrugsbehandling (Bilag 4, Mia:16). Dette beskrives ligeledes af Julie og Camilla/Kompetencecenter Prostitution, idet de oplyser, at typiske vendepunkter for kvinderne kan være ny partner, ligesom at blive forælder kan give anledning til et forsøg på forandring i kvindernes liv (Bilag 6, Julie og Camilla:42).

Derudover beskriver Mia/Reden Aalborg vendepunkter i form af negative oplevelser som eksempelvis traumatiske oplevelser med mænd, hvor kvinderne bliver udsat for grænseoverskridende oplevelser i form af vold eller voldtægt (Bilag 4, Mia:16). Disse negative oplevelser kan være en pludselig "øjenåbner" for kvinderne. Et vendepunkt kan også opstå i forbindelse med, at kvinderne gradvist får det dårligere psykisk på grund af sugardating og ser sig nødsaget til at stoppe og på baggrund heraf opsøger hjælp (Bilag 4, Mia:16). At kvinderne kan få det psykisk dårligt, så de må stoppe udtrykker også Pernille/Exit Prostitution således: "*[...]de kan simpelthen ikke holde til mere, de er knækket, så der er ikke nogen udvej*" (Bilag 9, Pernille:62). Disse beskrevne vendepunkter stemmer i overvejende grad overens med vendepunkter beskrevet at

Laub og Sampson samt Giordano et al. (Sampson og Laub, 2014, Giordano et al., 2014). Lignende vendepunkter beskrives jf. eksisterende forskning i rapporten ““Vejen ud - en interviewundersøgelse med tidligere prostituerede”. Her nævnes også ændrede livssituationer som årsag til ophør med prostitution, såsom nyt parforhold, at få et barn, nyt job, traumatiske oplevelser med kunderne. Det eneste punkt, hvor de tidligere prostitueredes beretninger adskiller sig væsentligt i forhold til sugardaternes er deres angivelse af aldrig som en årsag til ophør med prostitution. De prostituerede beskriver, at efterspørgslen på deres ydelser falder i takt med, at de bliver ældre (Døssing et al., 2011). Denne forskel vurderer vi, skyldes, at sugardaterne overvejende er yngre kvinder.

Både Sampson og Laub samt Giordano et al. vurderer, at vendepunkter kan være udslagsgivende i forhold til at aktivere en proces imod en ændring i kvindernes liv. Dog lægger Giordano et al. større vægt på begrebet *human agency* end Sampson og Laub og vurderer, således, at det essentielle er individets *bevidste* forsøg på forandring.

Disse vendepunkter/muligheder kaldes “hooks of change” iflg. Giordano et al. Vendepunktet i sig selv er ikke nok til at aktivere ændring. Her vurderer Giordano et al., at *human agency*, spiller en afgørende rolle. Ved *human agency* skal forstås kvindernes evne til aktivt, bevidst og kognitivt at være indstillede på at arbejde mod forandring. Vendepunktet kan være det første, vigtige skridt, hvor kvinden beslutter sig for at opsøge hjælp og med sin aktive adfærd viser at hun, i en eller anden grad, ønsker en ændring. Muligvis ikke direkte exit, men måske i første omgang råd- og vejledning. Her skal det pointeres, at livsændringer kan være en langvarig proces, som også kan fordre længere perioder med behov for hjælp og støtte.

Et tilbud vil kunne facilitere, støtte, og hjælpe i den videre proces for kvinderne. Men virkelig forandring kræver først og fremmest, at kvinden aktivt kan indgå i en transformationsproces med henblik på at skabe varige ændringer. Giordano et al. taler om, at individet via en bevidst kognitiv proces skal lave en identitetsændring, *a replacement self* (Giordano et al., 2014). Først når dette er nået, kan kvinderne lægge afstand til deres tidligere liv, hvor de således ikke længere opfatter sig selv, “som en sugardater.” Først på dette tidspunkt er der opnået en virkelig forandring.

Mange kvinder oplever at blive afhængige af penge samt bekræftelse fra mændene. Når denne afhængighed skal brydes taler Mia/Reden Aalborg om, at det er afgørende at støtte kvinderne i at finde noget, som kan erstatte dette. Således udtaler Mia: “*det er rigtig vigtigt, at man finder noget*

andet som kan sættes i stedet [...] alle har brug for noget andet at sætte i stedet for. De har brug for at føle sig værdsat på andre områder” (Bilag 4, Mia:18). Hun uddyber, at det kan være sociale tilbud i begyndelsen, da nogle kvinder har behov for dette i en periode, inden de igen kan starte på uddannelse, job e.lign. (Bilag 4, Mia:18). Også psykoterapeut Gitte peger på, at beskæftigelse og uddannelse kan have en betydning, og hun siger således: *“det er klart, at det støtter selvværdet og normalitetsfølelsen at have succes med beskæftigelse og uddannelse og at få andre nære relationer at knytte an til”* (Bilag 8, Gitte:55). Charlotte/LivaRehab vurderer ligeledes, at støtte til at komme i gang med uddannelse og arbejde kan være noget som kan bidrage til succesfuld exit. (Bilag 7, Charlotte: 53).

9.2.3 Krav til tilbuddene

Idet det kan være svært for kvinderne at styrke sociale bånd kan tilbuddene være af afgørende betydning i forhold til hjælp og støtte og hermed spille en vigtig rolle i forhold til at hjælpe kvinden i processen mod forandring.

På grund af stigmatisering forbundet med aktiviteten sugardating kan det være sandsynligt, at kvinderne har hemmeligholdt dette over for omverdenen og ikke følt, at de har haft mulighed for at søge hjælp og støtte i deres netværk. Derudover kan det være sandsynligt, at kvinderne heller ikke har mulighed for at opnå denne støtte pga. et svagt eller manglende netværk. (jf. delanalyse 1). Som Mia/Reden Aalborg udtrykker: *“De har simpelthen så meget brug for at snakke med nogen om det, nogen som ikke dømmer og nogen som ikke bliver forskrækket over at høre de her historier, nogen hvor man bare kan tale frit, fordi de har gået og skulle hemmeligholde rigtig mange ting”* (Bilag 4, Mia:14). Tilbuddene kan således for nogle af kvinderne være af afgørende betydning, da disse kan udgøre en mulighed for, måske for første gang, at tale om deres følelser af skam og stigmatisering forbundet med sugardating. Christina/RedenUng udtrykker ligeledes:

“[...] mange har jo berøringsangst også overfor det, at man ikke, det er ikke noget, man ligesom sætter sig ned og snakker meget dybt om, der er jo mange af dem her, der også er meget ensomme, for de har jo heller ikke rigtig nogen at snakke med det om andet end lige mig” (Bilag 5, Christina: 31).

Her ses et eksempel på, hvordan tilbud kan udgøre en mulighed for, at kvinderne i fortrolighed kan drøfte følelsesmæssigt belastende forhold med en medarbejder i Reden.

Flere af vores eksperter peger på, at den personlige og nærværende relation er vigtig for at kvinderne får tillid til tilbuddet. Dette er overensstemmende med Giordano et al., som også påpeger, at udover hooks of change, skal der være en positiv kontakt mellem kvinden og det konventionelle samfund i form af en personlig relation for at forandring kan opstå (Giordano et al., 2014). I forhold til kvinderne skal denne fagperson/personlige relation være kompetent, tillidsvækkende og fordomsfri og skal således kunne facilitere og støtte kvinden i processen mod forandring. Hvis tilbud til kvinderne ligger i "almindelige" ungerådsgivninger kan en begyndende relation til den unge allerede tidligere være blevet etableret, hvis kvinderne tidligere har rettet henvendelse med behov for råd- og vejledning eller andet. Føler kvinderne, at de er blevet taget godt imod, kan basis for yderligere henvendelser være etableret. Således vil kvinderne ideelt set allerede være bevidste om en konkret mulighed for at opsøge hjælp ved behov. Der kan argumenteres for, at dette *kan* have en forebyggende karakter, idet kvinderne kan søge hjælp, inden alvorligere vanskeligheder opstår. Dette i modsætning til henvendelse til eksempelvis Kompetencecenter Prostitution, hvor vi formoder, at kvinderne kan have behov for længere betænkningstid inden de får samlet mod til at rette henvendelse.

9.2.4 Delkonklusion 2

Der kan opstå skadevirkninger som følge af sugardating. Det drejer sig om fysiske og psykiske og sociale skadevirkninger. Disse skadevirkninger er i overvejende grad de samme, som ligeledes beskrives hos kvinder i prostitution. Nogle eksperter vurderer, at skadevirkninger hos sugardaterne *kan* være mere alvorlige end skadevirkninger hos prostituerede. Dette begrundes med, at sugardating invaderer kvindernes privatsfære, så grænserne til det "almindelige kærlighedsliv" gradvist overskrides med deraf følgende negative konsekvenser. Således er vores empiri fra interviewede eksperter i overvejende grad i overensstemmelse med eksisterende forskning, hvor der også lægges vægt på, at der hos sugardatere findes alvorlige skadevirkninger. Vi er bevidste om, at vores empiri samt eksisterende forskning relaterer sig til kvinder, som har opsøgt hjælp i forbindelse med vanskeligheder omkring sugardating. Det kan derfor ikke afvises, at der eksisterer en gruppe som fungerer med sugardating og således ikke har større vanskeligheder. Der kan ikke angives noget præcist om antallet af sugardatere i denne muligvis mere velfungerende gruppe, idet der på dette område eksisterer betydelige mørketal.

I forhold til en succesfuld exit kan vendepunkter i kvindernes liv have en afgørende betydning. Vi har afdækket at disse vendepunkter kan være af positiv art, som en ny kæreste eller negativt, som overgreb. Begge typer vendepunkter kan være betydningsfulde i forhold til påbegyndelse af

suksessfuld exit sugardating, idet vendepunktet kan afstedkomme kvindernes aktive handling i forhold til at opsøge hjælp. Vi er bevidste om, at kontakt til et tilbud ikke er lig med exit, men at det kan være det første skridt i en langvarig proces, hvor kvinderne i perioder kan være ude af sugardating og i perioder igen kan være aktive sugardatere.

Tilbud til sugardatere kan være med til at facilitere vendepunkter i en proces mod forandring. For at opnå en varig ændring og således imødekomme kvindernes behov for hjælp, er det vigtigt, at kvinderne har mulighed for at opsøge hjælp og støtte over længere perioder, hvor kvinderne eksempelvis stadig sugardater, men samtidig har mulighed for at være i kontakt med tilbuddet. Dette stiller krav til tilbuddene om en høj faglighed med stor viden indenfor feltet, især det forhold, at kvinderne kan "zig-zage" ind og ud af sugardating, kræver forståelse og tålmodighed. Denne viden er på nuværende tidspunkt i overvejende grad koncentreret i tilbud som er rettet mod prostituerede og i mindre grad mod sugardatere.

9.3 Analysedel 3: Anbefalinger til fremtidige tilbud og forebyggelse

9.3.1 Fremtidige tilbud

Eksisterende tilbud til sugardaterne henvender sig i overvejende grad til *både* prostituerede og sugardatere. På baggrund af denne viden har vi været interesserede i at undersøge relevansen af samt mulige fordele ved at etablere tilbud specifikt målrettet sugardatere samt i hvilket regi dette mest hensigtsmæssigt kunne placeres. Vi har ligeledes fundet det relevant at undersøge, om tilbud til sugardatere indholdsmæssigt adskiller sig fra eksisterende tilbud.

Mia/Reden Aalborg udtaler: *"det kunne være hensigtsmæssigt med et tilbud, hvor man henvender sig direkte til sugardatere"* (Bilag 4, Mia:19). I disse tilbud vil det være af afgørende betydning, hvordan kvindernes aktiviteter italesættes: *"Jeg vil aldrig anbefale, at man anvender ordet prostitution til at starte med [...] hvis de gør det selv, så er det okay, at bruge det [...] uanset om man kalder det det ene eller det andet, så har de brug for hjælp, det er bare den der skal tilbydes"* (Bilag 4, Mia:19). Her udtrykker Mia, hvor vigtigt, det er, at fagpersoner skal være opmærksomme på, hvilke ord kvinderne selv anvender, når de retter henvendelse. I forhold til indhold i tilbud målrettet sugardatere vurderer Mia, at disse tilbud overordnet skal indeholde det samme, som tilbud målrettet prostituerede. Hun foreslår blandt andet: *"Det vil stadig være nogle af de tilbud vi har, men måske man kunne forestille sig man ville kunne have en Svanegruppe udelukkende for kvinder"*

der har været i sugardating [...]” (Bilag 4, Mia: 19). Ifølge Mia er det afgørende at skabe tryghed og tillid hos kvinderne, som det bærende element (Bilag 4, Mia:19-20).

Også Pernille/Exit Prostitution er af den opfattelse, at de tilbud, som hun har erfaring med, blandt andet fra CTI-modellen, kan anvendes i forhold til både sugardaterne og prostituerede. Således udtaler hun; *“I bund og grund, er det de samme tilbud, der skal til, men det er jo selvfølgelig en anden måde, hvorpå man skal have fat i de her kvinder, Altså Kompetencecenter Prostitution, de vil jo ikke få fat i en, der bare betegner sig selv om sugardater”* (Bilag 9 Pernille:69), og hun uddyber, at dette også i nogen grad kan være gældende for Rederne, som hun mener ligeledes associeres med prostitution. Det tyder dermed på, at Pernille er af den opfattelse at kvinder skal erkende, at deres handlinger er problematiske for at indgå i eksisterende tilbud. Pernille er endvidere optaget af, hvordan sugardating italesættes og vurderer, at der skal en holdningsændring til, da hun mener, at man “romantiserer” fænomenet ved at kalde det sugardating: *“altså, jeg er meget skeptisk i forhold til ordet, jeg har det meget, meget stramt med det, fordi konsekvenserne er nøjagtig de samme [som prostitution]”* (Bilag 9, Pernille:66). I forhold til placering af eventuelt tilbud til sugardaterne mener Pernille, at der kunne etableres en hotline eller råd- og vejledning i ungerådgivninger. Hendes anbefaling er dog, at selve ordet “exit” ikke skal være en del af tilbuddets navn, da hun mener, at det kan opleves som om, at deltagelse kunne fordre et ophør af sugardating, hvilket ville stå i vejen for at opnå kontakt til kvinder, som blot ønsker rådgivning, men ikke har et umiddelbart ønske om at stoppe.

Christina/RedenUng er af den opfattelse, at mange af sugardaterne kan profitere af rådgivning, og ikke har behov for egentlig terapi, da det er hendes vurdering, at de ikke er så hårdt belastede: *“Mange af dem kan hjælpes meget langt med helt almindelig rådgivning, netop fordi, der er tale om forholdsvis velfungerende mennesker, reflekterende, velfungerede mennesker”* og *“at sætte dem i terapi, det vil være lidt overkill”* (Bilag 5, Christina:34). Dog bemærker hun, at der også blandt sugardaterne findes kvinder, som kan have behov for egentlig terapi. Christina fremhæver, at: *“når man først identificerer sig som prostitueret, så er det altså svært at komme ud af”* (Bilag 5, Christina:34). Dette kunne tale for etablering af tilbud målrettet udelukkende sugardater, hvor de får almindelig rådgivning ud fra begrundelsen om at de er en bred målgruppe, og kan ikke behandles ens da nogle af sugardaterne er velfungerende hvorimod andre er mere sårbare, og

oplever intimitets problemer og grænseløshed (Bilag 5, Christina:34). Der tales for at udvide rådgivningen til face to-face rådgivning. Dette begrundes Christina ud fra hendes erfaringer om at målgruppen er bred og ikke skal anses som en homogen gruppe, hvorfor rådgivningen skal tilpasses individuelt, da der ifølge hende er nogle sugardatere, som klarer sig uden problemer, og kan benytte sig af en lempeligere rådgivning, og så er der nogle som har brug for rådgivning som nærmere sig terapi.

I Kompetencecenter Prostitution anbefaler Julie og Camilla, at der skulle være mulighed for rådgivning de steder, hvor unge allerede i forvejen retter henvendelse for at få hjælp og at rådgivning således kunne være en integreret del af disse tilbud. Indsatsen kunne i princippet placeres mange steder, f.eks. forskellige organisationer, såsom NGO'er, kommunale ungerådgivninger m.m. Det centrale er, at man placerer indsatsen der, hvor unge i forvejen henvender sig med mangeartede problemstillinger relateret til ungdomsliv. Herudover gør de sig overvejelser i retningen af, at noget kunne tyde på, at når kvinderne ikke definerer deres aktivitet som prostitution, opsøger de heller ikke tilbud målrettet prostitution, som f.eks. hotline hos Kompetencecenter Prostitution, hvor de kun har haft to henvendelser, hvor kvinderne beskrev sig selv som sugardatere. Dette kunne tyde på, at man i Kompetencecenter Prostitution i meget begrænset omfang, når ud til målgruppen sugardatere. I indholdet af tilbud skal der lægges vægt på, at det bliver *“en helhedsorienteret social indsats”* (Bilag 6, Julie:50-51) hertil supplerer Julie, at det i virkeligheden ikke er så meget anderledes end det, man gør i forhold til mennesker med sociale udfordringer i øvrigt, men at det kan være mere tabubelagt, når det involverer noget seksuelt (Bilag 6, Julie:49).

Hos LivaRehab er vurderingen, at der ikke umiddelbart er behov for tilbud med et anderledes indhold til sugardaterne end til prostituerede. I forhold til indhold oplyser Charlotte/LivaRehab, at tilbuddene skal indeholde *“en socialfaglig/psykologisk indsats, der skal give mennesker i gråzoneprostitution viden om egne rettigheder og grænser:”* (Bilag 7, Charlotte:54), men at tilbuddene muligvis skal differentieres i forhold til forskellige aldersgrupper (Bilag 7, Charlotte: 53). Privatpraktiserende psykoterapeut Gitte anbefaler, at der indføres gratis psykolog/psykoterapeutisk hjælp og henviser til regionsrådsformand Stephanie Loses forslag til sundhedsministeren om at udvide PPR og etablere nye lokale tilbud. Gitte udtaler: *“her kunne man*

sagtens forestille sig, at der kunne laves enheder, hvor unge kunne henvende sig og få samtalehjælp eller gruppeterapi” (Bilag 8, Gitte:56). I disse udvidede enheder kunne hjælp til sugardater være et blandt mange forskellige tilbud målrettet unge.

For at kunne forpligte kommunerne i forhold til etablering af tilbud til sugardater, kan der argumenteres for, at gråzoneprostitution, herunder sugardating, mere overordnet kunne inkluderes i Serviceloven som én gruppe af sårbare mennesker på lige fod med allerede indskrevne eksisterende grupper som hjemløse, misbrugere og prostituerede. Julie/Kompetencecenter Prostitution udtaler: *“så længe sugardating ikke er defineret som prostitution, så er det heller ikke anset som et socialt problem”* (Bilag 6, Camilla:49). Med en indføjelse i Serviceloven ville der samfundsmæssigt blive sendt et signal om, at der overordnet politisk er taget stilling til sugardaterne som målgruppe herunder en erkendelse af, at sugardaterne *kan* have sociale, økonomiske, fysiske- og psykiske vanskeligheder, på lige fod med andre sårbare grupper. Med en indførelse i Serviceloven kunne sugardater opnå en stærkere retsstilling, idet kommunerne ville være forpligtede til at yde rådgivning, hjælp og støtte til denne gruppe. Dette velvidende, at kommuner kan have et vist efterslæb i forhold til etablering af tilbud. Dog kunne det anses som “et skridt på vejen”. En anden fordel ved ovenstående ville være, at man således imødekommer og følger eksperternes generelle anbefaling om, i højere grad at anvende de sugardaternes egne termer, da de således ikke ville skulle definere sig som prostituerede for at få hjælp. Som Christina/RedenUng udtaler: *“Der er absolut ingen mennesker, som ønsker at definere sig selv som prostitueret. Men hvis de siger, de er sugardater, så er det altså nemmere at få dem i tale”* (Bilag 5, Christina:25).

Ved tilbud specifikt rettet mod sugardater, kan kvinderne “nøjes” med at definere sig som dette for at få hjælp og det vil således ikke være nødvendigt for kvinderne at definere sig som prostituerede. Derfor kan der argumenteres for, at det er sandsynligt, at flere sugardater med behov for hjælp vil rette henvendelse til almindelige ungerådgivninger, hvor sugardating blot er et blandt mange problemstillinger. Således kan kvinder undgå at skulle rette henvendelse til organisationer, som i højere grad i samfundet forbindes med prostitution med deraf følgende stigma. Yderligere kan der argumenteres for, at hvis sugardating blev defineret som et socialt problem, som eksempelvis hjemløshed, prostitution m.m., ville kommunerne i højere grad være forpligtede til at oprette tilbud rettet mod sugardater, ligesom der samfundsmæssigt ville blive sendt et signal om, at man politisk og samfundsmæssigt anerkender, at der kan være skadevirkninger i forbindelse med udøvelse af

sugardating. Dermed vil samfundet påtage sig et ansvar i forhold til at hjælpe unge, som får skadevirkninger i forbindelse med sugardating.

9.3.2 Anbefalinger til forebyggelse

Vi har valgt at spørge eksperterne, om de vurderer, at sugardating kan forebygges. Det har ikke været vores hovedformål at undersøge forebyggelse, da vi er bevidste om, at det er et bredt felt, som kan besvares selvstændigt. På trods af dette finder vi det dog væsentlig at høre eksperternes forslag til forebyggelse på baggrund af deres erfaring, faglige ekspertise og viden på området.

Eksperterne er alle af den opfattelse, at forebyggelse er vigtig. De argumenterer efterfølgende for dette og giver forskelligartede bud på, hvordan forebyggelse bedst kan foregå. Et område, som samtlige eksperterne vurderer væsentligt i forhold til forebyggelse er formidling af oplysning samt viden om grænsesætning i forhold til sex og intime relationer. Mia/Reden Aalborg udtaler følgende om forebyggelse: *“[...] jeg synes at forebyggelsen skal ske i en tidlig alder via oplysning af forældre og lærere. Grænser skal læres som ung, f.eks. kan det allerede forekomme i seksualundervisningen i folkeskolen”* (Bilag 4, Mia:22).

Også Christina/RedenUng vurderer, at grænsesætning er vigtig. Hun udtrykker således: *“Grænser, det er noget af det, vi skal undervise i, helt ned til de små klasser og så bygger man selvfølgelig ovenpå med kropsbevidsthed [...] også når, vi når op i 9.-10., skal vi begynde at fortælle om det her, om sugardating”* (Bilag 5, Christina:32). Christina uddyber, at oplysning er essentiel, også selvom de unge senere skulle vælge at indgå i sugardating, da det er hendes opfattelse, at hvis de unge får en fornemmelse for egne grænser og en bevidsthed om, hvornår disse overskrides, vil det styrke deres evne til at sige fra, når og hvis grænserne overskrides (Bilag 5, Christina:32)

Også Charlotte/Liva Rehab vurderer, at *“grænsesætning bør være en del af seksualundervisning og det pædagogiske personale skal have redskaber til at snakke seksualitet, muligheder og rettigheder med de unge”* (Bilag 7, Charlotte: 53) Charlotte oplyser i øvrigt, at man hos LivaRehab overvejer fremtidige tilbud, ikke mindst i forhold til den forebyggende indsats (Bilag 7, Charlotte:54).

Julie/Kompetencecenter Prostitution finder det ligeledes væsentligt, at der undervises i grænsesætning, hvor der lægges vægt på at tale med de unge om, hvordan de passer på sig selv og hvordan de træffer bevidste valg. Herudover vurderer Julie, at der skal undervises konkret i gældende lovgivning, f.eks., at prostitution er lovlig, men at købe sex af unge under 18 år er ulovligt m.m. Placeringen af denne forebyggende indsats kunne ifølge Julie med fordel placeres der, hvor

der i forvejen er etableret tilbud til unge og hvor der i øvrigt informeres om f.eks. HIV, sikker sex, hævnporno og digital sikkerhed (Bilag 6 Julie:50).

Udover aspekter, som grænsesætning, som også Pernille/Exit Prostitution er enig i, fremhæver Pernille nødvendigheden af en holdningsændring mere generelt samfundsmæssigt i forhold til fænomenet sugardating. Hun finder det vigtigt at problematisere, at ordet sugardating kan præsentere fænomenet som noget romantisk og spændende, som kan gøre, at *“helt almindelige drenge og piger tænker, nå, men, det lyder da meget spændende* (Pernille, Bilag 9:66). Hun uddyber dette yderligere: *“det virker nemlig så uskyldigt, men det ved vi jo alle sammen godt, det er ikke uskyldigt* (Pernille, Bilag 9:66). Pernille efterlyser ligeledes, at emnet sugardating mere overordnet bliver sat på den politiske dagsorden og drøftet. Det er hendes vurdering, at sugardating skal defineres som prostitution. På denne måde vurderer Pernille, at man kan vise, at man samfundsmæssigt har taget stilling til fænomenet (Pernille, Bilag 9:72).

I forhold til oplysning om sugardating indtager Christina/RedenUng indtager som eneste ekspert det synspunkt at, der i forhold til undervisning af unge, ikke blot skal oplyses om risici, således uddyber Christina:

“det handler om at fortælle og ikke være bange for at fortælle om, at der også er gevinster ved det her, at der er både gevinster og så er der bagsiden af medaljen. Folk skal ligesom se det fulde billede, før de kan tage det, man kalder et informeret valg og det er rigtig vigtigt, at man også oplyser om, at der er gevinster ved det, men det er vi voksne mennesker jo ikke så glad for at fortælle unge mennesker, at der rent faktisk også er gevinster ved noget, som vi synes er dårligt. Problemet er bare, at vi bliver bare ikke troværdige, hvis ikke, vi også fortæller om det”(Christina Bilag 5:32).

Opsummerende vurderer eksperterne, at forebyggelse er vigtig. Dette begrundes i deres erfaringer i forhold til de unge, de møder i deres arbejde. Disse unge har som konsekvens af sugardating skadevirkninger. Ved et øget fokus på forebyggelse bliver det muligt at informere børn og unge i en tidlig alder om, at der er en potentiel risiko for, at deres personlige grænser overskrides og gradvist udviskes i forbindelse med sugardating.

Ekspertene har den opfattelse, at forebyggelse skal starte allerede i folkeskolen, afpasset til børnenes alder og udvikling, især lægges der vægt på undervisning i forhold til at lære børn og unge om grænsesætning i forhold til deres krop. Begrundelsen for at lægge stor vægt på

grænsesætning er ifølge eksperterne, at det er deres erfaring, at mange sugardatere gradvist får overskredet deres grænser i forbindelse med sugardating og de vurderer, at flere af de unge ikke magter at sige fra og som følge heraf indgår i handlinger, de reelt ikke ønsker.

I de ældste klasser i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne, kan der i undervisningen omkring forebyggelse mere specifikt tales om sugardating, lovgivning m.m., ligesom grænsesætning fortsat vil være nødvendig at undervise i, da det er eksperternes erfaring, at mange sugardaters grænser overskrides i forbindelse med sugardating

I forhold til indhold af undervisning i forhold til unge lægges der af eksperterne vægt på oplysning om risici ved sugardating. Christina fra RedenUng er som den eneste af eksperterne ligeledes optaget af, at de unge også skal oplyses om det positive ved sugardating.

9.3.3 Delkonklusion 3

Vi vurderer, at etablering af tilbud specifikt rettet mod sugardatere i højere grad vil ramme målgruppen end eksisterende tilbud. Det er vores opfattelse, at sugardaterne ved behov for hjælp ville søge tilbud, som ikke associeres med prostitution generelt og hvor det ikke fordres, at de definerer sig som sådan. Hermed vil kvinderne undgå det stigma, som samfundsmæssigt forbindes med prostitution. Tilbuddene, som indholdsmæssigt ikke nødvendigvis skal adskille sig fra tilbud til prostituerede, kunne med fordel placeres i "almindelige" ungerådsgivninger, altså der, hvor de unge i forvejen retter henvendelse med forskellige problemstillinger relateret til et ungdomsliv. Vi er bevidste om, at sugardaters og prostitueredes problemstillinger kan være identiske, men vi lægger i ovenstående argumentation vægt på, hvor kvinderne sandsynligt vil rette henvendelse. Herudover kan det anbefales, at sugardating indføres i Serviceloven, som én af sårbare grupper på lige fod med hjemløse, misbrugere m.m. Dette kunne i højere grad forpligte kommunerne til etablering af tilbud, samt sende et politisk og samfundsmæssigt signal om, at sugardating *kan* være skadeligt og, at samfundet påtager sig en forpligtelse i forhold til hjælp.

På baggrund af vores empiri konkluderer vi, at forebyggelse kan have en væsentlig betydning i forhold til fænomenet sugardating. Undervisning i forhold til forebyggelse kan med fordel allerede iværksættes helt ned i de små klasser i folkeskolen, tilpasset børnenes alder samt udviklingsniveau. Vigtige emner for undervisning er temaer som grænsesætning, bevidsthed om kroppen, herunder krop og seksualitet. I de ældste klassetrin i folkeskolen samt på ungdomsuddannelserne kan fænomenet sugardating mere eksplicit drøftes med de unge som et selvstændigt emne. Her kunne ud

over emner som seksuelle grænser ligeledes inddrages relevant lovgivning på området. Det kunne placeres i den almindelige obligatoriske seksualundervisning i folkeskolen, og ville på ungdomsuddannelser kunne lægges som temaer i temauger eller lignende.

Ekspertene er enige om at anbefale, at de forskellige risici samt oplysning om mulige skadevirkninger ved sugardating skal drøftes med de unge. Christina/RedenUng adskiller sig i forhold til de øvrige eksperter, idet hun anbefaler, at der undervises i *både* det positive og negative ved sugardating. Hendes argument for dette er, at det virker utroværdigt i forhold til de unge ikke at præsentere dem for “hele virkeligheden”. I forhold til præcist Christinas anbefaling kan vi ikke entydigt konkludere om en beskrivelse af sugardatings positive sider er befordrende i forhold til forebyggelse. Vi vurderer, at der også kan argumenteres for, at en positiv italesættelse af fordele ved sugardating kan have den modsatte effekt af det ønskede, nemlig forebyggelse af sugardating herunder et ønske om en reduktion af sugardating.

Afsluttende vurderer vi, at en samfundsmæssig debat på et mere overordnet strukturelt plan i forhold til, hvordan samfundet skal opfatte fænomenet sugardating, herunder, definitioner, samfundsmæssige forpligtelser overfor de unge, samt tilbud til de unge ligeledes kan have en betydning i forhold til en styrket forebyggelsesindsats. En italesættelse i forhold til fænomenet vurderer vi som essentiel i forhold til, om der skal sættes ind med en styrket indsats i forhold til forebyggelse af sugardating.

10. Kvalitetsniveau

10.1 Projektets interne validitet

Vi vurderer, at projektet opnår en høj intern validitet, da vi undersøger det, som vores metode har til formål at undersøge (Kvale og Brinkmann 2009:272). Vores formål er at undersøge hvordan eksperter vurderer, at en bedst mulig exit sugardating opnås. Projektets metode, den kvalitative metode, har givet os mulighed for at indfange de subjektive erfaringer og oplevelser fra eksperter. Vi har udført interviews med fagpersoner fra NGO'er såsom Reden Aalborg, RedenUng, Liva Rehab, Videnscenter Kompetencecenter Prostitution, en praktiserende terapeut samt en kommunal medarbejder. Vi er af den opfattelse, at vores indsamlede empiri dækker den relevante, nødvendige og tilgængelige viden indenfor området, da disse aktører udgør feltet for denne specifikke viden i Danmark. Vi vurderer, at det styrker projektets interne validitet, idet vi nøje har udvalgt eksperter på området, som besidder høj faglig ekspertise og har en bred erfaring i beskæftigelsen med

fænomenet sugardating. Eksperterne har alle en høj anciennitet indenfor området. Dette vurderer vi ligeledes har en betydning i forhold til kvaliteten af den indsamlede empiri.

10.2 Projektets eksterne validitet

En undersøgelses eksterne validitet refererer til undersøgelsens generaliserbarhed (Kvale og Brinkmann 2009:287). Ud fra Kvale og Brinkmanns optik vurderer vi, at der ikke forekommer en statistisk generaliserbarhed i vores projekt, men i stedet kan vi argumentere for, at en analytisk generaliserbarhed synliggøres (Kvale og Brinkmann 2009:289). I kraft af, at vi i nærværende projekt benytter et casestudie, svækker det projektets eksterne validitet, da vores resultater ikke kan generaliseres til en bredere population. At dette kan svække projektets eksterne validitet, vurderer vi ikke som en ulempe i projektet, da vores formål ikke er at generalisere til en større population, men med en hermeneutisk tilgang er formålet at opnå eksperters vurderinger om fænomenet sugardating i forhold til exit. Kvale og Brinkmann belyser, at ethvert fænomen har sin egen logik og indre struktur (Kvale og Brinkmann 2009:288), og det er denne humanistiske opfattelse, vi arbejder ud fra i projektet. Yderligere kan der argumenteres for, at kvalitative casestudier som oftest ikke benyttes som sampleenheder, Derfor vælges casestudier ikke ud fra et formål om at generalisere statistisk (Antoft og Salomonsen 2012:49). Vi vurderer i højere grad, at der forekommer en analytisk generaliserbarhed ud fra vores indsamlede empiri. Ifølge Kvale og Brinkmann er analytisk generaliserbarhed et begreb, der dækker over, at et projekts resultater kan være vejledende og fungere som skabeloner for andre resultater i andre undersøgelser (Kvale og Brinkmann 2009:289). Denne analytiske generaliserbarhed kommer til syne i projektet via et samspil mellem teori og empiri, ud fra rationalet om, at generaliseringer finder sted, når empiri sammenkædes med teoretiske forestillinger (Antoft og Salomonsen 2012:49). I kraft af, at vi har funderet i teori før udførelsen af interviewene, kan vi argumentere for, at noget af vores empiri bygger på disse teoretiske forestillinger, idet teorierne har været medvirkende til at danne rammen for vores indsamlede viden. Teori kan anses som projektets overordnede tolkningsramme, som vores empiri i analysen er fortolket ud fra. Yderligere deler vores informanter nogle fælles synspunkter og holdninger om sugardating, hvor vi via analysen kan udlede nogle generelle og fælles mønstre ud fra disse udsagn. Vi vurderer det også positivt for projektet, at vores informanter har forskellig faglig baggrund, hvorfor der også udtrykkes forskelligartede holdninger, som er med til at nuancere fænomenet. Vi har både indhentet viden fra NGO'er, en privatpraktiserende terapeut, en kommunal medarbejder samt interviewet informanter fra Socialstyrelsen, hvor disse to informanter adskiller sig, da de er fra et videnscenter. Vi ser dette som fordelagtigt for vores projekt, da denne bredde i

vores empiri er med til at nuancere viden om vores problemformulering, og give os et bredere perspektiv på den, herunder, at vores informanter besidder stor faglig viden og ekspertise på området prostitution/gråzoneprostitution samt sugardating. Dette styrker den analytiske generaliserbarhed, da disse både fælles og forskelligartede holdninger kan være vejledende og udlede en mere generel viden om fænomenet sugardating, samt hvordan en bedst mulig exit sugardating opnås.

10.3 Projektets reliabilitet

Endvidere har vi gjort os nogle tanker om projektets reliabilitet, som dækker over en undersøgelses pålidelighed, hermed menes om andre forskere vil nå til samme resultater i en udførelse af tilsvarende undersøgelse (De Vaus 2013:29). Det styrker projektets reliabilitet, at vi har opstillet nogle metodiske rammer for indsamling af empiri. Vi har blandt andet udformet et operationaliseringsafsnit, hvorunder vi beskriver vores interviewguide. Dette betyder, at nye forskere ville kunne få adgang til denne interviewguide og følge strukturen, med fokus på de samme teorier. Dette vurderer vi kan styrke projektets reliabilitet. På denne måde vil en anden forsker kunne benytte samme metode samt arbejdsproces, og opnå et lignende resultat. Dette gælder særligt ud fra vores samplingsafsnit, hvor vi nøje har opstillet nogle udvælgelseskriterier for vores informanter, da vi har fokuseret eksplicit på informanter med en stor faglig viden indenfor feltet.

Vi er dog også opmærksomme på, at det kan svække projektets reliabilitet, at vi har indhentet subjektive erfaringer og oplevelser, i og med, at vi benytter den kvalitative metode. Ligeledes er vi bevidste om, at andre forskere ikke har mulighed for at rekonstruere interviewsituationerne fuldstændigt, idet der naturligvis kan forekomme ændringer, da interviews er subjektive. Det har også betydning, at forskeren er medkonstruktør af empirien, da man som forsker personligt indgår i interviewet. Således kan stemninger og følelser i selve interviewsituationen aldrig nøjagtig gentages. Andre forskere kan dermed kun til en vis grad repetere nærværende undersøgelse, ud fra en arbejdsproces og følge nærværendes projekts tematikker, men en eksakt undersøgelse kan ikke gentages grundet de subjektive meningsdannelser.

11. Konklusion

Som svar på vores problemformulering: *Hvordan vurderer eksperter, at exit sugardating opnås?* har vores forskning indledningsvist afdækket, at kvinder, som sugardater, kan få alvorlige skader som følge af deres handlinger. Disse kan være fysiske, psykiske og sociale. Skadevirkningerne kan endog være mere alvorlige end de skadevirkninger, som ses hos prostituerede. Dette begrundes

med, at sugardating, i større omfang end regulær prostitution, overskrider grænsen til sugardaternes privatsfære. Derudover har vi konkluderet, at sugardaterne i høj grad kan føle sig stigmatiserede, da de oplever, at sugardating ikke er foreneligt med majoritetssamfundets normer. Kvinderne forsøger at håndtere denne stigmatisering ved en udpræget grad af hemmeligholdelse. Dette resulterer ofte i, at kvinderne lever et dobbeltliv, som belaster dem psykisk, ligesom de også kan opleve isolation og ensomhed.

Vores forskning har ligeledes afdækket, at der for sugardaterne kan være berøringsangst, skam og angst for stigmatisering forbundet med at henvende sig til tilbud, som bredt samfundsmæssigt, associeres med prostitution, såsom Rederne og Kompetencecenter Prostitution. Hvis sugardatere har behov for hjælp, men afholder sig fra at opsøge denne begrundet i angst for at blive associeret med prostitution vurderer vi, at det kan være hensigtsmæssigt, at tilbud til disse kvinder etableres andre steder. Steder, som ikke umiddelbart associeres med prostitution. Derfor vurderer vi, at tilbud til sugardatere med fordel kan placeres i kommunale/eller ungdomsrådgivninger, hvor unge almindeligvis henvender sig med "ungeproblemer". Etablering af lokale tilbud målrettet sugardatere over hele landet, i eksempelvis kommunale ungerådgivninger, ville sandsynligvis opfattes som mindre stigmatiserende for sugardatere at opsøge. Dermed kunne følelsen af stigmatisering hos sugardaterne muligvis reduceres i forbindelse med behov for hjælp.

Vores forskning har ligeledes afdækket, at der *kan* være en tendens til, at eksisterende tilbud fordrer, at kvinderne definerer sig som prostituerede for at opnå hjælp. Sugardaterne ønsker oftest ikke at blive kategoriseret som prostituerede. Dette kan således resultere i, at sugardaterne ikke får adgang til den hjælp, de kan have behov for. Ved tilbud direkte målrettet sugardaterne imødekommes denne problemstilling, da kvinder vil kunne "nøjes" med at definere sig som sugardatere for at opnå adgang til hjælp.

I forhold til exit sugardating konkluderer vores undersøgelse, at vendepunkter kan være afgørende i forhold til forandring og at opsøge hjælp. Med afsæt i livsforløbsteori og teori om vendepunkter, konkluderer vi i undersøgelsen, at der kan opstå vendepunkter i kvindernes liv, som motiverer kvinderne til at opsøge hjælp. Det er dog vigtigt at pointere, at vendepunkter ikke i sig selv er ensbetydende med en forandring i kvindernes liv. Dette fordrer, at kvinderne er i stand til bevidst og aktivt at indgå i en proces i forhold til det videre forløb mod forandring. I samspil med kvindernes

vilje og motivation til at opsøge hjælp, er det væsentligt, at kvinderne i tilbuddene modtages af fagligt kompetent personale, som ikke har berøringsangst overfor fænomenet sugardating og således er “klædt på” til opgaven. For at opnå en positiv forandring, lægges der i teori om vendepunkter, vægt på vigtigheden af den personlige og positive relation, som det sociale bånd til det konventionelle samfund. Dette stemmer overens med vores forskning, hvor især relationen til en fast kontaktperson, kan være af afgørende betydning for kvinderne. Ved etablering af tilbud til sugardaterne, i eksempelvis allerede eksisterende ungerådgivninger, vil det være af afgørende betydning, at viden fra de mere specialiserede institutioner, som eksempelvis Rederne og Kompetencecenter Prostitution viderefremmes og implementeres. Denne viden forefindes i disse specialiserede institutioner, da flere af disse allerede aktuelt som videnscentre har forpligtelse i forhold til formidling og undervisning.

Ved oprettelse af tilbud målrettet sugardater, kan det være hensigtsmæssigt, at ordet “exit” ikke er en del af tilbuddets navn. Navnet på et tilbud rettet til sugardater kunne i stedet eksempelvis være “Rådgivning-sugardating”. Begrundelsen for dette er, at vores forskning har vist, at exit sugardating kan være en langvarig proces, hvor kvinderne i perioder fortsat sugardater. Det er derfor væsentligt at sende et signal til kvinderne om, at der ikke fordres exit og at tilbud også kan være af livskvalitetsforbedrende karakter. Hvad angår indhold af relevante og dækkende tilbud til sugardater har undersøgelsen afdækket, at dette indhold ikke behøver at være væsentligt anderledes end eksisterende tilbud målrettet prostituerede. Dette begrundes med, at skadevirkninger samt kvindernes generelle livssituation samt vanskeligheder ikke vurderes afgørende forskellige fra det, som også ses hos prostituerede. Det, som er afgørende, er placeringen af disse tilbud. Eksisterende tilbud associeres af mange sugardater med prostitution og de kan derfor være mindre tilbøjelige til at benytte disse tilbud, på trods af, at de kan have behov for rådgivning, hjælp og støtte.

Majoriteten af eksperter har pointeret, at det ikke er afgørende om ordet sugardating, prostitution eller gråzoneprostitution anvendes. De har lagt vægt på, at det vigtigste er, at kvinderne får hjælp. Imidlertid har vores forskning afdækket, at definitionen af begrebet sugardating *kan* være vigtig, da definitioner, samt, hvordan ordet anvendes, kan være med til at sætte fænomenet på en samfundsmæssig og politisk dagsorden. En stillingtagen til fænomenet og en anerkendelse af, at sugardater kan have sociale vanskeligheder kunne eksempelvis føre til en tilføjelse af sugardating

eller begrebet gråzoneprostitution i Serviceloven. En indskrivning af sugardatere i Serviceloven i lighed med andre sårbare grupper, eksempelvis hjemløse og prostituerede, kan forpligte kommunerne til at oprette tilbud målrettet sugardatere. Hermed vil det samfundsmæssigt være erkendt, at sugardating/gråzoneprostitution *kan* medføre skadevirkninger med deraf følgende behov for rådgivning, hjælp og støtte. Aktuelt er kommuner ikke forpligtede til at oprette tilbud til sugardaterne, og vi antager da også, at mange af sugardaterne bliver “absorberet” af tilbud, som mere bredt er målrettet prostituerede (Rederne m.m.). Da kommunerne ikke er eksplicit forpligtet til at oprette tilbud målrettet sugardaterne, kan sugardaterne i princippet afvises, hvis de ikke defineres eller definerer sig som værende prostituerede eller i gråzoneprostitution. Vi vil derfor argumentere for, at man i langt højere grad vil kunne nå målgruppen sugardatere, hvis der blev etableret tilbud, som specifikt og præcist blev målrettet gruppen.

Endvidere har vi i undersøgelsen afdækket flere dilemmaer. Hvis tilbud til sugardatere rettes eksplicit mod de kvinder, som definerer sig som sugardatere, kan der indvendes, at ved “kun” at italesætte aktiviteten som sugardating, negligeres problemets alvorlighed, idet man kan argumentere for, at problemet således ikke nævnes ved dets rette navn (prostitution). Dette især, da vores forskning har afdækket, at skadevirkningerne hos sugardaterne kan være endog mere alvorlige end de skadevirkninger som ses hos prostituerede. Omvendt kan vi argumentere for, at ved anvendelse af ordet prostitution, risikerer tilbuddene at støde gruppen af sugardatere fra sig, kvinder, som eksperterne er meget bevidste om, har behov for hjælp, men som ikke ønsker at definere sig som prostituerede. Et dilemma er ligeledes placering af rådgivning, hjælp og støtte til ældre sugardatere, som ikke naturligt ville rette henvendelse i en ungerådgivning. Det er vores vurdering, at det drejer sig om en mindre gruppe, som ville kunne rette henvendelse i eksempelvis Rederne eller Kompetencecenter Prostitution. Vi er bevidste om, at der blandt målgruppen sugardatere findes store mørketal, som også mange af eksperterne gør opmærksom på. Således er vores forskning funderet på eksperternes viden om de kvinder, som retter henvendelse til diverse tilbud. Der vil sandsynligvis være et stort antal sugardatere, som ikke retter henvendelse og det kan således ikke udelukkes, at de disse kvinder fungerer med sugardating uden større vanskeligheder, ligesom det heller ikke kan udelukkes, at der findes en gruppe sugardatere, som har det psykisk dårligt, men som ikke magter at opsøge hjælp.

Vores afsluttende konklusion er, at sugardating kan have omfattende negative konsekvenser for de implicerede kvinder. Skadevirkninger af sugardating kan resultere i, at kvinderne kan få behov for professionel hjælp. Vores undersøgelse tyder på, at tilbuddene ikke er hensigtsmæssigt placeret i forhold til at nå målgruppen, idet kvinderne som oftest ikke ønsker at definere sig som andet end sugardatere. Dette kan resultere i, at kvinderne således ikke opsøger relevant hjælp, da de ikke ønsker at kontakte tilbud associeret med prostitution. Resultaterne i vores undersøgelse peger derfor på, at det er nødvendigt med en debat på et mere overordnet samfundsmæssigt og strukturelt plan i forhold til, hvordan vi som samfund skal opfatte fænomenet sugardating. Vi vurderer, at det er essentielt, at sugardating sættes på den politiske dagsorden. Her skal det samfundsmæssige ansvar og forpligtelser overfor sugardatere, som oplever skadevirkninger af sugardating drøftes. Dette med henblik på etablering af tilgængelige tilbud til sugardatere, som er placeret der, hvor kvinderne med størst sandsynlighed vil rette henvendelse ved behov for støtte.

12. Perspektivering

I dette afsnit vil vi præsentere tanker og ideer i forhold til at arbejde videre med fokus på sugardating. Det har været en spændende proces at arbejde med emnet exit sugardating og vi er i løbet af denne periode blev opmærksomme på mange andre perspektiver i forhold til emnet, som ligeledes kunne have været interessante at undersøge nærmere.

I vores projekt har eksperterne vurderet, at antallet af sugardatere er stigende, selvom der dog ikke er opgjort et præcist antal sugardatere pga. mørketal. Det er således et fænomen som sandsynligvis ikke spontant forsvinder. Vi har afdækket, at der for unge kvinder kan være mange forskellige problemer forbundet med sugardating og, at disse vanskeligheder kan være så alvorlige, at kvinderne får brug for professionel hjælp. Vi vurderer derfor, at det vil være hensigtsmæssigt med et øget fokus på fænomenet med henblik på at generere mere viden om feltet, da sugardating allerede på nuværende tidspunkt er en del af et stigende antal unges liv.

Sugardating er et fænomen, som både skaber debat, vækker forargelse, men også en vis nysgerrighed. Som beskrevet i begyndelsen af vores speciale var vi oprindeligt meget interesserede i at undersøge sugardaternes egne perspektiver i forhold til exit sugardating. Det var tankevækkende for os, hvor vanskeligt det viste sig at være at få kontakt til kvindelige sugardatere, som ville stille op til interviews. Men i takt med at vi fik mere viden om feltet, blev det i stigende grad åbenbart for os, at der, set fra kvindernes perspektiv, kunne være mange gode grunde til ikke at ønske denne kontakt. Det endte i stedet med, at vi lavede en undersøgelse med fokus på eksperternes vurderinger af, hvordan en bedst mulig exit kunne opnås.

Det optimale ville have været at lave en undersøgelse, hvor vi i stedet for udelukkende at inddrage eksperternes vurderinger, kunne have inddraget sugardaterne selv for at få viden om deres erfaringer og oplevelser med sugardating, især med fokus på exitprocesser. På denne måde kunne vi opnå et større indblik og viden i forhold til sugardaternes erfaringer med fænomenet sugardating. Dette kunne bidrage med værdifuld viden til en analyse, hvor der kunne analyseres i forhold til både eksperternes og sugardaternes synspunkter vedrørende exit sugardating. Det ville have været interessant at erfare, hvad sugardaterne selv kunne berette i forhold til deres tanker, overvejelser og behov i forbindelse med exit. Særligt interessant ville det være at undersøge om, sugardaternes vurderinger ville være sammenfaldende med eksperternes eller om der ville være afgørende forskelle, som der kunne arbejdes videre med i forhold til at skabe optimale rammer for exit.

Kan der være tendenser i tiden, som kan være medvirkende til, at fænomenet sugardating er stigende, som f.eks. unges kvinders generelle trivsel? Sundhedsstyrelsen har for nylig lavet rapport om danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017. Denne rapport konkluderer, at især kvinder har et dårligt mentalt helbred. Dette gælder i alle aldersgrupper men andelen er især stor blandt kvinderne i aldersgruppen 16-24 år (23,8 %). Et dårligt mentalt helbred hos kvinderne kan resultere i manglende selvtillid, angst, depression, en følelse af ikke at slå til og være god nok. I psykiatrifonden peger man på, at en af de væsentligste årsager er vores samfundsstruktur og, at det er tankevækkende og alvorligt, at især de unge kvinder har et dårligt mentalt helbred. Formand for psykiatrifonden Anne Lindhardt siger: *“Det vidner om et voldsomt pres på deres selvværd. De skal mestre mange ting på én gang. De skal være dygtige, de skal have gode sociale kompetencer, og samtidig bliver de allerede som små piger eksponeret for en overdreven kvindelighed”*, siger hun. (Psykiatrifonden.dk). Vores undersøgelse har afdækket, at mange af de kvindelige sugardatere, af eksperternes beskrives som netop at være karakteriseret som en sårbar gruppe. Samtidig eksponeres unge kvinder for mange krav, f.eks. at tage en uddannelse, få gode karakterer, se godt ud, have mange venner osv. Kan der i unges generelle forhold, her især manglende mental trivsel, findes forklaringer på, hvorfor nogle unge kvinder vælger sugardating, hvor de som et quickfix kan få materielle goder, oplevelser, bekræftelse og anerkendelse?

Som afdækket i vores projekt tyder det på, at de eksisterende tilbud til sugardatere *kan* fordre, at kvinderne skal tilkendegive en vis erkendelse af, at deres handlinger er prostitutionslignende for at opnå ønsket hjælp. Hvis der kunne opnås kontakt til sugardaterne selv, kunne det være interessant at undersøge, om kvinderne har oplevet et pres fra tilbud i forhold til erkendelse for at opnå adgang til ønsket hjælp hos disse tilbud. En direkte kontakt til kvinderne kunne således bidrage med værdifuld viden i forhold til krav til mulige fremtidige tilbud målrettet sugardaterne, herunder hvordan sugardaterne ville tage imod tilbud, som udelukkende målretter sig mod dem? Ville sugardaterne selv pege på, at de i højere grad ville rette henvendelse til tilbud, som specifikt var målrettet dem. Ville disse opfattes som mindre stigmatiserende, end de eksisterende. Dette kunne være interessant at videre undersøge i et selvstændigt projekt.

13. Litteraturliste

13.1 Bøger:

- Andersen, Heine og Lene Koch (2015): "Hermeneutik og fænomenologi", i Jacobsen, Michael Hviid, Rasmussen, Kasper Lippert og Peter Nedergaard (red.): *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning*, Hans Reitzels Forlag, 3. udgave, 1. oplag
- Antoft, Rasmus og Heidi Houlberg Salomonsen (2012): "Det kvalitative casestudium" i Antoft, Rasmus, Jacobsen, Michael Hviid, Jørgensen, Anja og Søren Kristiansen (red.): *Håndværk og horisonter - tradition og nytænkning i kvalitativ metode*, Syddansk Universitetsforlag, 1. udgave, 2. oplag
- Antoft, Rasmus, Jacobsen, Michael Hviid, Jørgensen, Anja og Søren Kristiansen (2012): "Kvalitativ sociologi: Renæssance, særegenhed, mangfoldighed" i Rasmus Antoft, Michael Hviid Jacobsen, Anja Jørgensen og Søren Kristiansen (red.): *Håndværk og horisonter – tradition og nytænkning i kvalitativ metode*, Syddansk Universitetsforlag, 1. udgave, 2. oplag
- Birkler, Jacob (2013): *Videnskabsteori - en grundbog*, Munksgaard, 1. udgave, 9. oplag
- Brinkmann, Svend. og Lene Tanggaard Pedersen (2010): *Kvalitative metoder - en grundbog*, 1. udgave, 2. oplag. Hans Reitzels forlag, København
- Carlsson, Christoffer. (2014): *Continuities and Changes in Criminal Careers*, Department of Criminology, Stockholm University
- De Vaus, David (2013): *Research Design in Social Research*, Sage publications
- Giordano, Peggy C., Cernkovich, Stephen A., og Jennifer L. Rudolph (2014): "Cognitive Transformation and Desistance from Crime" i Cullen, Francis T., Agnew, Robert og Pamela Wilcox (red.): *Criminological Theory: Past to present*, 5. udgave, Oxford University Press
- Goffman, Erving (2009): *Stigma - om afvigerens sociale identitet*, 2. udgave, 3. oplag Samfundslitteratur
- Hirschi, Travis (2014): "Causes of Delinquency" i Cullen, Francis T., Agnew, Robert og Pamela Wilcox (red.): *Criminological Theory: Past to present*, 5. udgave, Oxford University Press
- Jacobsen, Michael Hviid (2012): "Adaptiv teori – den tredje vej til viden", i Antoft, Rasmus, Jacobsen, Michael Hviid, Jørgensen, Anja og Søren Kristiansen (red.): *Håndværk og horisonter - tradition og nytænkning i kvalitativ metode*, Syddansk Universitetsforlag, 1. udgave, 2. oplag

- Kristiansen, Søren og Hanne Kathrine Krogstrup (1999): *Deltagende observation - introduktion til en forskningsmetodik*, Hans Reitzels Forlag, 1. udgave, 7. oplag
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann (2009): *Interview - Introduktion til et håndværk*, 2. udgave, 3. oplag, Hans Reitzels Forlag, København
- Laub John H., og Robert J. Sampson (2014): "A Theory Of Persistent Offending and Desistance from Crime", i Cullen, Francis T., Agnew, Robert og Pamela Wilcox (red.): *Criminological Theory: Past to present*, 5. udgave, Oxford University Press
- Layder, Derek (1998): *Sociological practice – linking theory and social research*, Sage Publications
- Lilly, Robert J., Cullen, Francis T. og Richard A. Ball (2015): *Criminological Theory - Context and Consequences*, Sage Publications
- Pryor, John B. og E.R. Bos, Arjan (2014): "*Social Psychological Perspectives on Stigma*". New York: Routledge - Taylor and Francis Group

13.2 Rapporter og opgaver:

- Døssing, Lis og Mogens Holm Sørensen (2011): *Vejen ud - en interviewundersøgelse med tidligere prostituerede*, Socialstyrelsen og SFI
- Henriksen, Theresa Dyrvig, Mehlen, Line, Kjær, Agnete Aslaug og Anna Amilon (2017): *Exit Prostitution*, SFI rapport
- Kofod, Jens., Dyrvig, Theresa Frøkjær, Markwardt, Kristoffer., Lagoni, Ninna, Bille, Rebekka, Termansen, Tina, Christiansen, Line, Toldam, Eva Juul, og Magne Vilshammer (2011): *Prostitution i Danmark - en kortlægning*, SFI rapport
- Lund, Charlotte (2016): *Årsberetning og evaluering*, LivaRehab
- Thiim, Marianne, Buch, Mathilde Sophie, Nielsen, Julie Tange og Nicolaj Brasgaard (2015): "*Det er enormt sjovt, at forkælelse opfattes som prostitution*" - en empirisk undersøgelse af sugardaddies i Danmark, Roskilde Universitet: Institut for samfund og globalisering, Bachelorprojekt
- Thiim, Marianne, Nielsen, Rasmus Willemoes, Helland, Anette Friis og Louise Egholm Burcharth (2015): *Syv kvinders fortællinger og fortolkninger af Sugardating - En socialkonstruktivistisk undersøgelse*, Roskilde Universitet: Institut for samfund og globalisering, 1. Semester-projekt på kandidaten i Socialvidenskab

- Schwalbe, Camilla (2018): *Evaluering af Tryk Ungdom - Et projekt målrettet unge på udkanten, der har haft oplevelser med prostitution og seksuelle overgreb*, LivaRehab
- Treacy, Laura (2017): *Selling and exchanging sexualservices online in Norway: Exploring and describing the different arenas, those involved and their potential needs and challenges*, Kirkens Bymisjon Nadheim
- Petersen, Pernille og Mia Klitgaard Rise (2016): *Sæt prostitution på dagsordenen En guide til fagpersoner*, Aalborg Kommune, Exit Prostitution

13. 3 Websider:

- SugarDaters.dk
<https://sugardaters.dk/>
- RedenUng.dk
<http://redenung.dk/vidensportal/graazoner-sugardating>
- Retsinformation.dk.
<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=197036#id59dceef-6c50-4c21-83ab-7d197f9c0f00>
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188405>
- LivaRehab.dk
<http://www.livarehab.dk/om-os>
- Gyldendal.dk
<http://www.gyldendal.dk/forfattere/gitte-sander-f125993>
- Socialstyrelsen.dk
<https://socialstyrelsen.dk/voksne/prostitution/jeg-prostituerer-mig-men/anonym-radgivning>
<https://socialstyrelsen.dk/voksne/prostitution/radgivning-til-fagpersoner>
<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/exit-prostitution-evaluering-af-cti-forlob-for-borgere-med-prostitutionserfaring>
- Sundhedsstyrelsen.dk
<https://www.sst.dk/da/sundhed-og-livsstil/mental-sundhed>

- Psykiatrifonden.dk

<http://www.psykiatrifonden.dk/nyheder/2018/ny-rapport-unge-faar-et-daarligere-og-daarligere-mentalt-helbred.aspx>

13. 4 Artikler/tidsskrifter:

- Sørensen, C og Zahle M. (2018): “Dating-bagmænd tjener millioner på unge kvinders seksuelle ydelser”. Jyllands-Posten 11.02 2018 (<https://jyllands-posten.dk/indland/ECE10299216/datingbagmaend-tjener-millioner-paa-unge-kvindes-udveksling-af-sex-for-gaver-og-penge/>)
- Justice, A. (2017): “DR-program puster liv i sugardating: “At folk hører om konceptet er nok til, at nye brugere strømmer ind”. Berlingske 12.10.2017 (<https://www.b.dk/nationalt/dr-program-puster-liv-i-sugardating-at-folk-hoerer-om-konceptet-er-nok-til-at-nye>)
- Henriksen, Dyrvig T (2017): “Sugardating er frihed i højeste potens” VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd 03.11 2017 (<https://vive.dk/2017/11/sugardating-frihed-hoejeste-potens/>)

13.5 Radioudsendelser og klip:

- Aagaard, M. (Vært). (2017, 13. oktober): P1 Debat “Prostitution eller deleøkonomi” [radioprogram] DR (producent). P1 Debat., København, Danmark: Danmarks Radio
- Knudsen, Tine Hjersing (Vært) (2017, 26. oktober): “55 minutter - er Sugardating prostitution?” [radioprogram] Radio24syv (producent). “55 minutter”, København, Danmark, Berlingske People A/S..
- Torben Bechmann Jensen, 2017 (<https://www.youtube.com/watch?v=sTlyWBmVMp8>)